

DOO „VODOVOD I KANALIZACIJA“
P O D G O R I C A

**IZVJEŠTAJ O RADU
DRUŠTVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU
„VODOVOD I KANALIZACIJA“ - PODGORICA
U 2013. GODINI**

Podgorica, mart 2014. godine

SADRŽAJ:

1.UVOD	4
1.1. Djelatnost Društva	4
1.2. Pravni status	5
1.3. Izvori finansiranja	7
2. RAD ORGANA UPRAVLJANJA	8
2.1. Rad organa upravljanja	8
2.2. Pravni propisi djelatnost Društva	10
2.2.1. Propisi kojima se reguliše djelatnost Društva	10
2.2.2. Propisi koji utvrđuju organizaciju i status Društva	14
2.2.3. Potrebe za izmjenama propisa	15
2.3. Zaštita na radu	16
2.4. Procesno-pravne radnje	18
2.5. Saradnja sa organima, javnim službama i drugim institucijama	19
2.6. Saradnja sa međunarodnim organizacionim, finansijskim institucijama i Vladama stranih država	20
2.6.1. Projekat rekonstrukcije i izgradnje vodovodnog sistema za GO Golubovci I GO Tuzi	20
2.6.2. Projekat odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda Glavnog grada Podgorica	21
2.6.3. Projekat izgradnje sekundarne kanalizacione mreže	22
2.6.4. Međunarodna saradnja D.O.O. "Vodovod i kanalizacija"	23
2.7. Organizacija i kadrovska struktura	25
2.8. Tehnička opremljenost	26
3. OSNOVNA DJELATNOST PREDUZEĆA	28
3.1. Sistem vodosnabdijevanja	28
3.1.1. Vodovodni sistemi	28
3.1.2. Ukupno potisnuta i fakturisana voda, kao i gubici vode u 2013. godini	39
3.1.3. Potisnuta količina vode u odnosu na prethodnu godinu i plan za 2013. godinu	42
3.1.4. Fakturisana količina vode u 2013. godini	44
3.1.5. Održavanje crpnih stanica	45
3.1.6. Održavanje vodovodne mreže	47
3.1.7. Laboratorija za ispitivanje kvaliteta vode	49
3.2. Fekalna kanlizacija	52
3.3. Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda	53

3.4. Atmosferska kanlizacija	60
4. DOPUNSKA DJELATNOST PREDUZEĆA	61
5. PROBLEMATIKA SEOSKIH VODOVODA	64
6. PREGLED INVESTICIONIH AKTIVNOSTI	68
7. PREGLED FINANSIJSKIH POKAZATELJA	83
7.1. Izvori finansiranje	83
7.2. Prihodi	83
7.3. Rashodi	84
7.4. Finansijski rezultat	86
7.5. Naplata potraživanja	87
7.6. Odnosi sa potrošačima	90
7.7. Cijena vode	91
8. OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA	92

1. UVOD

1.1. Djelatnost Društva

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, kao pravni sljedbenik JP „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, je osnovano Odlukom Skupštine Glavnog grada – Podgorice, broj 01-030/13-747 od 11.07.2013.godine (koja Odluka je objavljena u „Službenom listu CG – Opštinski propisi“ br.22/13).

Društvu je povjereno obavljanje sledećih komunalnih djelatnosti od javnog interesa i to:

36.00 - Sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode, a koja djelatnost sadrži:

- sakupljanje vode sa izvora i bunara, prečišćavanje i distribucija cjevovodom za potrebe domaćinstava i industriju na teritoriji Glavnog grada;
- održavanje vodovodnog sistema na teritoriji Glavnog grada i
- održavanje vodovodnih sistema u seoskim naseljima na teritoriji Glavnog grada.

37.00 – Uklanjanje otpadnih voda, a koja djelatnost sadrži:

- sakupljanje i transport komunalnih, atmosferskih i drugih otpadnih voda sa područja Glavnog grada;
- održavanje kanizacionog sistema i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;
- prečišćavanje otpadnih voda iz kanizacionog sistema i drugih sistema za odvođenje otpadnih voda;
- obrada i tretman mulja, njegova upotreba, reciklaža i odlaganje, i
- održavanje sistema za prihvata i odvođenje atmosferskih voda.

Pored ovih, Društvo obavlja i djelatnosti koje nemaju karakter djelatnosti od javnog interesa i to:

43.22 – Postavljanje vodovodnih i kanizacionih sistema, a koja djelatnost sadrži:

- instaliranje vodovodnog i kanizacionog sistema, uključujući dogradnju, adaptaciju, održavanje i popravke i
- opravka i baždarenje vodomjera za potrebe korisnika Društva i drugih pravnih i fizičkih lica.

71.12 – Inženjerske djelatnosti, a koja djelatnost sadrži:

- izrada tehničke dokumentacije: urbanističkih planova i projekata iz oblasti hidrotehnike, građevinskih projekata za objekte hidrotehnike, projekata instalacija, uređaja i postrojenja vodovoda i kanalizacije i
- pružanje geoprostornih (kartografskih) informacija za hidrotehničke instalacije.

71.20 – Tehničko ispitivanje i analize, a koja djelatnost sadrži:

- laboratorijsko ispitivanje vode za piće za potrebe Društva i drugih pravnih i fizičkih lica i
- laboratorijsko ispitivanje otpadnih voda za potrebe Društva i drugih pravnih i fizičkih lica.

36.00 – Sakupljanje prečišćavanje i distribucija vode, a koja djelatnost sadrži:

- sakupljanje vode sa izvora, prečišćavanje i distribucija u flašama ili vozilom – cistijernom.

1.2. Pravni status

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica je u sadašnjem statusu osnovano saglasno propisanoj zakonskoj obavezi da se sva javna preduzeća reorganizuju u jedan od oblika privrednog društva predviđenih Zakonom o privrednim društvima.

Društvo je osnovano kao jednočlano, a osnivač Društva je Skupština Glavnog grada – Podgorice.

Osnovni kapital Društva čini osnovni kapital JP „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica; tj. imovinu Društva čine pokretne i nepokretne stvari, novčana sredstva i druga imovinska prava preuzeta od JP „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica, a taj osnovni kapital tj. imovina je imovina Osnivača. Procjena imovine je izvršena od strane ovlaštenog procjenjivača. Kako je osnivačkim aktima propisana obaveza procjene imovine Društva, preduzele su se neophodne aktivnosti, odnosno angažovan je ovlašćeni procjenitelj, da se u roku od šest mjeseci od dana upisa Društva u CRPS završi procjena imovine Društva. Procjena je završena dana 9.12.2013. godine. Njenim završetkom stekli su se uslovi za izmjenu člana u Statutu Društva, koji se odnosio na utvrđivanje osnovnog kapitala. Odluku o izmjeni Statuta DOO „Vodovod i kanalizacija“ donio je Odbor direktora na sjednici održanoj dana 13.12.2013. godine, a ista je prosljeđena na dalju proceduru radi dobijanja saglasnosti od strane Skupštine Glavnog grada.

Organi Društva su:

- **Odbor direktora** (kao organ upravljanja), koji utvrđuje poslovnu politiku, donosi opšta akta, usvaja programe i izvještaje, utvrđuje cjenovnik usluga i vrši druge poslove utvrđene odgovarajućim propisima. Ovaj organ broji 5 (pet) članova, od kojih su 4 (četiri) predstavnici Osnivača, a 1 (jedan) predstavnik zaposlenih u Društvu.
- **Izvršni direktor Društva** (kao organ rukovođenja), koji organizuje i vodi poslovanje Društva, zastupa i predstavlja Društvo, odgovara za zakonitost rada Društva, sprovodi odluke Odbora direktora i odlučuje o drugim pitanjima vezanim za tekući rad i poslovanje Društva. Izvršnog direktora imenuje Osnivač na osnovu javnog oglašavanja; a postupak javnog oglašavanja, u ime Osnivača, sprovodi Odbor direktora.

Kako je osnivačkim aktima Društva utvrđeno da se, do donošenja novih akata Društva, primjenjuju opšti akti JP »Vodovod i kanalizacija« Podgorica, to je u 2013. godini, prema tada važećem Pravilniku, Društvo bilo organizovano u pet sektora:

1. Operativno-proizvodni sektor
2. Sektor za tehničko upravljanje i podršku
3. Finansijski sektor
4. Komercijalni sektor
5. Sektor za korporativno upravljanje.

Unutar ovih sektora poslovi su bili sistematizovani u više službi i odjeljenja, od kojih je svako imalo jasno definisana zaduženja u održavanju i upravljanju vodovodnog i kanalizacionog sistema.

Međutim, novousvojenim Statutom Društva predviđena su samo dva osnovna oblika organizovanja – sektora i to:

1. Sektor za tehničko – operativne poslove i
2. Sektor za ekonomsko – pravne poslove.

Saglasno prednje navedenom, u decembru 2013. godine, završena je izrada novog Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji je usvojen 13.12.2013. od strane Odbora direktora Društva.

Ukupan broj zaposlenih na dan 31.12.2013. godine iznosi 391, od toga 380 na neodređeno, 8 na određeno vrijeme i 3 pripravnika (tabelarni pregled kvalifikacione strukture zaposlenih dat je u prilogu Izvještaja).

1.3. Izvori finansiranja

Shodno Odluci osnivača, DOO "Vodovod i kanalizacija" svoje poslovanje finansira iz prihoda ostvarenog prodajom usluga iz domena svoje djelatnosti, odnosno od prodaje vode i usluga na odvođenju otpadnih voda i dopunske djelatnosti.

Pored navedenih, za obavljanje djelatnosti obezbijavaju se sredstva i iz Budžeta Glavnog grada, kredita i donacija.

2. RAD ORGANA UPRAVLJANJA I ORGANIZACIJA

2.1. Rad organa upravljanja

U 2013. godini održano je deset (10) sjednica Upravnog odbora.

Na sjednici održanoj dana 26.02.2013. godine, donesene su Odluke o:

- imenovanju VD zamjenika direktora Preduzeća;
- izmjeni i dopuni Statuta Preduzeća;
- produženju roka imenovanja VD Direktora Preduzeća.

Na sjednici održanoj dana 06.03.2013. godine, donesene su Odluke o:

- usvajanju Izvještaja Centralne popisne komisije o izvršenom popisu imovine Preduzeća sa stanjem na dan 31.12.2012. godine, kao i usvajanju Izvještaja popisnih komisija;
- usvajanju Godišnjeg finansijskog iskaza Preduzeća za 2012. godinu;
- usvajanju Izvještaja o poslovanju Preduzeća za 2012. godinu;
- naknadama za usluge koje pruža Laboratorija za pitke vode korisnicima i drugim fizičkim i pravnim licima (Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja a primjenjivat će se od dana davanja saglasnosti Skupštine Glavnog grada Podgorice na Odluku Upravnog odbora Preduzeća, o dopuni Statuta Preduzeća, br. 5077 od 26.02.2013. godine, kojom je proširena dopunska djelatnost Preduzeća sa laboratorijskim ispitivanjem kvaliteta vode za piće);
- naknadama za usluge koje pruža "Baždarnica" ovog Preduzeća korisnicima i drugim fizičkim i pravnim licima.

Na sjednici održanoj dana 25.03.2013. godine, donesene su Odluke o:

- usvajanju Investicionog plana JP "Vodovod i kanalizacija" Podgorica za period 2013 – 2023. godine;
- kreditnom zaduženju za izgradnju sekundarne kanalizacione mreže i proširenje sistema vodosnabdijevanja, kod Investiciono razvojnog fonda Crne Gore za iznos od 3.500.000,00 € (Odluka stupa na snagu danom davanja saglasnosti od Skupštine Glavnog grada Podgorice).

Na sjednici održanoj dana 08.05.2013. godine, donesena je Odluka o usvajanju Informacije o radu i finansijskom poslovanju JP "Vodovod i kanalizacija" za period januar – mart 2013. godine.

Na sjednici održanoj dana 24.07.2013. godine, donesena je Odluka o usvajanju Informacije o radu i finansijskom poslovanju JP "Vodovod i kanalizacija" za period april – jun 2013. godine.

Takođe je na istoj sjednici donijet i Statut po kom će Preduzeće biti organizovano i uređeno kao Društvo sa ograničenom odgovornošću "Vodovod i kanalizacija" Podgorica. Skupština Glavnog grada je 31.07.2013. godine donijela Odluku o davanju saglasnosti na Statut Društva.

Na sjednici održanoj dana 18.09.2013. godine, donesena je Odluka kojom se utvrđuje obračunska vrijednost koeficijenta u bruto iznosu od 133,65 €, odnosno u neto iznosu od 81,49 €.

Na sjednici održanoj dana 23.10.2013. godine, donesene su Odluke o:

- Konstituisanju Odbora direktora "Vodovoda i kanalizacije" d.o.o i izboru predsjednika Odbora direktora;
- Usvajanju Informacije o radu i finansijskom poslovanju "Vodovod i kanalizacija"d.o.o. Podgorica za period jul-septembar 2013. godine.

Na sjednici održanoj dana 25.10.2013. godine, donesena je Odluka kojom se daje saglasnost za učestvovanje Društva na Konkurs Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za realizaciju Programa "Stimulisanje prvog zapošljavanja lica sa stečenim srednjim obrazovanjem" za 2013/2014 godinu.

Na sjednici održanoj dana 26.11.2013. godine, donesene su Odluke o:

- Usvajanju Programa rada Društva sa ograničenom odgovornošću "Vodovod i kanalizacija" Podgorica za 2014. godinu;
- Kreditnom zaduženju "Vodovod i kanalizacija"d.o.o. Podgorica za nabavku vodomjera za daljinsko očitavanje i isključenje;
- Obrazovanju popisnih komisija za popis imovine i obaveza Društva sa stanjem na dan 31.12.2013. godine.

Na sjednici održanoj dana 13.12.2013. godine, donesene su Odluke o:

- Formiranju komisije za reviziju tenderske dokumentacije za raspisivanje javnog poziva za projektovanje, izgradnju i finansiranje postrojenja za prečišćavanje komunalne (sanitarne) otpadne vode, postrojenja za obradu kanizacionog mulja i postrojenja za zbrinjavanje obrađenog mulja sa primarnom kolektorskom mrežom u Glavnom gradu - Podgorici;
- Usvajanju Projekta za unapređenje odnosa sa kupcima u cilju podizanja nivoa usluge vodosnabdijevanja Glavnog grada i efikasnije naplate (br. 9529 od 08.12.2013.godine), za period od decembra 2013. godine do jula 2015. godine;
- Donošenju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Društva;
- Izmjeni Statuta Društva sa ograničenom odgovornošću "Vodovod i kanalizacija" Podgorica.

2.2. Pravni propisi djelatnosti Preduzeća

Primarna djelatnost Društva: sakupljanje, prečišćavanje i distribucija vode i uklanjanje otpadnih voda; svojom složenošću, specifičnosti i značajem je regulisana (u cjelosti ili dijelom) većim brojem propisa (zakoni, podzakonska akta i opštinski propisi).

U nastavku teksta prikazano je postojeće stanje – važeći pravni okvir i potrebe za izmjenama ili odgovarajućom primjenom tih propisa, koje je konstatovano uočavajući probleme ili zastoje u tekućem radu i poslovanju Društva.

Važeća pravna regulativa koja se odnosi na ovo Društvo može se podijeliti na:

- propise kojima se reguliše djelatnost Društva i
- propise kojima se utvrđuje organizacija i status Društva.

2.2.1. Propisi kojima se reguliše djelatnost Društva

a) Zakoni

Još uvijek važeći **Zakon o komunalnim djelatnostima** ("Sl. list RCG" br. 12/95) uređuje načela, opšte uslove i način obavljanja komunalne djelatnosti, određuje komunalne djelatnosti i to najprije navodeći snabdijevanje vodom i prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda, te određuje značenje tih izraza tj. precizno navodi te djelatnosti.

Zakon precizira da je snabdijevanje vodom: zahvatanje, tretman i isporuka vode korisnicima za piće i druge potrebe vodovodnom mrežom do mjernog instrumenta potrošača, obuhvatajući i mjerni instrument; a prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda je sabiranje i odvođenje atmosferskih voda, kao i sabiranje iskorišćenih voda od priključaka potrošača na uličnu mrežu, odvođenje kanalizacionom mrežom, prečišćavanje i ispumpavanje iz mreže.

Obavljanje komunalnih djelatnosti uređuje i obezbjeđuje jedinica lokalne samouprave, a djelatnost obavlja javno preduzeće, drugo preduzeće ili preduzetnik, osim djelatnosti upravljanja i gazdovanja objektima za zahvatanje vode za piće sa njihovim zaštitnim zonama, koju djelatnost obavlja isključivo javno preduzeće.

Javno preduzeće čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave posluje sredstvima preduzeća kao sredstvima u državnoj svojini, na način utvrđen Zakonom, aktom o osnivanju preduzeća i Statutom preduzeća.

Zakon o vodama (“Sl.list RCG” br.27/07, 32/11 i 47/11), između ostalog, uređuje uslove i način obavljanja vodne djelatnosti, a vodna djelatnost obuhvata: upravljanje vodama, korišćenje voda, zaštitu voda od zagađivanja i zaštitu od štetnog dejstva voda.

Pod korišćenjem voda smatra se, između ostaloga, zahvatanje, crpljenje i upotreba voda za piće tj.korišćenje voda za vodosnabdijevanje i ovim zakonom su utvrđene obaveze kontrole kvantiteta i kvaliteta vode subjektu koji obavlja poslove vodosnabdijevanja, kao i zaštita izvorišta.

U dijelu vodne djelatnosti koja se definiše kao zaštita voda od zagađivanja, ovim Zakonom su propisane mjere za ostvarivanje zaštite voda od zagađivanja, određena klasifikacija i kategorizacija površinskih i podzemnih voda, utvrđene zabrane u cilju zaštite kvaliteta voda i obaveze prečišćavanja otpadnih voda i zagađivača, kao i uslovi upravljanja objektima za zaštitu voda od zagađivanja i mjerenje količina i ispitivanje kvaliteta otpadnih voda.

Zakon o upravljanju otpadom (“Sl.list CG” br.64/11) određuje obaveze proizvođača komunalnog kanalizacionog mulja (mulja nastalog u uređaju za prečišćavanje otpadnih voda prilikom njihovog tretmana), kao i dozvoljene namjene i nedozvoljenu upotrebu tog mulja.

Zakon o bezbjednosti hrane (“Sl.list CG” br.14/07 i 40/11) uređuje osnove i načela proizvodnje i prometa bezbjedne hrane, a hranom u smislu ovog Zakona obuhvaćena je i voda koja služi za javno vodosnabdijevanje, kao voda za piće.

Zakon o metrologiji (“Sl.list CG” br.79/08) uređuje postupak ocjenjivanja usaglašenosti mjerila (između ostalog i vodomjera), sa propisanim zahtjevima i njihovo obavezno ovjeravanje – “baždarenje”.

Zakon o finansiranju upravljanja vodama (“Sl.list CG” br.65/08) utvrđuje obavezu plaćanja vodnih naknada (između ostalih: naknada za korišćenje voda i naknada za zaštitu voda od zagađivanja).

Obveznik plaćanja naknade za korišćenje vode je subjekt koji zahvata i koristi vodu za piće; a obveznik plaćanja naknade za zaštitu voda od zagađivanja je subjekt koji ispušta otpadne vode, a tu naknadu obveznik – subjekt koji obavlja djelatnost odvođenja otpadnih voda naplaćuje od korisnika sistema javne kanalizacione mreže.

Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata (“Sl.list CG” br.51/08, 34/11 i 35/13) utvrđuje obavezu određenim subjektima, između ostalog i ovom Društvu, dostavljanja raspoloživih podataka i davanja predloga i mišljenja u dijelu uređenja prostora u postupku izrade planskih dokumenata; kao i obavezu dostavljanja nadležnim organima uslova priključenja i saglasnosti na projekat u postupku izrade tehničke dokumentacije i izdavanja građevinske dozvole.

b) Podzakonska akta

Na osnovu Zakona o vodama, donijeto je niz podzakonskih akata:

Odluka o određivanju voda od značaja za Crnu Goru ("Sl.list CG" br. 9/08), utvrđuje vode od značaja za Crnu Goru, u koje vode ubraja i sve vode koje služe za javno vodosnabdijevanje.

Uredba o načinu kategorizacije i kategorijama vodnih objekata i njihovom davanju na upravljanje i održavanje ("Sl.list CG" br.15/08), u okviru namjena i prema značaju, razvrstava vodne objekte u tri kategorije i shodno toj kategorizaciji određuje organe koji upravljaju i održavaju te objekte.

Odluka o određivanju izvorišta namijenjenih za regionalno i javno vodosnabdijevanje (javnim vodovodom) i utvrđivanju njihovih granica ("Sl.list CG" br.36/08), određuje izvorišta za javno vodosnabdijevanje i za Podgoricu određuje sledeća izvorišta: Marezu, Zagorič, Konik, Ćemovsko polje, Tuzi, Dinošu, Milješ, Vuksanlekiće.

Pravilnik o načinu i postupku mjerenja količina voda na vodozahvatu ("Sl.list CG" br.24/10) bliže propisuje način i postupak mjerenja količine vode na vodozahvatu.

Pravilnik o načinu i uslovima mjerenja količina otpadnih voda koje se ispuštaju u prijemnik ("Sl.list CG" br.24/10) bliže propisuje način i uslove mjerenja količina otpadnih voda koje se ispuštaju u prijemnik.

Pravilnik o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta i ograničenjima u tim zonama ("Sl.list CG" br. 66/09), u odnosu na režim zaštite određuje tri zone sanitarne zaštite izvorišta, kao i ograničenja u tim zonama.

Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, minimalnom broju ispitivanja i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda ("Sl.list CG" br.45/08, 9/10, 26/12, 52/12 i 59/13) bliže propisuje pitanja koja su određena u nazivu ovog akta.

Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjavaju pravna lica koja vrše ispitivanja kvaliteta voda ("Sl.list CG" br.66/12), bliže propisuje pitanja koja su određena u nazivu ovog akta.

Na osnovu ranije važećeg Zakona o upravljanu otpadom donijet je: **Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava komunalni kanalizacioni mulj, količine, obim, učestalost i metode analize komunalnog kanalizacionog mulja za dozvoljene namjene i uslovima koje treba da ispunjava zemljište planirano za njegovu primjenu** ("Sl. list CG" br. 89/09), kojim se bliže reguliše pitanja koja su određena u nazivu ovog akta.

Na osnovu Zakona o bezbjednosti hrane, primjenjuje se: **Pravilnik o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava voda za piće** ("Sl. list CG" br. 24/12), kojim se bliže propisuju pitanja koja su određena u nazivu ovog akta.

Na osnovu Zakona o metrologiji donijeta je: **Uredba o zakonskim mjerilima za koja je obavezno ovjeravanje, odnosno odobrenja tipa mjerila** ("Sl. list CG" br. 81/09), koja propisuje da je vodomjer zakonsko mjerilo za koje je obavezno ovjeravanje, odnosno odobrenje tipa mjerila.

Na osnovu Zakona o finansiranju upravljanja vodama donijeta je: **Odluka o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijuma i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda** ("Sl. list CG" br. 29/09), na osnovu koje se ovom Društvu utvrđuje i obračunava obaveza plaćanja dvije naknade:

- **naknade za korišćenje voda i**
- **naknade za zaštitu voda od zagađivanja.**

c) Opštinski propisi

Na osnovu još uvijek važećeg Zakona o komunalnim djelatnostima donijeto je niz opštinskih propisa koji i sada regulišu djelatnost ovog Društva:

Odluka o načinu i uslovima organizovanja poslova u vršenju komunalnih djelatnosti ("Sl. list RCG-opšti propisi" br. 19/96, 14/01 i 38/08), propisuje način i uslove organizovanja poslova u vršenju komunalnih djelatnosti, uslove za korišćenje komunalnih usluga, odnosno komunalnih proizvoda i elemente za formiranje naknade za korišćenje komunalnih usluga, odnosno isporuku komunalnih proizvoda.

Odluku o snabdijevanju grada Podgorice i naselja Tuzi pitkom vodom ("Sl. list RCG-opšti propisi" br. 22/03), propisuje uslove i način pružanja usluga vodosnabdijevanja i priključenja na vodovodni sistem, prava i obaveze ovog Društva kao davaoca usluga i korisnika usluga, kao i obračun i naknadu izvršenih usluga.

Odluka o odvođenju i prečišćavanju fekalnih voda sa područja koje obuhvata Generalni urbanistički plan Podgorice ("Sl. list RCG-opšti propisi" br. 22/03) propisuje uslove za upravljanje i održavanje javne fekalne kanalizacije, vršenje usluga odvođenja i prečišćavanja fekalnih voda, prava i obaveze ovog Društva kao davaoca usluga i korisnika usluga, kao i način plaćanja izvršenih usluga.

Odluka o sakupljanju i odvođenju atmosferskih voda sa područja koje obuhvata Generalni urbanistički plan Podgorice ("Sl. list RCG – opštinski propisi" br. 22/03) propisuje uslove izgradnje, priključenja i održavanja objekata atmosferske kanalizacije, na područje koje obuhvata Generalni urbanistički plan Podgorice, kao i finansiranje ove djelatnosti Društva.

Odluka o vodosnabdijevanju seoskih i drugih naselja na teritoriji Glavnog grada Podgorice ("Sl. list CG-opštinski propisi" br. 11/09) propisuje način izgradnje seoskih i lokalnih vodovoda, javnih česama, javnih bunara, bistijerni i seoskih jazova na teritoriji Glavnog grada – Podgorice, kao i njihovo korišćenje, upravljanje, održavanje i zaštitu.

2.2.2. Propisi koji utvrđuju organizaciju i status Društva

a) Zakoni

Zakon o javnim preduzećima ("Sl. list RCG" br. 6/91) koji je regulisao osnivanje i poslovanje javnih preduzeća koja obavljaju privrednu djelatnost od javnog interesa (između ostalog i komunalnu djelatnost), prestao je da važi stupanjem na snagu **Zakona o unapređenju poslovnog ambijenta** ("Sl. list RCG" br. 40/10); s tim što **javna preduzeća** nastavljaju da rade u skladu sa zakonima kojima se uređuje obavljanje određenih djelatnosti i aktima o njihovom osnivanju, a dužna su da se **reorganizuju u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.**

U skladu sa prednjim, a primjenjujući **Zakon o privrednim društvima** ("Sl. list RCG" br. 6/02, 17/07, 40/10, 73/10, 36/11 i 40/11) koji uređuje oblik obavljanja privredne djelatnosti i njihovu registraciju, ovo Društvo je tokom 2013.godine, kod nadležnog organa za registraciju privrednih subjekata, registrovano kao jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću čiji je osnivač Skupština Glavnog grada - Podgorice

Zakon o državnoj imovini ("Sl. list RCG" br. 21/09, 40/11) uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima i drugim dobrima koja pripadaju Crnoj Gori ili lokalnoj samoupravi tj. državnom imovinom, te određuje svojinska ovlašćenja subjektima državne imovine, uključujući i javne službe čiji je osnivač lokalna samouprava.

b) Opštinski propisi

Saglasno predhodno navedenim propisima, Skupština Glavnog grada – Podgorice donijela je **Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću “Vodovod i kanalizacija” Podgorica** (“Sl. list CG - opštinski propisi” br.22/13), kojom je utvrđen status i djelatnost Društva, finansiranje djelatnosti, organe Društva i nadležnosti tih organa.

2.2.3. Potrebe za izmjenama propisa

U ovom dijelu daje se analiza potreba za izmjenama ili primjenu propisa saglasno prethodno navedenoj podjeli. Te potrebe su analizirane za dio propisa, dok se u ostalom dijelu propisa, sa strogo pravnog aspekta, nije pronašla potreba za njihovim izmjenama; ukoliko nove obaveze ili novi zahtjevi to ne nametnu.

a) Propisi kojima se reguliše djelatnost Društva

► Novi Zakon o komunalnim djelatnostima je u fazi izrade i usvajanja tj. ranije je utvrđen **Predlog zakona o komunalnoj djelatnosti**. Iako Predlog sadrži neka kvalitetna rješenja, ovo Društvo je obrađivaču Zakona uputilo određene konceptualne primjedbe, i više konkretnih primjedbi na pojedine članove Zakona, za koje očekujemo da će biti usvojene. Kao što je poznato u Skupštini CG vođena je rasprava po pitanju predmetnog Zakona pa ostaje nepoznanica zašto isti nije donijet već dvije godine, te stoji naša zabrinutost zbog njegovog nedonošenja jer to može negativno uticati na razvoj svih komunalnih djelatnosti u Glavnom gradu.

Donošenjem novog Zakona, stvoriće se potreba ili obaveza **usklađivanja dosadašnjih opštinskih propisa**, odnosno donošenja novih propisa od strane Glavnog grada – Podgorice, kojima će se bliže regulisati djelatnost Društva (vodosnabdijevanje grada, odvođenje i prečišćavanje fekalnih voda i sakupljanje i odvođenje atmosferskih voda).

Posebno treba obratiti pažnju i na **izmjenu Odluke o vodosnabdijevanju seoskih i drugih naselja na teritoriji Glavnog grada – Podgorice**, u smislu definisanja sredstava za dovođenje preuzetih seoskih vodovoda u ispravno stanje, kao i drugačijeg tretiranja tih cijena vode i električne energije, obzirom na specifičnost ovih vodovoda.

b) Propisi koji utvrđuju organizaciju i status Društva

Donošenjem osnivačkih akata Društva i registracijom Društva, za sada se ne ukazuje potreba za donošenjem ili izmjenom propisa kojima se utvrđuje organizacija i status Društva; osim određenih akata kojima se definiše imovina Društva, a koji postupak je u toku.

2.3. Zaštita na radu

Poslovi zaštite na radu u 2013. godini obavljani su u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu ("Sl. list RCG" br. 79/04 od 23.12.2004, "Sl. list Crne Gore" br. 26/10 od 07.05.2010. godine) i aktima Društva.

Shodno navedenom Zakonu, u cilju zaštite zaposlenih na radu, realizovane su i sljedeće aktivnosti:

- ▶ U skladu sa Pravilnikom o zaštiti na radu Društva izvršeno je pripremanje i učestvovanje u osposobljavanju za bezbjedan rad 49 zaposlenih i osposobljavanju za bezbjedan rad po osnovu raspodjele na druge poslove 15 zaposlenih koje je organizovala ovlašćena organizacija DOO „Montinspekt“ Podgorica. Zaposlenima je navedena organizacija izdala Uvjerenja o osposobljenosti za bezbjedan rad (čl. 19 i čl. 36 tačka 10);
- ▶ Organizovani su ljeekarski pregledi za 176 zaposlena (čl. 18 i 36 stav 1 tačka 12);
- ▶ Obezbjedjena su i izdata na upotrebu adekvatna sredstva i oprema lične zaštite na radu za sve zaposlene u Društvu u skladu sa opisom poslova koje obavljaju i važećim propisima iz ove oblasti (čl. 9, 17 i 23);
- ▶ Vršena je kontrola primjene mjera zaštite na radu na svim poslovima u Društvu, kao i informisanje rukovodilaca i zaposlenih o pitanjima iz oblasti zaštite na radu (čl. 36 stav1, tačka7);
- ▶ Sva zaposlena lica su kolektivno osigurana u AD "Swiss osiguranje" Podgorica (čl. 26). Mogućnost dobrovoljnog osiguranja (od nesrećnog slučaja, hiruške intervencije i teže bolesti) zaposleni su mogli da ostvare kod sledećih osiguravajućih društava: AD "Delta Generali", "Lovćen osiguranje", "Sava osiguranje" i "Uniqa osiguranje";
- ▶ Praćeno je stanje u vezi sa povredama na radu. Analizom navedenih povreda konstatovano je da je ukupan broj povreda u odnosu na prethodnu godinu smanjen za 80% i to lakše povrede su smanjene za 85% , a teže za 33% u odnosu na prethodnu godinu. Rezultat ovog smanjenja su između ostalog kvalitetna lična zaštitna sredstva i oprema, kao i njihova adekvatna primjena od strane zaposlenih (čl.36,stav1,tačka9);
- ▶ U kontinuitetu su ažurirane Zakonom propisane Evidencije iz oblasti zaštite na radu (čl. 40);
- ▶ Određene su mjere za pružanje prve pomoći i protivpožarne zaštite (čl. 25);

- ▶ Obavljene su pripremne radnje u cilju organizovanja prethodnih i periodičnih ispitivanja uslova radne sredine, sredstava za rad, električnih i drugih instalacija, čime se stvaraju bezbjedni uslovi za rad zaposlenih i ispunjavaju zakonske obaveze Društva, što je potrebno i zbog izrade stručne podloge za akt o procjeni rizika čiji su sastavni dio (čl. 36 stav 1 tačke 3, 4 i 5);
- ▶ U okviru obavljanja drugih poslova u Društvu, a koji su indirektno povezani sa zaštitom na radu organizovana je dezinfekcija, dezinsekcija i deritizacija na objektima na kojima se ukazala potreba, u skladu sa Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, kao i ažuriranje dokumentacije vezane za zaposlene kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, usaglašen sa važećim dokumentima u Društvu;
- ▶ Stručno lice je, u cilju usavršavanja znanja iz oblasti zaštite na radu, učestvovalo na Seminaru koji je bio organizovan u sklopu komponente 2 IPA 2009 Projekta „Harmonizacija i implementacija propisa iz nadzorne oblasti Inspekcije rada i Inspekcije zaštite na radu sa EU acquis-em“, a koji je podržan od strane Evropske Unije. Predavači na seminaru su bili eksperti iz Slovenije, a akcenat je stavljen na implementiranje zakona i podzakonskih akata u praksi kod poslodavaca, a sve u cilju stvaranja uslova za bezbjednost i zdravlje na radu (čl. 35 stav 3).

2.4. Procesno – pravne radnje

U cilju naplate dospjelih potraživanja za utrošenu vodu i pružene usluge odvodjenja i prečišćavanja otpadnih voda, i u 2013. godini se pristupilo pokretanju postupaka kod Privrednog i Osnovnog suda u Podgorici.

I dalje postoji problem isplativosti utuženja potrošača tj. sudske naplate, jer Društvo po podnijetim predlozima i pristiglim sudskim opomenama, uplati veći iznos takse nego što naplati duga. Računamo da će se u narednom periodu ovo pitanje bolje riješiti iz razloga što su stupili na snagu Zakon o izvršenju i objezbjeđenju i Zakon o javnim izvršiteljima, čijim propisima su na kvalitetniji način riješena pitanja vezana za organizaciju i postupak sudske naplate potraživanja.

U toku 2013. godine podnijeto je 23 krivičnih prijava i 14 dopuna krivičnih prijava protiv lica koja su se samovoljno priključivala na vodovodnu mrežu, čija djela su kvalifikovana kao krivična djela krađe, samovlašća, oštećenja javne stvari i ugrožavanje zdravlja neispitanim priključcima. U postupku po ovim prijavama ostvarena je saradnja sa Upravom policije, Državnim tužilaštvom i Osnovnim sudom u Podgorici, u cilju dopunjavanja činjenica, sprovođenja, gonjenja i kažnjavanja.

2.5. Saradnja sa organima, javnim službama i drugim institucijama

U cilju efikasnog izvršavanja programskih i razvojnih zadataka ovog Društva, neophodno je strateški poboljšati saradnju sa svim organima lokalne samouprave i drugim nadležnim organima, kao što su:

- Sekretarijat za komunalne poslove i saobraćaj (organ nadzora ovog Društva),
- Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice d.o.o (realizacija Programa uređenja prostora, kojim je kao jedan od ključnih nosilaca poslova određena Agencija, a naročito u dijelu izgradnje hidrotehničkih objekata),
- Uprava policije (očekivanja ovog Društva u vezi saradnje sa Upravom policije bila su mnogo veća. U dosadašnjem radu nismo imali asistenciju službenika policije, koja nam je bila neophodna prilikom naplate i sprovođenja mjera prema korisnicima – dužnicima u cilju ispunjenja njihovih obaveza, kao i postupanja po krivičnim prijavama),
- Komunalna policija (pružanje usluga po zahtjevima Preduzeća za određene intervencije prema korisnicima),
- Institut za javno zdravlje (praćenje i sprovođenje svih propisanih mjera o higijenskoj ispravnosti vode za piće),
- Elektroprivreda CG, Pošta CG i Telekom CG (utvrđivanje tarife i duga za električnu energiju za seoske vodovode; efikasnija dostava računa korisnicima; saradnja kroz planirane aktivnosti daljinskog očitavanja vodomjera),
- Privredni sud i Osnovni sud (neophodan je efikasniji rad sudova po predlozima za izvršenje radi sudske naplate dugovanja. Postavlja se pitanje isplativosti utuženja potrošača tj. sudske naplate, jer po podnijetim predlozima i pristiglim sudskim opomenama, uplati se veći iznos takse od strane ovog Društva, nego što se naplati duga),
- Zavod za metrologiju (koordinacija rada po pitanju pripreme i baždarenja vodovoda).

2.6. Saradnja sa međunarodnim organizacijama, finansijskim institucijama i Vladama stranih država

Glavni grad Podgorica je i u 2013. godini, kroz uspješnu saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama (EIB), omogućio finansiranje kapitalnih projekata čija je realizacija u nadležnosti ovog Društva. U narednom periodu treba maksimalno iskoristiti sredstava iz prepristupnih fondova EU, koji su Crnoj Gori dostupni nakon dobijanja statusa kandidata za članstvo u EU.

U nastavku teksta navedena su tri projekta koja će se dijelom finansirati iz sredstava međunarodnih finansijskih institucija.

2.6.1. Projekat rekonstrukcije i izgradnje vodovodnog sistema za GO Golubovci i GO Tuzi

U toku 2013. godine DOO „ViK“ Podgorica je u ime Glavnog grada započelo rekonstrukciju i izgradnju sistema za vodosnabdijevanje GO Golubovci. Na kraju 2013. godine izgradnja sledećih projekata je bila u završnoj fazi :

- Izrada vodovoda za naselje Donje Zete - dionica kroz Beglake i Goričane
- Vodosnabdijevanje Donje Zete - dionica Vukovački most – rezervoar Orlovina
- Izvođenje radova na rezervoaru Orlovina sa pristupnim saobraćajnicama
- Izvođenje radova na vodosnabdijevanju Gornje Zete – Mitrovići, Ljaljkovići, Botun i Cijevna
- Izvođenje radova na vodovodu za naselje Lužnica,
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Gošići
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Mataguži I i II dio
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Balijače
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – dionica kroz Vukovce
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Gostilj

Takođe, otpočelo se sa preostalim radovima predviđenim projektom u GO Golubovci, kao i rekonstrukcijom i izgradnjom sistema za vodosnabdijevanje u GO Tuzi (Tuzi I – prva faza (ispod Šipčanika), Tuzi III – centar, Karabuško polje (spajanje vodovodnog sistema Karabuško polja na vodovodni sistem Tuzi). Ukupna vrijednost ove investicije iznosi oko 5 mil eura i finansira se iz sredstava Budžeta Glavnog grada (kredita EIB) i doo „ViK“.

2.6.2. Projekat odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda Glavnog grada Podgorica

Na osnovu Studije izvodljivosti vodosnabdijevanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda Glavnog grada koja je završena u aprilu 2011. godine, pristupilo se izradi Idejnog rješenja novog PPOV. Napravljen je projektni zadatak, na osnovu kojeg je formirana stručna ekipa koja je obišla više postrojenja vodećih evropskih i svjetskih kompanija za tretman otpadnih voda. Cilj ovih posjeta bio je detaljno upoznavanje sa novim tehnološkim procesima i njihovom mogućom primjenom u našim uslovima, vodeći prvenstveno računa o specifikaciji tj. limitiranosti prostora za skladištenje mulja kao potencijalnog problema.

U julu 2012. godine završena je izrada Dokumenta od strane Radnog tima, koji su sačinjavali eksperti iz više oblasti vezanih za prečišćavanje otpadnih voda, a odnosi se na tehnološki proces na novom postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda. Navedeni Dokument sa preporukama elemenata za izbor optimalnog tehničko- tehnološkog procesa na PPOV-a, postrojenju tretmana kanalizacionog mulja i postrojenju za zbrinjavanje obrađenog mulja usvojen je od strane Upravnog odbora JP „Vodovod i kanalizacija“ i prezentovan je odbornicima u Skupštini Glavnog grada. Dokument je usvojen i od strane Skupštine i isti je bio osnova za izradu tenderske dokumentacije. Tender za projektovanje, izgradnju i finansiranje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), postrojenja za preradu mulja (PPM), postrojenja za spaljivanje mulja (PSM) i kanalizacione mreže za Podgoricu, raspisan je 24.12.2013. godine. Procijenjena vrijednost za kompletan tender je 53.550.000,00 € sa PDV-om (odnosno 45.000.000,00 € bez PDV-a). Rok za podnošenje ponuda je 31.03.2014. godine, a četiri kompanije su podigle tendersku dokumentaciju. Ugovor koji se zaključi biće validan kada se dobije saglasnost prvo od Vlade CG, a nakon toga od Skupštine Glavnog grada. Od strane Društva planirano je da tenderska procedura bude realizovana po modelu projektuj, izgradi, finansiraj, kao i da izvođač radova upravlja Postrojenjem u prve dvije godine. U kasnijem periodu potrebno je da izvođač radova pruži tehničku podršku DOO „ViK“, obzirom da se radi o novoj tehnologiji eliminacije mulja. Način realizacije navedenog Projekta vršiće se kroz kreditno zaduženje. Društvo je odlučilo da zbog posebnog statusa Projekta zatraži odobrenje za finansiranje istog od Ministarstva finansija, odnosno Vlade Crne Gore u iznosu od 35 miliona eura. Ministarstvo finansija je usvojilo Informaciju o davanju saglasnosti za kreditno zaduženje DOO „ViK“.

Izgradnja kolektorske mreže fekalne kanalizacije na području Glavnog grada Podgorica; Podjednako važan projekat koji čini sastavni dio rješavanja problema otpadnih voda jeste projekat kolektorske mreže primarnih kolektora. Ovaj projekat je definisan Studijom fekalnih kolektora na području Glavnog grada Podgorica, kroz koju su jasno postavljeni prioriteti prilikom realizacije cjelokupne mreže. Imajući u vidu ovu činjenicu JP »ViK« Podgorica je završilo izradu kompletne projektne dokumentacije vezane za Glavni kolektor, kao i reviziju iste. Projekat obuhvata mrežu glavnih kolektora fekalne kanalizacije u dužini od 32

km, u djelovima grada koji nisu pokriveni ovom vrstom instalacija (Tološi, Gornja Gorica, Donja Gorica, Sadine, djelovi Zabjela, Dahna, Dajbabe i Zelenika). Trenutno, u formi idejnog rješenja izrađen je projekat za mostovski prelaz, čija je funkcija prevođenje otpadnih voda sa postojećeg PPOV-a, sa desne na lijevu obalu Morače i dalji transport navedenim kolektorom do novog PPOV-a. Investiciona vrijednost Projekta za mostovski prelaz procijenjena je na 1,5 miliona eura. Ukupna procijenjena vrijednost kolektorske mreže primarnih kolektora iznosi oko 15 miliona eura bez PDV-a. U okviru tendera za projektovanje, izgradnju i finansiranje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), postrojenja za preradu mulja (PPM), postrojenja za spaljivanje mulja (PSM) i kanalizacione mreže za Podgoricu, objavljenog u decembru 2013. godine nalazi se i ova investicija – kanalizaciona mreža za Podgoricu.

2.6.3. Projekat izgradnje sekundarne kanalizacione mreže

U 2013. godini DOO „Vodovod i kanalizacija“ je pristupilo realizaciji Projekta izgradnje sekundarne kanalizacione mreže. Urađena je projektna dokumentacija kojom je predviđeno da sistemom sekundarnih kolektora bude pokriven veći dio saobraćajnica u naseljima gdje su već izgrađeni primarni kolektori. To se prvenstveno odnosi na sledeća naselja: Zagorič, Masline, Murtočina, Stara Zlatica, Vrela Ribnička, Konik itd. Predviđena je izgradnja 15,5 km sekundarnih kolektora prečnika do 300 mm, za koje je urađena kompletna tehnička dokumentacija. Porast potrošnje vode, kao i neekonomičan i nehigijenski način evakuacije otpadnih voda putem septičkih jama, uslovio je da se što hitnije pristupi izgradnji tehnički dobro koncipirane kanalizacione mreže u dijelu koji se odnosi na priključenje individualnih stambenih jedinica na gradsku fekalnu kanalizaciju. Takođe, jedan od prioriteta Društva je pokrivenost teritorije Glavnog grada sistemom za vodosnabdijevanje. Shodno tome je urađena projektna dokumentacija koja obuhvata 15,5 km vodovodne mreže i mogućnost priključenja na sistem oko 1.000 domaćinstava. Ukupna procijenjena vrijednost izgradnje sekundarne kolektorske mreže i dijela vodovodne mreže je oko 3,5 mil eura, a finansiraće se iz kreditnih sredstava IRF-a (sredstva EIB).

Cilj realizacije ovog projekta je pokrivenost sistemom za vodosnabdijevanje i širenje kanalizacione mreže i njena potpuna valorizacija priključenjem krajnjih korisnika, kako bi se isključio iz upotrebe što veći broj septičkih jama i spriječilo zagađenje podzemnih voda.

Završetak radova se očekuje u toku 2014. godine.

2.6.4. Medjunarodna saradnja DOO „Vodovod i kanalizacija“

Predstavnici DOO "Vodovod i kanalizacija" Podgorica koji je član u Partnerstvu Udruženja Vodovoda Zapadnog Balkana, su učestvovali u Projektu "Regionalna mreža znanja za bolje upravljanje otpadnim vodama" u saradnji sa GIZ-ORF i ostala četiri Udruženja Vodovoda Zapadnog Balkana.

Svrha ovog projekta je pružanje podrške implementaciji projekta "Regionalna mreža znanja za bolje upravljanje otpadnim vodama", započetog od strane Regionalnog partnerstva vodovodnih udruženja (koji je osnovan od strane vodovodnih udruženja Albanije, Crne Gore, Kosova i Makedonije, novembra 2010), a implementirao se u okviru "Otvorenog regionalnog fonda za jugoistočnu Evropu – Modernizacija komunalnih usluga" - programa koji je razvijen i podržan od strane Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ).

Cilj projekta je bio definisan kroz unapređenje znanja za uvođenje i primjenu odgovarajućih PPOV tehnologija kroz uspostavljanje informacionog razvoja i platforme za razmjenu znanja i unaprijeđenje položaja opština i pružalaca vodovodnih i kanalizacionih usluga (koja predstavljaju njihova vodovodna udruženja) u procesu donošenja odluka u vezi sa budućim PPOV ulaganjima.

Implementacija projekta je obuhvatila četiri medjusobno povezane komponente, koje su se realizovale kroz faze i održane radionice u Podgorici, Skoplju, Tirani i Prištini:

- Komponenta 1: Priprema inventara (pregled/procjena) statusa implementacije PPOV u partnerskim zemljama;
- Komponenta 2: Priprema smjernica i radnih listova;
- Komponenta 3: Formiranje Regionalne radne grupe ;
- Komponenta 4: Obezbjedenje metodologija i mehanizama koje treba uključiti u proces odlučivanja u pogledu PPOV ulaganja.

Period implementacije projekta se uspješno završio u junu 2013. Tokom trajanja ovog GIZ-ORF projekta, posebno tokom faze inventara, doneseni su sljedeći opšti zaključci. Prioriteti u pogledu tretmana otpadnih voda, a to su:

- Aglomeracije od 50,000+ e.s.,
- Aglomeracije koje ispuštaju otpadne vode u zaštićena područja,
- Aglomeracije na primorju sa velikim sezonskim varijacijama opterećenja otpadnih voda,
- Veoma mali broj aglomeracija od 2,000 – 10,000 e.s. imaju sisteme za sakupljanje i tretman otpadnih voda na licu mjesta, ili u fazi projektovanja/izgradnje.

Tamo gdje postoje planovi/projekti na nacionalnom nivou za sisteme za sakupljanje i tretman otpadnih voda za aglomeracije od 2,000 – 10,000 e.s, princip 'replikacije' se primjenjuje na široko. Ipak, nije dato nikakvo objašnjenje za takvu odluku – donošenje kriterijuma.

Za postojeća PPOV za aglomeracije od 2,000 – 10,000 e.s, operativne prednosti ili operativni problemi nijesu prezentovani, iako bi ovakve informacije bile dragocjene kao tehnički kriterijumi koje treba dalje primjenjivati u procesu donošenja odluka.

Gore naznačeni rezultati se mogu prevesti u ciljeve i područja intervencije u kojima Regionalna radna grupa koja bi trebalo da se u toku 2014. godine organizuje, treba da djeluje:

- Aglomeracije od 2,000 – 10,000 e.s. treba uključiti u programe koji imaju nacionalni prioritet;
- Postojeća PPOV u aglomeracijama od of 2,000 – 10,000 e.s. treba dalje istražiti, a inventar operativnih modaliteta treba evidentirati.

Tehničke kriterijume koji rezultiraju iz gore navedene aktivnosti, treba sjediniti sa konsolidovanim kriterijumima donošenja odluka, koje tako definisana Regionalna radna grupa treba da koristi i razmjenjuje na operativnom nivou donošenja odluka.

2.7. Organizacija i kadrovska struktura

U 2013. godini Društvo je bilo organizovano u pet sektora, unutar kojih su poslovi bili sistematizovani u više službi i odjeljenja. U decembru 2013. godine, završena je izrada novog Pravilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji je usvojen 13.12.2013. od strane Odbora direktora Društva, po kojem su predviđena samo dva osnovna oblika organizovanja – sektora i to:

1. Sektor za tehničko – operativne poslove i
2. Sektor za ekonomsko – pravne poslove.

Ukupan broj zaposlenih u Preduzeću, na dan 31.12.2013. godine iznosi 391, od toga 380 na neodređeno, 8 na određeno vrijeme i 3 pripravnika (tabelarni pregled kvalifikacione strukture zaposlenih dat je u prilogu Izvještaja).

2.8 Tehnička opremljenost

a) Poslovni prostor

Društvo raspolaže Upravnom zgradom na Zabjelu, bruto korisne površine od 2.660 m². Da bi sistem funkcionisao kao cjelina, u krugu Upravne zgrade, izgrađeni su i pomoćni objekti administrativno-operativnog sadržaja, površine od oko 2.700 m² i to: baždarnica, laboratorija za ispitivanje kvaliteta vode za piće, elektro-mašinsko održavanje, radionica za održavanje vozila, magacinski prostor i objekat operativnog sadržaja.

U okviru Upravne zgrade formiraće se centar za daljinsko upravljanje vodovodnim sistemom – dispečerski centar, pomoću koga će se vršiti optimizacija potrošnje i kontrola vodovodnog sistema.

b) Crpne stanice

A. Vodovodni sistem »Podgorica«

- PS »Mareza 1« - četiri pumpe ukupnog kapaciteta 470 l/s (210 l/s, 75 l/s, 75 l/s, 110 l/s)
- PS »Mareza 2« - četiri pumpe radnog kapaciteta 960 l/s (3x320l/s+1 rezervna pumpa od 320 l/s), a instalisanog 1600 l/s (4 x 400 l/s)
- PS »Zagorič« - četiri bunara kapaciteta 400 l/s (125 l/s, 60 l/s, 125 l/s, 90 l/s)
- PS »Ćemovsko polje« - pet bunara kapaciteta 410 l/s (70 l/s, 50 l/s, 70 l/s, 110 l/s, 110 l/s)
- PS »Dinoša« - jedan bunar kapaciteta 60 – 70 l/s.

Vodovodni sistem Podgorice raspolaže sa rezervoarima, ukupnog kapaciteta 4.200 m³, i to:

- Rezervoar "Ljubović", kapaciteta 3.000 m³
- Rezervoar "Gorica", kapaciteta 1.200 m³.

U toku je izgradnja centralnog rezervoara Orlovina, kapaciteta 2000 m³, za potrebe GO Golubovci.

Vodovodna mreža

Procjenjuje se da na teritoriji Glavnog grada Podgorica ima oko 580 km primarne i oko 300 km sekundarne mreže, dok se dužina tercijarne mreže procjenjuje na 370 km.

Ukupna dužina snimljene vodovodne mreže za područje Glavnog grada Podgorica iznosi 480.615 m.

U sklopu vodovodnog sistema Glavnog grada Podgorica, trenutno je u fazi izgradnja vodovodnog sistema GO Golubovci, od čega je samo dio sistema Gornje Zete i manji dio centralne Zete u funkciji.

B. Vodovodni sistem »Tuzi«

- PS »Tuzi« - jedan bunar, kapaciteta 12 l/s
- PS »Milješ« - tri bunara, kapaciteta 75 l/s (40 l/s, 20 l/s, 15 l/s)
- PS »Vuksanlekići« - dva bunara, kapaciteta 130 l/s (45 l/s, 85 l/s).

Ovaj sistem raspolaže sa sledećim rezervoarima:

- Rezervoar „Vuksanlekići“, kapaciteta 800 m³
- Rezervoar „Milješ“, kapaciteta 200 m³
- Rezervoar „Lekovića gora“, kapaciteta 800 m³

C. Vodovodni sistem »Dinoša« - jedan bunar, kapaciteta 28 l/s

Ovaj sistem raspolaže sa rezervoarom, kapaciteta 400 m³.

Shodno Pravilniku o određivanju i održavanju zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta i ograničenja u tim zonama ("Sl. list Crne Gore" br. 66/09 od 02.10.2009. godine), za sva vodoizvorišta koja služe za vodosnabdijevanje vodom za piće Glavnog grada Podgorice i gradskih opština Tuzi i Golubovci, urađeni su Glavni projekti za određivanje i održavanje zona i pojaseva sanitarne zaštite izvorišta i ograničenja u tim zonama.

c) Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, kapaciteta od oko 55.000 ES.

d) Vozila i mehanizacija

Društvo raspolaže sa:

R.br.	Vrsta vozila	Ukupan broj vozila	O d t o g a	
			Ispravno	Za rashod
1.	Specijalna vozila	7	7	
2.	Teretna vozila	9	9	
3.	Putnička vozila	45	41	4
4.	Građevinska mašina	2	2	

3. OSNOVNA DJELATNOST PREDUZEĆA

3.1. Sistem vodosnabdijevanja

Snabdijevanje vodom predstavlja primarnu potrebu građana. Trenutno je na sistem organizovanog vodosnabdijevanja priključeno 82 % populacije Glavnog Grada. Najveći dio populacije koji nema sistem organizovanog vodosnabdijevanja nalazi se u GO Golubovci i Tuzi, dok se ostali dio stanovništva nalazi na seoskom području.

3.1.1 Vodovodni sistemi

Osnovna djelatnost Preduzeća je kontinuirano i kvalitetno snabdijevanje potrošača pitkom vodom. U ovom trenutku na području Glavnog grada postoje tri nezavisna sistema vodosnabdijevanja:

- Vodovodni sistem Podgorice i sela Gornje Zete
- Vodovodni sistem Gradske opštine Tuzi
- Vodovodni sistem Dinoša.

Po svojoj veličini svakako da je najznačajniji vodovodni sistem Podgorice i sela Gornje Zete, kojim je pokriven najveći broj potrošača, dok su ostala dva sistema mnogo manjeg kapaciteta.

Razvojem grada u narednom periodu, za očekivati je da će se stvoriti pretpostavke, izgradnjom objekata hidro-tehničke infrastrukture na području Gradske opštine Golubovci i Gradske opštine Tuzi, za formiranje jedinstvenog sistema Podgorice, Gradske opštine Golubovci i Gradske opštine Tuzi. Vodovodni sistem naselja Dinoša je trenutno izdvojen, ali kako je u 2013. godini završena izgradnja još jednog bunara i cjevovoda, dijelom je povezan u vodovodni sistem Podgorice. Takođe je pušten u rad bunar B2 u Vuksanlekićima, čime je ovaj sistem povezan sa vodovodnim sistemom Podgorica i sela Gornje Zete.

Osnovni elementi koji sačinjavaju ovaj vodovodni sistem jesu vodoizvorišta, distribuciona mreža i rezervoarski prostor unutar sistema.

A) Vodovodni sistem „Podgorica

Ovaj sistem snabdijeva vodom: potrošače Glavnog grada (sa prigradskim naseljima), dio gradske opštine Golubovci i dio opštine Danilovgrad.

Vodoizvorišta

Sastavni dio vodovodnog sistema „Podgorica“ su tri izvorišta: „Mareza“, „Zagorič“ i „Ćemovsko polje“. Instalirani maksimalni zahvatni kapaciteti ovih izvorišta su:

- PS „Mareza I“ 470 l/s
- PS „Mareza II“ 1600 l/s
- PS „Zagorič“ 400 l/s
- PS „Ćemovsko polje“ 410 l/s
- PS „Dinoša B2“ 70 l/s.

Maksimalni kapacitet koji može biti angažovan sa svih vodoizvorišta je 2.550 l/s, odnosno 218.216 m³/dan, tj. 79.021.760 m³ godišnje. U zavisnosti od potrošnje, gradu se isporučuje u prosjeku od 1.250 do 2.000 l/s, čime se prosječno dnevno u vodovodnu mrežu isporučiti između 108.000 m³ i 172.800 m³.

► **Mareza** je najstarije izvorište. Ukupna površina zone neposredne zaštite zahvata prostor od 593.263 m². Ostali dio prostora pripada užoj zoni zaštite, ukupne površine 103.570 m². Njegova eksploatacija je počela prije 60 godina. U sastavu ovog vodoizvorišta su objekti: kaptažni rov, kaptaža Velje oko, kaptaža Pod vrbom, kaptaža Oko, Crpna stanica „Mareza 1“ i „Mareza 2“ i poslovni objekat.

Objekat CS „Mareza 1“ je prizemni objekat korisne površine 170 m² i visine od 4,20 – 5,00 m, sagradjen 1950. godine. Prostor je opremljen sa četiri pumpe, ukupnog kapaciteta 470 lit/s (210 l/s, 75 l/s, 75 l/s, 110 l/s). Unutar objekta instalisan je novi sistem automatskog hlorisanja sa mjeračima protoka za tri potisna cjevovoda, tako da postoji mogućnost kontinuiranog praćenja svih parametara. **Aktuelni problemi koji su uočeni u toku eksploatacije jesu mala zapremina usisnog bazena, kao i dotrajalost elektro mašinske opreme, odnosno elektro ormara i pumpnih agregata.**

PS „Mareza 2“ je gradjen fazno i kompletiran je 1995. godine, od kada je u aktivnoj eksploataciji. Realizacijom Projekta rekonstrukcije PS „Mareza 2“ ugrađena su 4 (četiri) nova pumpna agregata sa kompletnom mjernom opremom, povećani su radni i instalirani kapaciteti, sada radni kapacitet iznosi 960 l/s (3x320 l/s), a instalirani 1.600 l/s (4x400 l/s). Zamjena pumpnih agregata i elektromotora riješila je i problem povećanog stepena vibracije, koji su onemogućavali angažovanja pumpnih agregata u punom kapacitetu. Projekat je završen u martu 2012. godine.

U okviru ove vodoizvorišne zone otpočelo se sa aktivnostima na ispiranju i dezinfekciji svih kaptaza. Sa ciljem obezbjeđivanja uslova očuvanja kvaliteta sirove vode vodoizvorišta "Mareza", posmatrano sa ekološkog aspekta, kao i obezbjeđenje ispravnosti fizičko-hemijskih i mikrobioloških karakteristika vode.

Naime zbog specifičnosti položaja izvorišta, čiji je horizont dužine preko 1000 m, i vrela na istom koja stalno daju vodu, u razradi je predlog načina i metodologije dezinfekcije kaptaza. Na samom vodoizvorištu voda je usporena mostom i ustavom ispod mosta gdje se skreće dio vode u urađeni betonski kanal preko Tološkog polja i Lješkopoljskog polja do rijeke Morače. Preostali dio voda ide koritom rijeke Trešenice, dajući vode rijeci Matici odnosno Sitnici na jugu. Iz svake kaptaze prelivni kanali ulivaju se direktno u jezero (naprijed navedeni usporeni dio vode) pa dezinfekcija zahtijeva veliki oprez. Da ne bi došlo do ugrožavanja biljnog i životinjskog svijeta u vodi u slučaju nadolaska velikih voda (pojava evidentna od davnina), neophodno je preduzeti sledeće aktivnosti:

- rasčišćavanje jezera od trske i ostalog vodenog rastinja sa korijenjem,
- vađenje, transport i deponovanje mulja i šiblja,
- čišćenje obodnih ivica jezera od drveća i biljnog rastinja,
- uklanjanje rastinja i taloga oko brana odnosno ispusta,
- provjera brana, razrađivanje i podmazivanje
- nakon odvođenja mulja dno jezera i kanala će se zasuti ispranim i granuliranim pijeskom.

Čišćenjem kanala i jezera se obezbjeđuje normalno oticanje vode i time sprječava eventualno miješanje jezerske vode sa vodom u kaptazama i zamućenju istih. Pored aktivnosti na čišćenju jezera i odvodnih kanala u 2013. godini nastaviće se i na uređenju prostora oko kaptaza. U prethodnom periodu se radilo na uklanjanju zemljanog i glinenog materijala, kao i postojećeg šljunčanog zasipa između kaptaza. Kompletan očišćeni prostor će se nasuti novim ispranim šljunkom u tačno definisanim slojevima sa određenom veličinom frakcija. U 2012. godini sanirano je 2,4 km drenažnog kanala.

► **Vodoizvorište „Zagorič“** koristi vodu iz bušenih bunara, a njegova eksploatacija je počela prije 40 godina. Kapacitet ovog vodoizvorišta je 400 l/s. Bunari B1 i B2 su opremljeni pumpnim agregatima starije proizvodnje (sa dugim vratilom), kapaciteta 125 l/s. Bunari B3 i B4 posjeduju potopne pumpne agregate novije proizvodnje, kapaciteta 60 l/s i 90 l/s.

U proteklom periodu na ovom vodoizvorištu izvršene su značajne investicione aktivnosti, od proširivanja zaštitne zone, povećanje kapaciteta bušenjem bunara B4, rekonstrukcijom elektro opreme i povećanjem snage transformatorske stanice, rekonstrukcijom hlorne opreme i ugradnjom mjerne opreme. **Ono što vidimo kao neophodnu intervenciju u narednom periodu jeste bušenje i opremanje bunara B5, kao rezerve za najstariji bunar B2 i zamjenu centralnog nisko naponskog elektro ormara novim.**

► **Vodoizvorište „Ćemovsko polje“** raspolaže sa 5 bunara, kapaciteta 410 l/s (70 l/s, 50 l/s, 70 l/s, 110 l/s, 110 l/s). Na ovom vodoizvorištu izgrađeno je 10 pijezometarskih bušotina profila 2" i dubine 60 m.

Objekat je izgrađen 1999. godine. U periodu od 1999. do 2005. godine, sukcesivno su puštani bunari u rad. Na ovom vodoizvorištu je u 2012. godini instalirana nova oprema za automatsko hlorisanje potisnute vode, sa dopunskom mjernom opremom.

Iz ovog vodovodnog sistema, u izvještajnom periodu (januar-december 2013. godina) je potisnuto 32.166.204 m³ vode, i to sa: PS „Mareza“ 21.557.016 m³, PS „Zagorič“ 5.805.022 m³, PS „Ćemovsko polje“ 4.804.166 m³. Takođe je sa PS „Dinoša B2“ za potrebe Glavnog grada potisnuto 991.703 m³. Ukupno je fakturisano 17.233.254 m³.

Vodosnabdijevanje GO Golubovci

Generalnim rješenjem vodosnabdijevanja naselja na području Zete predviđeno je vodosnabdijevanje ovog područja iz dva pravca i to:

- iz pravca Glavnog grada, cjevovodom DN 450 mm
- iz pravca Vuksanlekića, cjevovodom DN 350 mm.

Pored glavnih pravaca za vodosnabdijevanje Zete planirano je povezivanje cijelog sistema sa izgradnjom dva rezervoara i to:

- rezervoar Vranjska Gora, zapremine V=800 m³
- rezervoar Orlovina, zapremine V=2000 m³.

Do sada su realizovani sledeći radovi:

- Iz pravca Glavnog Grada u ranijem periodu izveden je primarni cjevovod do Golubovaca i planirana sekundarna mreža usputnih potrošača (Mojanovići i Balijače, Bijelo Polje-Plavnica, Golubovci-Vukovački most, Selo Srpska, Mahala, Botun, Ljajkovići, Mitrovići, Balabani, Trešnjica, i dr.)

Iz pravca Vuksanlekića:

1. Bunar u Vuksanlekićima koji služi za vodosnabdijevanje Zete
2. Primarni cjevovod od vodoizvorišta Vuksanlekići do ogranka za Lekovića Goru, DN 300 mm
3. Primarni cjevovod DN 350 od ogranka za Lekovića Goru do Mataguža
4. Primarni cjevovod DN 350 od Mataguža do Golubovaca
5. Rezervoar za Lekovića Goru zapremine V=800m³, kao i pristupni put do rezervoara
6. Opremanje bunara za Zetu na vodoizvorištu Vuksanlekići

Ukupna vrijednost do sada izvedenih radova je oko 6,4 miliona eura.

U toku 2013. godine DOO „ViK“ Podgorica je u ime Glavnog grada započelo rekonstrukciju i izgradnju sistema za vodosnabdijevanje GO Golubovci. Na kraju 2013. godine u završnoj fazi je bila izgradnja sledećih projekata:

- Izrada vodovoda za naselje Donje Zete - dionica kroz Beglake i Goričane
- Vodosnabdijevanje Donje Zete - dionica Vukovački most – rezervoar Orlovina
- Izvođenje radova na rezervoaru Orlovina sa pristupnim saobraćajnicama
- Izvođenje radova na vodosnabdijevanju Gornje Zete – Mitrovići, Ljaljkovići, Botun i Cijevna
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Gošići
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Mataguži I i II dio
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Balijače
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – dionica kroz Vukovce
- Izrada vodovoda za naselja Donje Zete – cjevovod za naselje Gostilj

Vrijednost navedenih radova je oko 3,3 mil. eura.

Početakom 2014. godine otpočeće se sa izgradnjom cjevovoda za naselja Šušunju, Mahalu i Golubovce, čija je investiciona vrijednost 220.000 €.

Projekat rekonstrukcije i izgradnje sistema za vodosnabdijevanje GO Golubovci ima za cilj da finalizuje višegodišnje napore Glavnog grada, da priključi ovaj sistem u jedinstven sistem Glavnog grada Podgorice. Njegovom realizacijom omogućiće se priključenje stanovnika tog područja na sistem organizovanog vodosnabdijevanja.

Vodovodna mreža

Jedan od osnovnih preduslova urednog vodosnabdijevanja je adekvatno održavanje vodovodne mreže.

Vodovodna mreža podijeljena je na primarnu mrežu, koja obuhvata transportno distributivne cjevovode, sekundarnu mrežu sa koje se snabdijevaju potrošači, i tercijarnu mrežu koja u većini slučajeva predstavlja priključni dio cjevovoda od sekundarne mreže do mjernog mjesta potrošača.

Procijenjena vrijednost dužine primarne i sekundarne mreže, preko koje se distribuira voda do potrošača, iznosi cca 580 km primarne i 300 km sekundarne mreže, dok se dužina tercijarne mreže procjenjuje na cca 370 km (37 000 priključaka, dužina do priključka 10 m). Ukupna procijenjena dužina vodovodne mreže na području vodovodnog sistema Podgorice iznosi cca 1250 km.

Aktivno snimanje i ažuriranje katastra u digitalnoj formi vodovodnog sistema Podgorice, počelo je od 2000. godine na osnovu postojećeg materijala. Trenutni podatak o snimljenoj mreži i vodovodnim čvorovima na njoj, proizvod je isključivo rada na terenu, odnosno potvrde podatka kroz precizno snimanje geodetskim instrumentima. Do sada je snimljeno i katastarski obrađeno ukupno 480.615 m vodovodne mreže.

Mreža se sastoji iz cjevovoda raznih prečnika, tipova i starosti. U tabeli su date vrste vodovodnog materijala za dio snimljenog katastra mreže:

Materijal	PRIMARNA		SEKUNDARNA		TERCIJARNA	
	Dužina (m)	%	Dužina (m)	%	Dužina (m)	%
AC	134.123,90	99,53	633,18	0,47	-	-
PEVG	179.123,49	84,17	41.131,88	15,30	1.070,13	0,53
LG	11.366,81	100,00	-	-	-	-
D	23.181,28	100,00	-	-	-	-
PVC	1.900,43	84,17	357,36	15,83	-	-
CELIK	8.160,17	100,00	-	-	-	-
PC	7.284,07	14,66	34.741,72	69,91	7.667,13	15,43

U katastru imamo još 29.873,35 m cjevovoda nepoznatog materijala.

Podaci iz prethodne tabele ukazuju na potrebu za dopunom katastra vodovodnih instalacija sa posebnom pažnjom na sekundarnu i tercijarnu mrežu, na kojoj se ostvaruju i najveći gubici vode iz sistema. Uporedo sa dopunom katastra instalacija, potrebno je izvršiti saniranje i zamjenu pojedinih cjevovoda na vodovodnoj mreži. Uočava se veliki procenat azbest-cementnih cijevi koje u narednom periodu treba da budu zamijenjene i čije stanje direktno utiče na tehničke gubitke usljed procurivanja na vodovodnoj mreži. PVC kao materijal je izbačen iz upotrebe i takodje je potrebno, kao i azbest-cementne cijevi, zamijeniti u narednom periodu.

Kako je u srednjoročnoj projekciji razvoja vodosnabdijevanja za područje Glavnog grada planirano, u narednom periodu će se preduzimati aktivnosti na zamjeni azbestno cementnih cijevi u djelovima grada gdje su se do sada dešavali najčešći kvarovi.

Značaj ove aktivnosti najbolje možemo da vidimo na primjeru Dinoša i Tuzi. U Tuzima gdje je vodovodna mreža stara i uglavnom od azbestno cementnih cijevi, imamo evidentiranu najveću razliku između potisnutih i fakturisanih količina vode tj. najveće gubitke na mreži, dok su u Dinošima, gdje je nova vodovodna mreža, gubici najmanji.

Stoga se već otpočelo, a i u narednom periodu će se nastaviti sa aktivnostima na rješavanju problema zastarjelosti vodovodne mreže i gubitaka koji su izraženi na području GO Tuzi. Zbog toga se otpočelo sa realizacijom projekta poboljšanja vodosnabdijevanja GO Tuzi kroz rekonstrukciju vodovodne mreže. Rekonstrukcijom mreže su obuhvaćeni sljedeći djelovi GO Tuzi (Tuzi I, Tuzi III i Karabuško polje), odnosno djelovi gdje su evidentirani najveći gubici na mreži. Realizacijom ove investicije će se riješiti problem kvarova, curenja i nelegalnog korišćenja vode.

Pomenute aktivnosti, za osnovni cilj imaju smanjenje tehničkih gubitaka, odnosno procurivanja na vodovodnoj mreži, što u narednom periodu mora biti jedan od osnovnih ciljeva DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica. Prema podacima iz Studije izvodljivosti za vodosnabdijevanje, odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda, tehnički gubici iznose 25% distribuirane vode.

Dodatno snimanje katastra, pogotovo sekundarne mreže, podrazumijeva dodatnu tehnološku opremljenost i tehničku osposobljenost osoblja koje treba da vrši izradu katastra.

Rezervoarski prostor Glavnog grada Podgorica

Jedinstveni vodovodni sistem Glavnog grada raspolaže sa rezervoarima, ukupnog kapaciteta 7.250 m³ i to:

- Rezervoar „Ljubović“, kapaciteta 3.000 m³
- Rezervoar „Gorica“, kapaciteta 1.200 m³
- Rezervoar „Vuksanlekići“, kapaciteta 800 m³
- Rezervoar „Milješ“, kapaciteta 200 m³
- Rezervoar „Lekovića gora“, kapaciteta 800 m³
- Rezervoar „Dinoša“, kapaciteta 400 m³
- Rezervoar „Kuči“, kapaciteta 600 m³
- Rezervoar „Piperi“, kapaciteta 250 m³

U toku je izgradnja centralnog rezervoara Orlovina, kapaciteta 2.000 m³, za potrebe GO Golubovci.

Rezervoarski prostor

Vodovodni sistem Podgorica raspolaže sa rezervoarima, ukupnog kapaciteta 4.200 m³ i to:

- Rezervoar „Ljubović“, kapaciteta 3.000 m³
- Rezervoar „Gorica“, kapaciteta 1.200 m³

Postojeći rezervoarski prostor na Ljuboviću povezan je primarnim cjevovodima nedovoljnog profila i u ovom trenutku ne može se govoriti o njegovoj potpunoj funkciji, pogotovo u ljetnjim mjesecima, kada je ovaj rezervoar gotovo prazan. Rezervoarski prostor na brdu Gorica koristi se u protivpožarne svrhe i trenutno je u funkciji.

Obzirom na prosječnu dnevnu potrošnju vode, rezervoarski prostor sa kojim raspolaže vodovodni sistem Podgorica, predstavlja oko 4% od dnevnih potreba. Očito je da je ova zapremina nedovoljna i da je potrebno usmjeriti aktivnosti na njenom povećanju. Uobičajena praksa jeste da veličina rezervoarskog prostora bude do 30% u odnosu na dnevne potrebe.

Studijom izvodljivosti vodosnabdijevanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda Glavnog grada Podgorica, koja je završena u aprilu 2011. godine, obrađen je razvoj hidrotehničke infrastrukture na području Glavnog grada Podgorice. U dijelu koji se odnosi na vodosnabdijevanje, obrađen je objekat centralnog rezervoara od 20 000 m³ sa glavnog vodoizvorišta Mareza u dužini od oko 9.000 m. Urađena je Studija lokacije za rezervoar „Vršak“ od strane Agencije za izgradnju i razvoj Podgorice.

B) Vodovodni sistem Gradske opštine Tuzi

Ovaj sistem snabdijeva vodom gradsku opštinu Tuzi. Ukupni instalisani kapacitet je oko 135 l/s.

Vodu koristi iz bunara:

- ▶ PS „Tuzi“ 12 l/s
- ▶ PS „Milješ“ 78 l/s (43l/s, 20 l/s, 15 l/s)
- ▶ PS „Vuksanlekići“ 130 l/s (45 l/s, 85 l/s).

Iz vodovodnog sistema „Tuzi“ u izvještajnom periodu (januar- decembar 2013. godine) potisnuto je 1.781.460 m³, a fakturisana ukupna količina 457.871 m³. Evidentno je da velika razlika između potisnute i utrošene vode, osim tehničkih gubitaka (zastarjelost vodovodne mreže), ukazuje na visok stepen nelegalne potrošnje, odnosno krađu vode. **Zbog navedenog, Društvo je pristupilo potpunoj rekonstrukciji ove mreže i smanjenju nelegalne potrošnje vode.**

U toku 2011. godine, od strane Agencije za izgradnju i razvoj Podgorice, izbušen je i opremljen još jedan bunar kapaciteta 85 l/s sa ugradnjom pumpne stanice i pratećom opremom. Sredinom 2012. godine isti je testiran i njegovim završetkom omogućeno je snabdijevanje vodom dijela naselja Južne Malesije i GO Golubovci.

U toku 2006. godine izvršena je rekonstrukcija vodoizvorišta „Milješ“ i tom prilikom je povećan kapacitet ovog vodoizvorišta bušenjem trećeg bunara.

Ovaj sistem raspolaže sa:

- rezervoarom „Vuksanlekići“, izgradjenim i puštenim u funkciju 2010. godine, kapaciteta 800 m³,
- rezervoarom „Milješ“, kapaciteta 200 m³ i
- rezervoarom „Lekovića gora“, izgrađenim 2012. godine, kapaciteta 800m³.

Ukupni kapaciteti rezeeorvara iznose 1.800 m³.

U cilju smanjenja gubitaka na području GO Tuzi, u 2011. godini je završena izrada kompletnog katastra instalacija. Obuhvaćen je i određeni broj nelegalno priključenih potrošača, koji će u narednom periodu biti registrovani. U tom cilju je završena projektna dokumentacija vezano za poboljšanje vodosnabdijevanja GO Tuzi, kroz rekonstrukciju 20-30 km mreže u užem jezgru (zamjena cjevovoda), kao i izgradnja novog rezervoarskog prostora koji bi obezbijedio nesmetano širenje sistema Tuzi, odnosno priključenje novih potrošača u naselju Karabuško polje. U toku 2013. godine započeti su radovi na izgradnji sekundarne vodovodne mreže u Sukuruću i izgradnje vodovoda za Kuće Rakića. Vrijednost navedenih radova je 489.324,78 €, a do sada je realizovano 69.618,28 €.

Izgradnjom sekundarne mreže u Sukuruću završava se kompletna sekundarna mreža na području Južne Malesije i obuhvaćeno je još dodatnih 100 domaćinstava. Projektom izgradnje vodovoda za Kuće Rakića planirana je izgradnja primarnog vodovoda u dužini od 7 km, čime će biti omogućeno priključenje na mrežu za oko 90 domaćinstava. Radovi se financiraju iz kredita IRF.

Rekonstrukcijom mreže obuhvaćeni su djelovi GO Tuzi (Tuzi I, Tuzi III i Karabuško polje), odnosno djelovi gdje su evidentirani najveći gubici na mreži. Realizacijom ove investicije će se riješiti problem kvarova, procurenja i nelegalnog korišćenja vode sa mreže, a samim tim i smanjiti gubici vode.

Vodosnabdijevanje južne Malesije

Kao sastavni dio jedinstvenog vodovodnog sistema Tuzi od 2011. godine egzistira i vodovodni sistem Južna Malesija, koji obuhvata tri mjesne zajednice: Sukurić, Vuksanlekići i Vranj.

Ovo područje nalazi se u jugoistočnom dijelu grada Podgorice, neposredno uz naselje Tuzi prema Skadarskom jezeru i nema organizovano vodosnabdijevanje, već se ono vrši na individualnom nivou zahvatanjem podzemnih voda preko kopanih i bušenih bunara. Većina ovih bunara je u korelaciji sa nivoom Skadarskog jezera i često ih je nemoguće koristiti, a i sve veće naseljavanje ovog područja iziskuje potrebu za formiranjem organizovanog sistema vodosnabdijevanja. Naselja koja pripadaju ovim mjesnim zajednicama su: Vranj, Vladna, Dušići, Drešaj, Sukuruć, Vuksanlekići, Podhum. U prethodnom periodu stvorile su se tehničke mogućnosti da se ovo područje kvalitetno snabdije sa vodom.

Realizacijom sledećih radova stvoreni su uslovi za širenje mreže.

- Izrada i bušenje bunara na izvoru Vuksanlekići sa kompletnim opremanjem,
- Izrada potisnog cjevovoda DN 250 do rezervoara Vuksanlekići
- Izrada samog rezervoara $V=800\text{m}^3$ i cjevovoda DN 300 za Lekovića Goru.
- Izrada cjevovoda za naselja Sukuruć, Kodrabudan, Vranj, Vladna.

Tokom 2012. godine završena je primarna i veći dio sekundarne mreže na području Južne Malesije. Ukupno je izrađeno oko 30 km vodovodne mreže i priključeno oko 200 potrošača. Ovim Projektom obuhvaćena su sledeća naselja Vranj, Vladna, Vuksanlekići, Drešaj, Podhum. Završetkom navedenih radova planirano je da se na vodovodnu mežu priključi ukupno oko 600 domaćinstava. Izgradnjom sekundarne mreže u Sukuruću završiće se kompletna sekundarna mreža na području Južne Malesije i biće obuhvaćeno još dodatnih 100 domaćinstava, čime će biti kompletiran vodovodni sistem na području Južne Malesije.

Sve navedene radnje, koje se odnose na izgradnju nove mreže u južnim djelovima GO Tuzi i rekonstrukciju vodovodne mreže u centralnim djelovima naselja Tuzi, rade se sa ciljem omogućavanja redovnog vodosnabdijevanja građana na ovom području.

C) Vodovodni sistem Dinoša

Vodovodni sistem „Dinoša“ je pušten u rad 2008. godine. Sa njega se vrši snabdijevanje vodom oko 250 potrošača u naselju Dinoša. Vodu koristi iz bunarskog izvorišta na kome se nalazi bunar kapaciteta 28 l/s. Bunarsko izvorište je opremljeno sa objektom crpne stanice u kome se nalazi elektro-mašinska i hlorna oprema. Unutar samog sistema izgradjen je rezervoar zapremine 400 m³, dok je dužina vodovodne mreže oko 11 km.

Iz ovog vodovodnog sistema u izvještajnom periodu (januar - decembar 2013. godine) potisnuto je 1.077.207 m³ vode (za potrebe vodovodnog sistema „Podgorica“ 991.703 m³, a ostatak 85.504 m³ za Dinošu). Od potisnute vode za Dinošu, fakturisana je ukupna količina od 71.939 m³.

U toku 2013. godine završena je realizacija Projekta otvaranja novih kapaciteta na vodoizvorištu Dinoša i njegovo povezivanje na vodovodni sistem Glavnog Grada. Bunar je pušten u rad kapaciteta 60-70 l/s. Značaj ovog Projekta je u tome što će se sa novim količinama poboljšati vodosnabdijevanje u rubnim djelovima grada prvenstveno na Vrelima Ribničkim i naselju Konik. Ujedno stvoriće se preduslovi za povezivanje pojedinih naselja na vodovodnu infrastrukturu, koja do sada nijesu imala sistem vodosnabdijevanja.

3.1.2 Ukupno potisnuta i fakturisana voda, kao i gubici vode u 2013. godini

Na osnovu podataka o potisnutoj i fakturiranoj količini vode za 2013. godinu, utvrđeno je da gubici iznose 17.261.807 m³ ili 49,28%, što je 0,78% više u odnosu na gubitke planirane Programom rada za 2013. godinu (48,50%).

Gubici su svakako manji u odnosu na prethodnu godinu (49,69%), tako da se trend smanjenja gubitaka iz godine u godinu nastavlja.

Ukupna fakturisana količina vode je manja kako u odnosu na plan, tako i u odnosu na prethodnu godinu. Ovo iz razloga racionalne potrošnje vode od strane korisnika usluga, što se zaključuje i na osnovu potisnute vode koja je takođe znatno manja u odnosu na prethodnu godinu. Ekonomska situacija je doprinijela da svi potrošači (kategorije potrošača) racionalno troše vodu.

Tabela br.1: Ukupni gubici vode

R.b.	Elementi	Ostvareno
1.	Potisnuto u m³	35.024.871
1.1	Vodovodni sistem Podgorica	32.166.204
	PS "Mareza"	21.557.016
	PS "Zagorič"	5.805.022
	PS "Ćemovsko polje"	4.804.166
1.2	Vodovodni sistem Tuzi	1.781.460
1.3	Vodovodni sistem Dinoša	1.077.207
	PS "Dinoša"	85.504
	PS "Dinoša B2" (za potrebe Podgorice)	991.703
2.	Fakturisana količina u m³	17.763.064
2.1	Privreda	1.954.808
2.2	Ustanove	677.340
2.3	Zelenilo i sportski objekti	298.799
2.4	Domaćinstva	12.814.112
2.5	Danilovgrad	2.011.986
2.6	Hidranti	6.019
3.	Gubici u m³ (1-2)	17.261.807
	U % (3:1)	49,28

Ako se posmatra po vodovodnim sistemima (tabela br. 4), najveći gubici su i u 2013. godini bili evidentirani u Tuzima, gdje imamo ukupno potisnuto 1.781.460 m³, a fakturisano 457.871 m³ (25,70%). Sa rekonstrukcijom vodovodne mreže u Tuzima se otpočelo krajem 2013. godine. Ova investicija je bila neophodna jer je stanje vodovodne mreže jedan od osnovnih uzroka velikih gubitaka u Tuzima. Njena zastarjelost, kao i materijal od kojeg je napravljena (azbestno cementne i pocinčane cijevi) su osnovni uzroci uvećanih tehničkih, a samim tim i ukupnih gubitaka u vodovodnom sistemu Tuzi. Ovome treba dodati činjenicu da na ovom

području postoji veliki broj nelegalnih potrošača, što za posljedicu ima visok stepen gubitaka.

Najmanji gubici su u vodovodnom sistemu Dinoša (potisnuto 85.504 m³, fakturisano 71.939 m³ ili 84,14%). Vodovodni sistem Dinoša pušten je u rad 2008. godine i relativno je nov. Cijevni materijal je od polietilena, ipak i na ovom sistemu prisutan je određeni broj kvarova, prvenstveno zbog visokog radnog pritiska, tako da je određeni procenat gubitaka posljedica nekontrolisanog isticanja vode tokom kvarova koji se odražavaju na ukupne gubitke.

Tabela br.2: Potisnuta i fakturisana količina vode po vodovodnim sistemima (m³)

R.b.	Vodovodni sistem	Potisnuto (1)	Fakturisano (2)	Index (2/1)
1.	Podgorica	33.157.907	17.233.254	51,97
2.	Tuzi	1.781.460	457.871	25,70
3.	Dinoša	85.504	71.939	84,14
	Ukupno	35.024.871	17.763.064	50,71

Društvo konstantno radi na smanjenju gubitaka, što podrazumijeva:

- **obilazak vodovodne mreže** sa posebnom pažnjom na primarne i sekundarne cjevovode i saniranje kvarova, u cilju smanjenja tehničkih gubitaka na mreži i objektima mreže;
- **efikasnu evidenciju katastarskih podataka** primarne, sekundarne i tercijarne vodovodne mreže;
- **evidentiranje potrošača koji nezakonito koriste vodu;**
- **ugradnju vodomjera sa daljinskim očitavanjem i isključenjem** i mokrih vodomjera sa daljinskim očitavanjem. Realizaciji ove investicije pristupilo se u cilju unapređenja operativne efikasnosti Društva. Rad na poboljšanju mjerenja i očitavanja vodomjera je aktivnost koja će se nastaviti u kontinuitetu i u narednom periodu, a uticaće na preciznije fakturisanje potrošnje vode, kao i na bolju naplatu.
Sa ugradnjom predmetnih vodomjera se otpočelo početkom 2011. godine, koja je u početku prevashodno bila usmjerena na pravna lica, prvenstveno kod nelegalno priključenih potrošača, a zatim kod pravnih lica kod kojih je postojao problem u naplati potraživanja. Što se tiče privatnog sektora, sa ugradnjom se otpočelo prvo kod neredovnih platiša.

- Na dan 31.12.2013. godine, završena je ugradnja sledeće količine vodomjera na daljinsko očitavanje i isključenje po kategorijama potrošača:
- sektor privrede4.643 kom
 - individualni stambeni sektor2.784 kom
 - stambeni sektor
 - a) radijski 1.107 kom
 - b) koncentratori 200 kom
 - c) MBAS sistem 1.142 kom

Prema podacima iz Službe za elektronsku obradu podataka, efekti ugradnje koji se ogledaju u većem iznosu fakturisane količine vode i boljoj naplati, naročito su primjetni kod privatnog sektora. Ugradnja je kod ove kategorije potrošača mahom bila usmjerena na neredovne platiše. U 2010. godini procenat naplate, tada potencijalnih potrošača kojima se trebao ugraditi vodomjer na daljinsko isključenje, je iznosio 40,32%. Nakon ugradnje vodomjera, sa kojom se otpočelo u drugoj polovini 2011. godine, procenat naplate se povećavao iz godine u godinu (2011 – 47,57%, 2012 – 66,31%) i u 2013. godini iznosi 84,09%.

S druge strane, kod pravnih lica imamo dobru naplatu uz manje fakturisane količine vode u odnosu na prethodne godine, što je uslovio uticaj ekonomske krize i racionalnija potrošnja od strane pojedinih potrošača. Naime, u 2011. godini, kada se i otpočelo sa ugradnjom predmetnih vodomjera, došlo je do povećanja fakturisane količine vode i naplate u odnosu na 2010. godinu. Do rasta fakturisanih količina došlo je i zbog aktivnosti revidencije terena koja se uporedo obavljala, kada je očitana stvarna potrošnja kod svih potrošača (neevidentirana u prethodnom periodu) i utvrđeno postojanje većeg broja potrošača nego što ih je bilo u bazi podataka. Tako je u 2011.godini procenat naplate u ovom sektoru iznosio 91,66%.

Do kraja 2013. godine ugrađen je veliki dio vodomjera na daljinsko očitavanje i isključenje namijenjen ovom sektoru (4.643), što je oko 78% od ukupnog broja aktivnih potrošača. Kao što smo i prethodno naveli, fakturisana je manja količina potrošnje vode potrošačima iz ovog sektora u 2013. godini, iz razloga racionalnije potrošnje, ali se naplata, obzirom da se završilo sa ugradnjom većeg dijela ovih vodomjera, značajno povećala i na kraju 2013. godine iznosila je oko 98%.

3.1.3 Potisnuta količina vode u odnosu na prethodnu godinu i plan za 2013. godinu

U 2013. godini ukupno je potisnuto sa svih izvorišta 35.024.871 m³ vode, što je:

- za 2,47 % manje u odnosu na prethodnu godinu,
- za 6,60 % manje u odnosu na plan,

što se postiglo usljed odgovarajućeg izbora režima rada pumpnih agregata.

Tabela br.3: Potisnuta količina vode

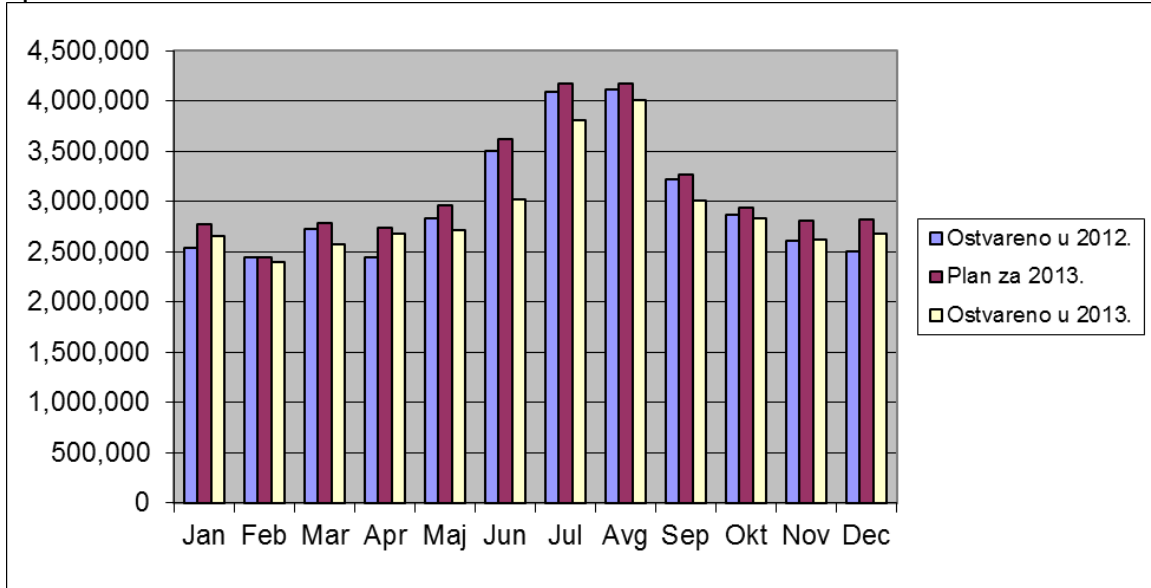
Potisnuta voda u m ³				
Ostvareno u 2012	Plan za 2013	Ostvareno u 2013	Index	
1	2	3	3 /1	3/2
35.912.652	37.500.000	35.024.871	97,53	93,40

Slijedi prikaz potisnute količine vode po mjesecima u odnosu na prethodnu godinu i plan za 2013. godinu:

Tabela br.4: Potisnuta količina vode po mjesecima u odnosu na prethodnu godinu i plan za 2013.

Mjeseci	Ostvareno u 2012.	Plan za 2013.	Ostvareno u 2013.
Januar	2.540.986	2.779.000	2.663.198
Februar	2.449.903	2.441.500	2.401.692
Mart	2.726.314	2.783.000	2.572.190
April	2.450.530	2.740.000	2.686.406
Maj	2.828.157	2.960.000	2.718.231
Jun	3.505.777	3.620.000	3.023.871
Jul	4.090.431	4.170.000	3.806.584
Avgust	4.119.661	4.180.000	4.008.612
Septembar	3.216.743	3.265.000	3.014.204
Oktobar	2.869.044	2.935.000	2.828.070
Novembar	2.607.596	2.805.000	2.616.938
Decembar	2.507.510	2.821.500	2.684.875
Ukupno (m³)	35.912.652	37.500.000	35.024.871
Prosjek	2.992.721	3.125.000	2.918.739

Grafik br.1: Potisnuta količina vode po mjesecima u odnosu na prethodnu godinu i plan za 2013.

3.1.4 Fakturisana količina vode u 2013. godini

U 2013. godini ukupno je fakturisano 17.763.064 m³ vode, što je:

- za 1,68 % manje u odnosu na 2012. godinu,
- za 7,96 % manje u odnosu na plan.

Tabela br.5: Ukupno fakturisana količina vode

Fakturisana voda u m ³				
Ostvareno u 2012	Plan za 2013	Ostvareno u 2013	Index	
1	2	3	3 /1	3/2
18.067.083	19.300.000	17.763.064	98,32	92,04

Primjetna je manja fakturisana količina vode kod svih kategorija potrošača u ovoj u odnosu na prethodnu godinu. Može se zaključiti da je došlo do racionalnije potrošnje vode od strane svih kategorija potrošača, a naročito kod kategorije – ustanove i kategorije – zelenilo i sportski objekti, što ukazuje da su ove kategorije, shodno mjerama štednje, racionalno trošile i smanjile potrošnju vode. Prethodno navedeno se može zaključiti i na osnovu povećanog broja potrošača u okviru svih kategorija i broja ispostavljenih računa, ako se ima u vidu da je ispostavljeno za oko 7% više računa u 2013. godini u odnosu na 2012. Takođe, ekonomska situacija je uslovlila manju potrošnju vode i kod kategorije - privatni sektor. Kod ovog sektora je manja potrošnja vode naročito izražena u ljetnjim mjesecima, jer nije bilo suše kao u prethodnoj godini. S tim u vezi planiranje kod ovog sektora vezano za potrošnju vode, ne može se realno predvidjeti jer je upravo bitan sezonski karakter (sušna godina ili ne), što uslovljava nivo potrošnje.

Kao i prethodnih godina, najveća količina vode fakturisana je sektoru domaćinstva, odnosno 32,96% od ukupne fakture se odnosi na stambeni sektor, a 39,18% na privatne kuće. Vodovodu Danilovgrad fakturisano je 11,33% od ukupno fakturisane količine vode, dok je sektoru privrede fakturisano 7,09%. Preostalih 9,52% odnosi se na ostale kategorije potrošača.

Tabela br.6: Pregled fakturisanih količina vode (m³), po kategorijama potrošača

Kategorija potrošača	Fakturisane količine u m ³	Procenat učešća
Privreda	1.258.799	7,09
Mala privreda	646.015	3,64
Ustanove	677.340	3,81
Zelenilo i sportski objekti	298.799	1,68
Gradilišni priključci	49.994	0,28
Stambeni sektor	5.854.015	32,96
Privatne kuće	6.960.097	39,18
Danilovgrad	2.011.986	11,33
Hidranti	6.019	0,03
Ukupno	17.763.064	100,00

3.1.5. Održavanje crpnih stanica

U 2013. godini, vršene su aktivnosti na redovnom održavanju pumpnih stanica, bunara i rezervoara, od kojih izdvajamo sledeće:

1. PS "Mareza 1":
 - zamjena vijaka sa gumenim amortizerima - pumpa broj 3;
 - zamjena ventila DN 400 na potisnom cjevovodu;
 - zamjena ventila - pumpa broj 4;
 - servisiranje hlorne opreme.

2. PS "Mareza 2":
 - zamjena elektro-ormara za napajanje upravljačkog sistema pumpi;
 - sanacija vretena na ustavama;
 - servisiranje hlorne opreme.

3. PS "Ćemovsko polje":
 - servisiranje hlorne opreme.

4. PS "Zagorič":
 - zamjena i remont motora na pumpi broj 1 i stavljanje iste u funkciju;

5. PS "Milješ":
 - izvršen je remont pumpe u bunaru B1;
 - servisiranje hlorne opreme.

6. PS "Vuksanlekići":
 - servisiranje hlorne opreme (djelimično).

7. PS "Dinoša":
 - servisiranje hlorne opreme.

8. PS "Tuzi 3":
 - rađena je kompletna zamjena hlorne opreme.

9. PS "Iverak":
 - djelimično servisiranje hlorne opreme;
 - ispiranje rezervoara.

10. PS "Bioče":
 - uspostavljeno je hlorisanje vode za vodovod Kuči.

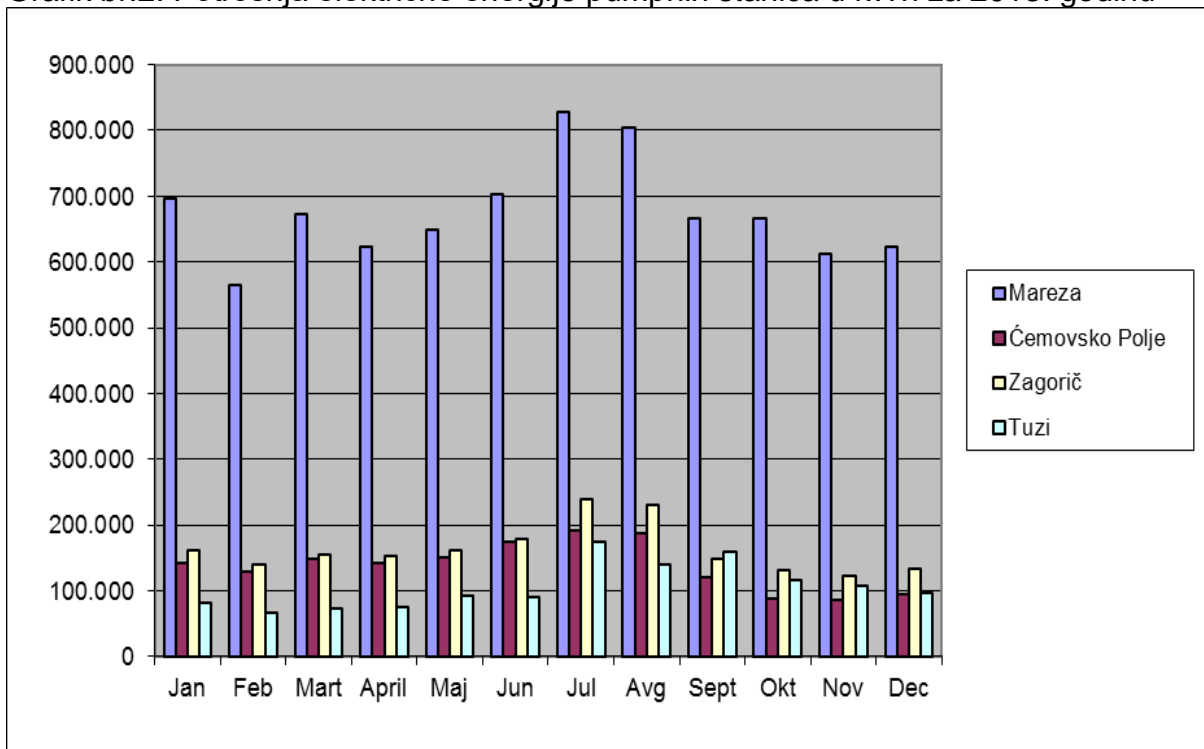
11. Protivpožarna stanica "Gorica":
 - zamjena pumpe na stanici.

Osim redovnih aktivnosti na održavanju crpnih stanica u izvještajnom periodu, na PS "Dinoša" pušten je u rad bunar B2 sa cjevovodom prema naselju Konik.

Imajući u vidu da su pumpne stanice najveći potrošači električne energije u Društvu, redovno se prati režim rada pumpnih agregata i stepen njihove iskorišćenosti, a time utiče na smanjenje potrošnje električne energije.

U ovoj godini je utrošeno 12.988.320 kWh, tako da je u odnosu na 2012. godinu potrošnja struje na pumpnim stanicama smanjena za 285.850 kWh ili 1,86%.

Grafik br.2: Potrošnja električne energije pumpnih stanica u kWh za 2013. godinu

3.1.6 Održavanje vodovodne mreže

Jedan od osnovnih preduslova urednog vodosnabdijevanja, jeste adekvatno održavanje vodovodne mreže. U 2013. godini su preduzete aktivnosti prikazane u narednoj tabeli.

Tabela br.7: Aktivnosti na tekućem održavanju vodovodne mreže u 2013. godini

R.b.	Opis pozicije	Jedinica mjere	2013. godina
1.	Otklanjanje kvarova na vodovodnoj mreži i objektima mreže po prijavi	br.interv.	927
2.	Izgradnja novih cjevovoda (gradska zona)	m	805
3.	Rekonstrukcija vodovodne mreže (gradska zona)	m	442
4.	Prespajanje potrošača (gradska zona)	kom	82
5.	Formiranje čvorova (gradska zona)	kom	26
6.	Ispiranje vodovodne mreže (gradska zona)	m	24.200
7.	Ispiranje rezervoara	br.interv.	15
8.	Blindiranje cjevovoda i nadzemnih hidranata	kom	84
9.	Zamjena slavina na javnim česmama	kom	47
10.	Postavljanje metalnih poklopaca na otvorima vodovodnih šahti	kom	41
11.	Postavljanje betonskih poklopaca na otvorima vodovodnih šahti	kom	53
12.	Kontrola i pregled vodovodne mreže	br.interv.	455
13.	Čišćenje vodovodnih šahtova	br.interv.	18
14.	Izgradnja novih cjevovoda PEVG DN 90mm - naselje Račice, Zlatica	m	1.301,25
15.	Formiranje sučenih varova - naselje Račice, Zlatica	kom	28
16.	Izgradnja novih cjevovoda - naselje Ubli, Kuči	m	5.796
17.	Ispiranje vodovodne mreže - naselje Ubli, Kuči	m	5.796
18.	Formiranje čvorova - naselje Ubli, Kuči	kom	79
19.	Formiranje sučenih varova - naselje Ubli, Kuči	kom	136
20.	Montaža buster stanice za selo Kostrovići - naselje Ubli, Kuči	br.interv.	1
21.	Izgradnja novih cjevovoda (PEVG DN 63mm i PEVG 25mm) - naselje Kosor, Kuči	m	450

22.	Formiranje čvorova - naselje Kosor, Kuči	kom	6
23.	Izgradnja novih cjevovoda PEVG DN 140mm i PEVG DN 160mm- naselje Drezga, Piperi	m	408
24.	Formiranje čvorova - naselje Drezga, Piperi	kom	1
25.	Formiranje sučenih varova - naselje Drezga, Piperi	kom	220
26.	Izvlačenje i spuštanje kolone i pumpe u bunar - naselje Drezga, Piperi	br.interv.	3
27.	Ugradnja regulatora pritiska na cjevovodu PEVG DN 90mm - naselje Šteke, Lješanska nahija	kom	1
28.	Prespajanje potrošača - naselje Bioči	kom	2
29.	Formiranje buster stanice - naselje Moračica, Bioči	br.interv.	2
30.	Prespajanje novoizgrađenog cjevovoda na postojeći cjevovod-naselje Moračica,Bioči	br.interv.	1
31.	Prespajanje potrošača - naselje Ljajkovići, GO Golubovci	kom	227
32.	Ugradnja vodomjera fizičkim licima-naselje Ljajkovići,GO Golubovci	kom	65
33.	Ugradnja plombi na vodomjerima-naselje Ljajkovići,GO Golubovci	kom	275
34.	Prespajanje potrošača - naselje Botun, GO Golubovci	kom	82
35.	Ugradnja vodomjera fizičkim licima-naselje Botun,GO Golubovci	kom	35
36.	Ugradnja plombi na vodomjerima-naselje Botun,GO Golubovci	kom	190
37.	Prespajanje potrošača - naselje Mitrovići, GO Golubovci	kom	1
38.	Ugradnja vodomjera fizičkim licima-naselje Mitrovići,GO Golubovci	kom	3
39.	Prespajanje potrošača - naselje Cijevna, GO Golubovci	kom	1

1.	Otklanjanje kvarova na vodovodnoj mreži i objektima mreže po prijavi	br.interv	915
2.	Izvođenje novih cjevovoda	m	8.182
3.	Rekonstrukcija vodovodne mreže	m	612

U sklopu aktivnosti na pružanju dopunskih usluga trećim licima, vrši se izvođenje vodovodnih priključaka za pravna i fizička lica. Ukupno je izvedeno 555 vodovodnih priključaka, za pravna lica 70, a 485 za fizička lica.

3.1.7. Laboratorija za ispitivanje kvaliteta vode

Osnovna djelatnost Društva koja se odnosi na snabdijevanje potrošača vodom, kao i zakonska obaveza (Zakon o vodama Sl.list Crne Gore br.27/07, član 51, stav1), nameću potrebu za kontrolom kvaliteta vode za piće, koja se obavlja u internoj laboratoriji i posvećuje joj se velika pažnja.

Kontrola kvaliteta vode za piće u laboratoriji vrši se u skladu sa Pravilnikom o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava voda za piće Sl.list CG br. 24/2012 i Pravilnikom o higijenskoj ispravnosti vode za piće Sl.list SRJ br.42/98 i 44/99, kojim su definisani uslovi obavljanja kontrole u pogledu vrste analiza, broja uzoraka, mjesta i vremena uzimanja uzoraka. Pravilnici su usaglašeni sa Direktivom Evropske Unije i preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO).

Uzorkovanje i ispitivanje kvaliteta sirove vode i vode za piće koja se distribuira potrošačima, u laboratoriji Društva se vrši prema mjesečnom odnosno godišnjem planu. Kontrola kvaliteta vode u internoj laboratoriji obuhvata redovne analize sirove vode na svim vodoizorištima i vodozahvatima, kao i redovnu analizu vode koja se distribuira potrošačima duž cijele distributivne mreže, čime su obuhvaćene i krajnje tačke distribucije vode. U skladu sa analizom rizika, na definisanim mjernim mjestima, vrši se i prošireno uzorkovanje i ispitivanje kvaliteta vode.

U 2013. godini, u internoj laboratoriji Društva izvršena je analiza 901 uzorka sirove vode i 2.270 uzoraka hlorisane vode iz distributivne mreže na fizičko-hemijske parametre kvaliteta. Na mikrobiološke parametre kvaliteta izvršena je analiza 898 uzoraka sirove vode i 2.241 uzorak hlorisane vode iz distributivne mreže, koja se isporučuje potrošačima.

U godišnjem periodu koji su karakterisale obilne padavine, vršene su intenzivne kontrole kvaliteta vode za piće, koje nijesu obuhvaćene mjesečnim odnosno godišnjim planom, a sve u cilju kontinuiranog praćenja i obezbjeđenja higijenski ispravne vode za piće stanovništvu Glavnog Grada. Period januar-december 2013. godine, obilne padavine su karakterisale mjesec mart i septembar, što je uzrokovalo zamućenje vode na vodoizvoru Mareza, dok je na ostalim vodouzvorištima voda koja se isporučivala potrošačima bila u skladu sa važećim Pravilnicima.

U martu mjesecu je zbog obilnih padavina došlo do zamućenja vode na vodoizvoru Mareza, kada je u periodu od 14.03. do 19.03. bilo na snazi upozorenje javnosti da voda, prije prethodnog prokuvavanja nije za piće. Laboratorija je u tom periodu 24 časa pratila kvalitet vode. Na uzorcima uzetim iz distributivne mreže vršena je analiza na parametre koji su obuhvaćeni osnovnim pregledom vode, dok su na nekim uzorcima vršene proširene analize. Na mjernim mjestima koja su određena za stalnu kontrolu, vršene su analize

karakterističnih parametara kvaliteta na svakih pola sata odnosno sat vremena. Na tim uzorcima (95 uzoraka) vršena je kontrola karakterističnih parametara kvaliteta koji su osnovni indikator ispravnosti vode, a u direktnoj vezi sa zamućenjem vode. Rezultati fizičko-hemijskih i mikrobioloških ispitivanja pokazali su da je voda iz distributivne mreže, po svim ostalim parametrima kvaliteta, u periodu zamućenja, bila u skladu sa Pravilnikom o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava voda za piće Sl.list CG br. 24/2012, osim parametara mutnoće. U nekoliko uzoraka uzetih u periodu najvećeg zamućenja (mart mjesec), nađene su i suspendovane materije što je u direktnoj vezi sa zamućenjem vode. Vrijednosti fizičko-hemijskih parametara kvaliteta vode za piće iz distributivne mreže, osim mutnoće bile su u skladu sa Pravilnicima koji se primjenjuju u analizama vode u laboratoriji.

Takodje je u septembru mjesecu (dana 30.09.2013.godine), došlo usled obilnih padavina do naglog zamućenja vode sa vodoizvorišta Mareza, o čemu je istog dana putem sredstava javnog informisanja javnost bila obaviještena. Na snazi je bila zabrana korišćenja vode bez prethodnog prokuvavanja, sve dok se mutnoća ne vrati u dozvoljene granice. Svi ostali parametri kvaliteta vode pokazivali su uobičajene vrijednosti i bili su u skladu sa važećim Pravilnicima.

Rezultati ispitivanja koja su obavljana tokom ostalog izvještajnog perioda u laboratoriji Društva, pokazivali su da je voda za piće koja se isporučuje potrošačima mikrobiološki i fizičko-hemijski ispravna i u skladu sa važećim Pravilnicima.

Paralelno sa kontrolom kvaliteta vode od strane interne laboratorije ovog Društva obavlja se i kontrola od strane Z.U. "Instituta za javno zdravlje Crne Gore". Dinamika i učestalost uzimanja uzoraka vode na analizu vrši se takođe, u skladu sa Pravilnikom o higijenskoj ispravnosti vode za piće Sl.list SRJ br.42/98 i 44/99."Institut za javno zdravlje Crne Gore" u 2013. godini, izvršio je kontrolu 98 uzoraka sirove vode i 297 uzoraka hlorisane vode, na fizičko-hemijske i mikrobiološke parametre kvaliteta.U aprilu mjesecu (2.04.2013.god.) stupio je na snagu Ugovor sa ZU "Institut za javno zdravlje Crne Gore", da za potrebe nadzornog monitoringa ovo Društvo izdvaja sredstva za ispitivanje 24 uzorka vode za piće iz distributivne mreže, mjesečno.

Izvještaje o ispitivanju kvaliteta sirove vode sa svih vodoizvorišta koja su u nadležnosti ovog Društva i koja se vrše u akreditovanoj internoj laboratoriji, nedeljno se prosljeđuju ZU "Institut za javno zdravlje Crne Gore" i Zdravstveno sanitarnoj inspekciji.

Laboratorija Društva je u januaru mjesecu uspješno završila postupak akreditacije i dobila sertifikat MEST ISO/IEC 17025:2006. Takođe je učestvovala u PT šemama na fizičko-hemijske i mikrobiološke parametre kvaliteta. Prema rezultatima PT šeme, oba odsjeka (fizičko-hemijski i mikrobiološki - stupio na snagu u januaru 2013. godine) potvrđena je kompetentnost u datim oblastima ispitivanja. Interna laboratorija Društva je nadzorom ATCG u julu mjesecu, proširila obim akreditacije za pet metoda fizičko-hemijskog ispitivanja. Međutim, na istoj je zabilježena neusaglašenost sa Pravilnikom o bližim uslovima koje treba da ispunjava pravno lice, koje se bavi ispitivanjem kvaliteta vode (Sl. list CG br. 66/2012). Ova korektivna mjera je zatvorena 31.12.2013. godine kada je Društvo angažovalo lica zahtijevane stručne spreme za fizičko-hemijsku i mikrobiološku laboratoriju, čime je donesena Odluka o održavanju akreditacije od strane ATCG.

3.2 Fekalna kanalizacija

Kanalizacioni sistem u Podgorici je separatan, a ovo Društvo održava mrežu fekalne kanalizacije, kao i Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda. Prema procjenama dužina fekalne kanalizacione mreže je od 170 do 200 km.

Na dan 31.12.2013. godine, snimljeno je i katastarski obrađeno ukupno: 152.289 m cjevovoda i 4.830 šaftova, od čega je u toku 2013. godine snimljeno 4.462 m cjevovoda i 168 šaftova.

Održavanje fekalne kanalizacije

Održavanje fekalne kanalizacije vrši se pomoću malih i velikih visokopritisnih vozila, na kompletnom području obuhvaćenom GUP-om Glavnog grada Podgorice. Osnovna obaveza DOO "Vodovod i kanalizacija" jeste održavanje uličnih kolektora, fekalne kanalizacije, dok je održavanje kanalizacionih priključaka u nadležnosti korisnika.

Tabela br.8: Aktivnosti na održavanju kanalizacione mreže u 2013. godini

R.b.	Opis pozicije		Jed.mj.	Ostvareno
1.	Ispiranje kanalizacione mreže i priključaka pomoću visokopritisne autocistijerne		m	2.488
2.	Tekuće održavanje	Otklanjanje kvarova na kanalizacionoj mreži i proključcima po prijavi	kom.	1.383
		Rekonstrukcija i otklanjanje kvarova na mreži i objektima mreže (revizionim oknima i kanalizacionim cijevima)	kom.	42
3.	Otklanjanje kvarova na odgušenju kanalizacionih priključaka	Fakturiše se trećim licima	kom.	130
		Glavni grad Podgorica - Sekretarijat za komunalno-stambene poslove i saobraćaj (Agencija za stanovanje)	kom.	463
4.	Crpljenje septičkih jama		tura	454

3.3 Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda

Rješavanjem problema odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda Glavnog Grada Podgorice vrši se zaštita rijeke Morače i njenih pritoka, a samim tim štiti se Skadarsko jezero kao najveća akumulacija vode za piće i nacionalnog parka, zaštita vodoizvorišta Bolje sestre i zaštita budućeg vodoizvorišta Karuč. Skadarsko jezero je upisano u svjetsku listu zaštićenih močvara pod Ramsarskom konvencijom, što samo po sebi predstavlja razlog da primjenimo sve dostupne mehanizme zaštite kako bi odgovorili na preuzete međunarodne obaveze.

Prethodni period u oblasti otpadnih voda karakterisala je izrada više strateških dokumenata:

- Fizibiliti Studija odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda Glavnog Grada Podgorice urađena od strane kompanije Sogreah 2003 –donacija Vlade Francuske, vrijednosti 210.000,00 € - Fasep fond;
- Generalno rješenje odvođenja otpadnih voda sa studijom opravdanosti, urađena od strane IK Consulting, vrijednosti 70.000,00 €;
- Studija izvodljivosti vodosnabdijevanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda Glavnog – grada Podgorice, urađena od strane kompanije WYG International- donacija EIB-a, vrijednosti 300.000,00 €. Studija je revidovana od strane ekspertske komisije;
- Studija Glavnih kolektora fekalne kanalizacije Glavnog Grada Podgorice urađena od strane JP „ViK“ Podgorica, vrijednosti 50.000,00 €;
- Idejno rješenje mostovskog prelaza za prenos hidrotehničkih instalacija na rijeci Morači urađena od strane kompanije TEI – Podgorica, vrijednosti 10.000,00 €;
- Glavni projekat fekalnih kolektora na području Glavnog grada Podgorice urađen od strane JP „ViK“ Podgorica, vrijednosti 110.000,00 €;

Uporedo sa izradom projektne dokumentacije u prethodnom periodu realizovano je više projekata koji direktno utiču na nivo odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda:

- Sanacija postojećeg uređaja za prečišćavanje otpadnih voda sa sistemom za izdvajanje i tretman mulja, u vrijednosti 1.9 miliona eura, donirano od strane Evropske Komisije;
- Izgradnja kolektora primarne i sekundarne mreže na području Glavnog Grada Podgorice, dužine L=20 km vrijednosti 10 miliona eura.

Kapacitet postojećeg PPOV-a

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, koje je kontinuirano u funkciji od 1978. godine, projektovano je i izvedeno za mehanički i biološki tretman otpadnih voda komunalnog karaktera hidrauličkog opterećenja 17.300 m³/dan i organskog opterećenja za 55 000 ekvivalentnih stanovnika. Na gradsku kanalizaciju priključeno je oko 85 000 stanovnika što uzrokuje preopterećenost postrojenja, zbog njegovog nedovoljnog kapaciteta i nemogućnosti da na zadovoljavajući način prečisti sve otpadne vode koje dotiču.

U izvještajnom periodu na Postrojenje je dovedeno kanalizacionom mrežom ukupno 7.900.941 m³ otpadnih voda, od čega je biološki prečišćeno 4.681.583 m³ ili 59% otpadnih voda, a mehanički 3.219.358 m³ ili 41%.

U proteklom periodu rada Postrojenja, vršeno je priključenje novoizgrađenih gradskih objekata na kanalizacionu mrežu, što je uzrokovalo preopterećenost Postrojenja, koje nema dovoljno kapaciteta da mehanički i biološki prečisti otpadne vode.

Kako na navedenoj lokaciji Postrojenja ne postoji mogućnost daljeg proširenja kapaciteta prečišćavanja otpadnih voda, problem nedostatka istog planira se riješiti izgradnjom novog Postrojenja, na lokaciji kod Kombinata aluminijuma, koje je predloženo u Studiji izvodljivosti koju je uradila kompanija WYG International.

Postrojenje dodatno „opterećuju“ industrijske otpadne vode, koje se ispuštaju u kanalizaciju, jer je projektovano i izvedeno za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda.

Namjena Postrojenja nije prečišćavanje industrijskih otpadnih voda, koje su mnogo kompleksnijeg sastava i većeg stepena zagađenja od komunalnih otpadnih voda, i za njihov tretman je potreban veći broj tehnoloških procesa obrade, što je zakonski definisano. Potrebno je naći način da u skladu sa važećom regulativom, a u saradnji sa nadležnim institucijama, industrije izgrade postrojenja za predtretman tehnoloških otpadnih voda, što je njihova zakonska obaveza.

Prilikom tehnološkog procesa prečišćavanja otpadnih voda dolazi do nastanka sporednih proizvoda, takozvanih nus proizvoda, u pojedinim fazama procesa prečišćavanja. Potrebno je u saradnji sa nadležnim institucijama razmotriti mogućnost odlaganja ili dalje obrade i eventualnog korišćenja sljedećih vrsta otpadnog materijala sa Postrojenja:

- otpada sa automatskih grubih i finih rešetki,
- smjese masti i ulja iz separatora ulja i masti, i
- dehidratiranog komunalnog kanalizacionog mulja obrađenog na centrifugama.

Izradom dijela projektne dokumentacije kao i usvajanjem strateških i prostorno planskih dokumenata stvoreni su preduslovi za realizaciju sledećih projekata neophodnih za dalji razvoj Glavnog Grada Podgorice:

I. Novo Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda sa kompletnim tretmanom kanalizacionog mulja u Podgorici

Projekat je direktno vezan za očuvanje životne sredine na širem području Glavnog grada Podgorice. Jedna od značajnih dimenzija ovog Projekta, svakako je zaštita režima podzemnih voda, a samim tim očuvanje postojećih vodoizvorišta na teritoriji Glavnog grada i smanjenje rizika od njihovog zagađenja, obzirom da je položaj vodoizvorišta, u procesu širenja grada, u velikoj mjeri narušen nelegalnim objektima. Značajna posljedica ovog Projekta treba da bude uklanjanje septičkih jama kod velikog broja stanovnika koji će u budućnosti biti priključeni na mrežu fekalnih kolektora, što će u mnogome imati direktan uticaj na zdravlje stanovnika i kvalitativni ambijent uslova života na definisanom području. Imajući u vidu navedene činjenice, ovaj Projekat prelazi lokalne granice Glavnog grada Podgorice i prema našem mišljenju mora da bude po svom značaju definisan kao međuregionalni i državni projekat.

Projekat podrazumijeva izgradnju novog PPOV-a sa kompletnim tretmanom kanalizacionog mulja, kapaciteta 275.000 ekvivalentnih stanovnika i smješten je neposredno uz Kombinat aluminijuma Podgorica. Prostorno planska dokumentacija „Industrijska zona – Kombinat aluminijuma Podgorica“ u Podgorici, dodatno je definisala lokaciju budućeg Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda koja nije opterećena imovinsko-pravnim odnosima. Usvojeni DUP, kao prostorno planski dokument dostavljen je obradivaču Prostorno urbanističkog plana Podgorice, tako da će lokacija budućeg PPOV-a biti uskladjena sa svim dokumentima višeg reda. (Nacrt DUP-a „Industrijska zona – Kombinat aluminijuma Podgorica“ odrađen je u toku maja 2008. godine. Javna rasprava bila je organizovana u periodu od 05.05.2008. godine i trajala je 12 dana. Predlog predmetnog DUP-a usvojen je 21. novembra 2008. godine i na osnovu Izvještaja o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu predmetnog DUP-a, nije bilo primjedbi po pitanju prostora rezervisanog za novo PPOV.)

U toku 2012. godine završene su aktivnosti na izradi Dokumenta od strane Radnog tima, koji su sačinjavali eksperti iz više oblasti vezanih za prečišćavanje otpadnih voda, a odnosi se na tehnološki proces na novom postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda. Navedeni **Dokument sa preporukama elemenata za izbor optimalnog tehničko- tehnološkog procesa na PPOV-a, postrojenju tretmana kanalizacionog mulja i postrojenju za zbrinjavanje obrađenog mulja** usvojen je od strane Upravnog odbora JP „Vodovod i kanalizacija“ i prezentovan je odbornicima u Skupštini Glavnog grada. Tako usvojen dokument i od strane Skupštine, predstavio je osnovu za izradu tenderske dokumentacije. Osnovne preporuke koje su se našle u ovom Dokumentu vezane za kvalitet prečišćavanja voda odnose se na ispunjavanje strožijih parametara od standarda Evropske Unije, prvenstveno sa nižim vrijednostima fosfora (P) i azota (N) i njihove koncentracije u odnosu na maksimalno dozvoljene, koje su predviđene kriterijumima Evropske Unije za osjetljiva područja. Ovo ima za cilj potpuno očuvanje recipijenata rijeke Morače, Skadarskog jezera i vodoizvorišta Bolje sestre. Sa druge strane velika pažnja posvećena je tehnologiji tretmana i zbrinjavanja obrađenog mulja. Osnovna namjera je da finalne količine mulja posle tretmana i obrade budu svedene na minimum sa nekim od procesa inseneracije ili gasifikacije, a uz uslov da ostatak bude potpuno bezopasan za nesmetano odlaganje. Tender za projektovanje, izgradnju i finansiranje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), postrojenja za preradu mulja (PPM), postrojenja za spaljivanje mulja (PSM) i kanalizacione mreže za Podgoricu, raspisan je 24.12.2013. godine. Procijenjena vrijednost za kompletan tender je 53.550.000,00 € sa PDV-om (odnosno 45.000.000,00 € bez PDV-a). Rok za podnošenje ponuda je 31.03.2014. godine, a četiri kompanije su podigle tendersku dokumentaciju. Ugovor koji se zaključi biće validan kada se dobije saglasnost prvo od Vlade CG, a nakon toga od Skupštine Glavnog grada. Od strane Društva planirano je da tenderska procedura bude realizovana po modelu projektuj, izgradi, finansiraj, kao i da izvođač radova upravlja Postrojenjem u prve dvije godine. U kasnijem periodu potrebno je da izvođač radova pruži tehničku podršku DOO „ViK“, obzirom da se radi o novoj tehnologiji eliminacije mulja. Način realizacije navedenog Projekta vršiće se kroz kreditno zaduženje. Društvo je odlučilo da zbog posebnog statusa Projekta zatraži odobrenje za finansiranje istog od Ministarstva finansija, odnosno Vlade Crne Gore u iznosu od 35 miliona eura. Ministarstvo finansija je usvojilo Informaciju o davanju saglasnosti za kreditno zaduženje DOO „ViK“.

II Projekat izgradnje kolektorske mreže fekalne kanalizacije područje Glavnog grada Podgorice

Nepokrivenost kolektorskom mrežom u Glavnom gradu je veoma izražena. Naime GUP pokriva površinu od 8.446 ha, što čini 5,6% teritorije Opštine Podgorica. Postojeći kanalizacioni sistem grada Podgorice pokriva oko 32% od teritorije koju obuhvata GUP. Pokrivenost priključenja stambenog sektora na kolektorsku mrežu je relativno dobra i iznosi oko 94%, dok je u privatnom sektoru taj procenat samo 6,7%.

Shodno ovom činjeničnom stanju DOO „ViK“ Podgorica završilo je izradu kompletne projektne dokumentacije vezane za Glavni kolektor, kao i reviziju iste. Projekat obuhvata mrežu glavnih kolektora fekalne kanalizacije u dužini od oko 32 km u djelovima grada koji nijesu pokriveni ovom vrstom instalacija (Tološi, Gornja Gorica, Donja Gorica, Sadine, djelovi Zabjela, Dahna, Dajbabe, Zelenika...) i sastoji se iz:

- Glavnog sabirnog kolektora sa desne strane rijeke Morače (označen kao kanal K1) koji je prečnika Ø500 i Ø800 i dužine oko 7354m
- Glavnog kolektora sa lijeve strane (označen kao kanal K12) prečnika Ø1200 i dužine oko 4500m, kojima se povezuje postojeće i buduće PPOV-a.

Na glavne kolektore duž lijeve i desne obale rijeke Morače povezuju se kolektori za sledeća gradska naselja i to:

- Kolektor K2 – profila Ø400mm, Ø500mm i Ø700mm, ukupne dužine oko 2208 m, koji prihvata u najuzvodnijem dijelu otpadne vode sa područja naselja Donji i Gornji Vranići i dio naselja Tološi. Trasom kolektor pokriva potrebe budućeg naselja Sadine, kao i naselja Gornja Gorica. Kolektor se završava ulivom u kanal K1 na planiranom kružnom toku obilaznice na Komanskom mostu.
- Kolektor K3 – profila Ø300mm, Ø500mm i Ø800mm, ukupne dužine oko 2625m, koji predstavlja centralni kolektor za Donju Goricu. U najuzvodnijem dijelu vrši se prihvata dijela voda iz Gornje Gorice, dok budućom trasom Cetinjskog puta vrši se prihvata otpadnih voda iz većeg dijela naselja Donja Gorica.
- Kolektor K4 – profila Ø300mm i Ø500mm, ukupne dužine oko 975m, koji prihvata otpadne vode sa dijela Donje Gorice, koji gravitira ka Sitnici.
- Kolektor K5 – profila Ø500mm, ukupne dužine oko 2078m. Trasa kanala ide saobraćajnicom Partizanski put na granici između budućeg naselja Sadine i Tološi, a zatim saobraćajnicom pored fabrike „Elastik“ spaja se sa centralnim kolektorom K2.
- Kolektor K6 – profila Ø400mm, ukupne dužine oko 345m. Predstavlja jedan od centralnih kolektora kroz naselje Tološi i spaja se sa kolektorom K5.

- Kolektor K7 – profila Ø300mm i Ø400mm, ukupne dužune oko 2290m, koji prihvata otpadne vode iz Donje Gorice, u dijelu od Cetinjskog puta do obale Morače.
- Kolektor K8 - profila Ø400mm i Ø500mm , ukupne dužine oko 1270m koji prihvata otpadne vode iz dijela Gornje Gorice, kao i iz budućeg naselja definisanog DUP-om „Radoje Dakić“. Krajnjim dijelom trase kolektor prolazi kroz naselje Kruševac i kod postojećeg Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda voda uliva se u mostovski-kolektorski prelaz.
- Kolektor K10 – profila Ø500mm, ukupne dužine oko 1102m, koji ide Nikšićkim putem i prihvata otpadne vode sa većeg dijela Gornje Gorice.
- Kolektor K13 – profila Ø1000mm, ukupne dužine oko 520m, koji sve fekalne vode koje ide preko Krivog mosta prihvata i usmjerava prema novom Postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda.
- Kolektor K14 – profila Ø800, ukupne dužine oko 1780m, koji prihvata otpadne vode sa područja Starog aerodroma, Servisno-skladišne i industrijske zone i odvodi vode ka novom Postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda, prolazi kroz DUP „KAP“ i predstavlja nastavak kolektora koji je izveden magistralnim putem M2.
- Kolektor K16 – profila Ø400 i Ø500, ukupne dužine oko 2086m prihvata vodu iz gradskog naselja Zabjelo i iz budućeg naselja Zabjelo 8.
- Kolektor K17 – profila Ø250 i Ø400, ukupne dužine oko 1379m, koji ide Lješkopoljskom ulicom i prihvata vode sa dijela Donje Gorice.
- Kolektor K18 – profila Ø400, dužine oko 630m, koji povezuje kolektor iz Lješkopoljske ulice sa kolektorom duž Cetinjskog puta.

Potrebno je napomenuti da će pojedini od gore navedenih kolektora , a koji se nalaze duž Južne obilaznice i Cetinjskog puta, biti realizovani u okviru izgradnje i rekonstrukcije pomenute trase. To su:

- Dio kanala K1 u dužini od 4104 m,
- Kolektor K3 u dužini od 2625 m,
- Kolektor K4 u dužini 975 m,
- Kolektor K14 u dužini od 1180 m .

Trenutno u formi Idejnog rešenje izrađen je Projekat za mostovski prelaz, čija je funkcija prevođenje otpadnih voda sa postojećeg PPOV-a sa desne na lijevu obalu Morače i dalji transport navedenim kolektorom do novog PPOV-a. Investiciona vrijednost projekta je procijenjena na 1,5 mil €.

U okviru tendera za projektovanje, izgradnju i finansiranje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), postrojenja za preradu mulja (PPM), postrojenja za spaljivanje mulja (PSM) i kanalizacione mreže za Podgoricu, raspisanog 24.12.2013. godine nalazi se i ova investicija.

III Projekat izgradnje sekundarne kolektorske mreže fekalne kanalizacije područje Glavnog grada Podgorice

Trenutno dužina kanalizacione mreže je oko 170 km. Sistemom sekundarnih kolektora fekalne kanalizacije planirano je da bude pokriven veći dio saobraćajnica u naseljima gdje su već izgrađeni primarni kolektori i to: Zagorič, Masline, Murtočina, Stara Zlatica, Vrela Ribnička, Konik, Drač i dr. Projekat je predvidio izgradnju oko 15,5 km sekundarnih kolektora od prečnika do 300 mm kroz navedena naselja i njihovo priključenje na već postojeću primarnu mrežu. Cilj Projekta je širenje kanalizacione mreže i njena potpuna valorizacija priključenjem krajnjih korisnika, kako bi se isključio iz upotrebe što veći broj septičkih jama, što za posljedicu treba da ima sprečavanje zagađivanja podzemnih voda. Krajem 2013. godine započeli smo izgradnju kolektorske mreže u gore navedenim naseljima. Procijenjena vrijednost projekta je 2,4 miliona eura, a finansira se iz kreditnih sredstava IRF-a.

3.4 Atmosferska kanalizacija

Društvo je zaduženo za održavanje ulične mreže i kolektora atmosferske kanalizacije. Prema procjenama, dužina atmosferske kanalizacije je oko 140 km.

Do sada je snimljeno i katastarski odradjeno 121.954 m mreže atmosferske kanalizacije, 5.410 slivnika i 585 šahtova atmosferske kanalizacije, od čega je u izvještajnom periodu katastarski obrađeno 3.115 m, 150 slivnika i 13 šahti atmosferske kanalizacije.

Održavanje atmosferske kanalizacije

DOO "Vodovod i kanalizacija" Podgorica specijalizovanim vozilima vrši održavanje sistema atmosferske kanalizacije. Ovo Društvo dobilo je na održavanje, tokom 2003. godine sistem atmosferske kanalizacije, i u skladu sa tim vrši se redovno ispiranje i otčepljavanje atmosferskih kolektora, kao i njihova registracija kroz katastar instalacija.

Po osnovu održavanja ulične mreže i kolektora atmosferske kanalizacije, javnih česmi i fontana, iz Budžeta Glavnog grada Društvu je opredijeljeno 150.000,00 €.

Tabela br.9: Aktivnosti na tekućem održavanju atmosferske mreže u 2013. god.

R.b.	Opis pozicije	Jed.mj	Ostvareno
1.	Ispiranje, otčepljavanje i pročišćavanje postojeće atmosferske kanalizacije pomoću visokopritisne autocistijerne	m	17.930
2.	Ručno čišćenje slivničkih šahtova na kanalizacionoj primarnoj i sekundarnoj mreži sa odvozom materijala na deponiju	kom.	1.783
3.	Ručno otkopavanje slivničkih šahtova koji su zatrpani zemljanim materijalom ili pak asfaltom	kom.	-
4.	Geodetsko snimanje identifikovane trase primarne i sekundarne atmosferske kanalizacione mreže i objekata na njoj	m	3.115
5.	Pročišćavanje i crpljenje akumulirane kišnice sa saobraćajnice i iz postojeće atmosferske kanalizacije pomoću fekalne autocistijerne	ture	281

4. DOPUNSKA DJELATNOST PREDUZEĆA

U izvještajnom periodu Društvo je, u saradnji sa Agencijom za izgradnju i razvoj Podgorice, za potrebe realizacije više značajnih projekata vezano za vodovodnu infrastrukturu, uradilo sledeću projektnu dokumentaciju:

1. Glavni projekat opremanja bunara 2 na vodoizvorištu Dinoša;
2. Glavni projekat vodovoda za naselje Beri – I faza;
3. Glavni projekat vodosnabdijevanja naselja u Gornjoj Zlatici – dio Kočeve Glavice i dio Račica;
4. Glavni projekat fekalne kanalizacije u Mojkovačkoj ulici;
5. Glavni projekat fekalne kanalizacije za zgrade br. 30,32, 42, 56 i vrtić u Ul. 4 jula;
6. Glavni projekat vodovoda za naselje Kuće Rakića;
7. Glavni projekat izmještanja kanalizacionog kolektora sa UP br. 15 u zahvatu UP-a „Klinički centar CG“ u Podgorici;
8. Glavni projekat fekalne kanalizacije za Primorsku ulicu DUP „Zlatica B“;
9. Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije Dunavskom ulicom u zoni DUP-a „Zlatica B“;
10. Glavni projekat priključenja na fekalnu kanalizaciju i vodovod objekta na UP br.2 i br.3 u zahvatu DUP-a „Servisno-skladišna zona“;
11. Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Bora i Ramiza i za ulicu Novice Cerovića u zahvatu DUP-a „Konik-Vrela Ribnička“;
12. Glavni projekat priključenja bočnih kanala fekalne kanalizacije na Primorsku ulicu u zahvatu DUP „Zlatica B“;
13. Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Matije Gupca u zahvatu DUP „Konik-Sanacioni plan“
14. Glavni projekat fekalne kanalizacije za dio Prištinske ulice i ulice Franca Prešerna u zahvatu DUP „Konik-Sanacioni plan“;
15. Glavni projekat rekonstrukcije vodovodne mreže u Ul. Vojislavljevića;
16. Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije Pljevaljskom i dijelom Mosorske ulice u zoni DUP-a „Murtovina“;
17. Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije za ulicu Ruđera Boškovića i Ohridsku ulicu i rekonstrukcije vodovoda u Ohridskoj ulici u zahvatu DUP-a „Masline“;
18. Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovoda za Ulicu Ljube Ćupića, u zahvatu DUP-a „Zagorič 3 i 4“ Zona 2 u Podgorici;
19. Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovoda za Plužansku ulicu u zahvatu DUP-a „Zlatica B“ u Podgorici;
20. Glavni projekat priključenja na vodovod i fekalnu kanalizaciju objekata na UP VIIe i VIIf u zahvatu UP „Stara varoš-dio zone A“ u Podgorici;
21. Glavni projekat vodovoda za naselje Raći u Kučima;
22. Aneks Glavnog projekta fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovodne mreže u naselju Donji Mosor – Doljani;
23. Aneks Glavnog projekta fekalne kanalizacije za ulicu „Dr Nika Miljanića“ u zahvatu DUP-a „Prvoborac“;

24. Projekat privremenog priključenja objekta vrtića na bunarski sistem vodosnabdijevanja škole u Golubovcima;
25. Aneks Glavnog projekta bočnog kanala fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovodne mreže na vodovod u ulici „Iva Andrića“;
26. Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Mojsija Zečevića zahvatu DUP-a „Zlatica B“ u Podgorici;
27. Glavni projekat fekalne kanalizacije koja se priključuje u RO6291, naselje Žutica-MZ Doljani;
28. Glavni projekat fekalne kanalizacije ulica Vuka Mandušića;
29. Glavni projekat vodovoda za dio naselja Vranići;
30. Projekat septičke jame za komandnu kućicu na vodoizvoru Čemovsko polje u Podgorici;
31. Glavni projekat vodosnabdijevanja u dijelu naselja Burum-Doljani;
32. Glavni projekat poboljšanja vodosnabdijevanja dijela naselja Perići-Vrela Ribnička;
33. Glavni projekat priključenja dijela TC „Ražnatović“ na gradsku fekalnu kanalizaciju;
34. Glavni projekat priključenja stambenog objekta u Atinskoj ulicu br. 26 i 28 (katastarska parcela 2610/10) na gradsku fekalnu kanalizaciju;
35. Glavni projekat vodovoda za naselja Dučići, Gornji i Donji Medun u Kučima;
36. Projekat upojnog atmosferske kanalizacije za izbjegličko naselje na Koniku;
37. Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Valtazara Bogošića u zahvatu DUP-a Masline u Podgorici;
38. Glavni projekat vodovoda za naselje Liješta u Kučima;
39. Glavni projekat rezervoara Umac u Kučima;
40. Glavni projekat poboljšanja vodosnabdijevanja dijela naselja Ravni Laz u Piperima;
41. Idejni projekat kolektora fekalne kanalizacije duž lijeve obale Morače, kanal K12;
42. Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije duž Cetinjskog puta kanal K3 i 4;
43. Idejni projekat kolektora fekalne kanalizacije kanal K15 (prolazi ispod Morače kod PPOV);
44. Glavni projekat opremanja bunara Oko Straganičko i potisnog cjevovoda do rezervoara na Međeđoj glavi – Piperi;
45. Glavni projekat rekonstrukcije postojećeg cjevovoda MZ Doljani, pored groblja;
46. Glavni projekat vodosnabdijevanja zaseoka Galak, selo Rvaši, Rijeka Crnojevića, Opština Cetinje;
47. Glavni projekat vodosnabdijevanja zaseoka Kraćedo, selo Bobija Rijeka Crnojevića, Opština Cetinje;
48. Glavni projekat atmosferske kanalizacije za OŠ „Oktoih“;
49. Glavni projekat buster stanice za naselje Lješta u Kučima.

U Društvu je u toku izrada projektne dokumentacije za cjevovoda Mareza-Novi rezervoar.

U sledećoj tabeli prikazane su ostale dopunske djelatnosti ovog Društva.

Tabela br.10: Aktivnosti na pružanju ostalih dopunskih usluga

R.b.	Opis	Broj izvršenih predmeta	Vrijednost €
1.	Vodovodni priključci	572	240.754,34
2.	Tehnički uslovi priklj.na vodovod i kanalizaciju	296	57.947,17
3.	Tehnički uslovi priključenja na fekalnu kanalizaciju	44	5.266,20
4.	Saglasnost na projektnu dokumentaciju	145	16.344,73
5.	Projektovanje	2	1.700,00
6.	Upis nelegalnih potrošača – pravna lica	43	3.869,65
7.	Upis nelegalnih potrošača – fizička lica	114	10.190,55
8.	Katastar instalacija	6	1.123,71
9.	Ostale usluge	875	7.970,73
	Ukupno	2.097	345.167,08

Ekipa za detekciju kvarova je u periodu od 1.01-31.12.2013. godine, locirala je 91 kvar, od toga za fizička lica 54 kvara i za pravna lica 37.

U izvještajnom periodu, između ostalog, ugrađeno je 2.153 kom magnetnih ventila (potrošačima iz kategorije domaćinstva – kolektivno stanovanje) i zamijenjeno je 1.396 kom ventila, 1.542 kom holendera, 2.077 kom vodomjera, 2.359 kom gumica i dr.

Na dan 31.12.2013. godine ukupan broj geokodiranih vodomjera je 4.867.

5. PROBLEMATIKA SEOSKIH VODOVODA

Tokom 2013. godini DOO „ViK“ Podgorica je realizovalo značajne aktivnosti na izgradnji i rekonstrukciji vodovodnih sistema seoskog i ruralnog područja Glavnog grada:

Vodovod Kuči

Završena je izgradnja sekundarne vodovodne mreže na području Kuča. Izgrađena je osnovna mreža u zaseocima: Živkovići u dužini oko 1.200 m, Rajovići sa Prisojom u dužini 2.200 m, Kostrovići u dužini oko 1.800 m, kao i u selima Donji i Gornji Kosor u dužini 1.100 m, Raća u dužini 2.200 m. Ukupna dužina mreže koja je izvedena na srednjem platou Kuča (sekundarna mreža) uključujući i bočne krake, iznosi 12,7 km. Do sada je priključeno na vodovodnu mrežu oko 200 potrošača. Za ove aktivnosti DOO „Vodovod i kanalizacija“ je izdvojilo oko 180.000,00 € sopstvenih sredstava. Takođe, izrađena je projektna dokumentacija za proširenje vodovodnog sistema Kuči, gdje se prvenstveno misli na sela Liješti, Dučići, Gornji i Donji Medun sa pratećim objektima (pumpna stanica i rezervoar) u dužini od oko 6 km.

Vodovod Bioči

DOO „Vodovod i kanalizacija“ je u toku 2013. godine u vodovodnom sistemu Bioči izvršilo zamjenu oko 280 vodomjera i zamjenu kritičnih dionica starog cjevovoda u dužini od 3 km.

Sve aktivnosti bile su koordinirane sa predstavnicima režijskih odbora i predstavljaju prvi korak za potpuno osposobljavanje ovog vodovodnog sistema. U narednom periodu biće izvedeni radovi na zamjeni elektro mašinske opreme, ugradnja hlorne opreme i manjim građevinskim intervencijama na crpnoj stanici. Režijski odbor je preuzeo na sebe plaćanje tekućeg računa za električnu energiju od kraja 2012. godine, dok će prethodni dug biti regulisan sporazumom između EPCG i „Vodovod i kanalizacija“ doo.

Vodovod Piperi

Na vodovodnom sistemu Piperi trenutno je priključeno 250 domaćinstava sa vodoizvorišta Iverak. U toku 2013. godine vršene su aktivnosti na realizaciji proširenja ovog vodovodnog sistema. To obuhvata sljedeće aktivnosti:

- Izgradnju rezervoara na brdu Medveđa glava zapremine $V=150 \text{ m}^3$, sa pristupnim putem. Vrijednost radova iznosi 151.383,01 €, a do sada je realizovano 98.475,24 €. Sredstva za finansiranje ovih radova obezbijeđena su putem kredita od IRF;
- Nastavak izgradnje novog primarnog cjevovoda u dužini od 5 km, koji će povezivati sela Cerovicu, Drezgu, Vukoviće i njegovom izgradnjom omogućiće se priljučenje na vodovodnu mrežu oko 100 domaćinstava;
- Opremanje bunara elektromašinskom opremom.

Izgradnja primarnog cjevovoda je u toku i do sada je završeno 1.000 m cjevovoda, čija je vrijednost iznosila oko 20.000,00 €.

Završetak kompletnog vodovodnog sistema Piperi planiran je u prvoj polovini 2014. godine. Ukupna vrijednost planirane investicije iznosi oko 290.000,00 €. Cilj realizacije Projekta je povezivanje izvorišta Iverak i Straganačko oko u jedinstven sistem.

Krajem 2013. godine započete su aktivnosti vezane za seoske vodovode na teritoriji GO Tuzi. U toku su radovi na izgradnji sekundarne vodovodne mreže u Sukuruću i izgradnje vodovoda za Kuće Rakića. Vrijednost navedenih radova je 489.324,78 €, a do sada je realizovano 69.618,28 €.

Izgradnjom sekundarne mreže u Sukuruću završiće se kompletna sekundarna mreža na području Južne Malesije i biće obuhvaćeno još dodatnih 100 domaćinstava. Projektom izgradnje vodovoda za Kuće Rakića planirana je izgradnja primarnog vodovoda u dužini od 7 km, čime će biti omogućeno priključenje na mrežu za oko 90 domaćinstava. Radovi se finansiraju iz kredita IRF.

U toku 2014. godine, Društvo će završiti kompletnu rekonstrukciju Biočkog vodovoda, kao i radove na proširenju vodovodnog sistema Piperi i povezivanju izvorišta Iverak i Straganačko oko u jedinstven sistem. Planirana je izgradnja primarne i sekundarne mreže za dio naselja Beri I faza, u dužini oko 4 km, koja će omogućiti priključenje oko 180 domaćinstava na vodovodnu mrežu i povezivanje ovog sistema na vodovodni sistem Podgorice. Njegova procijenjena vrijednost je 225.000,00 €.

Pored navedenih aktivnosti, koje su ugovorene tokom 2013. godine, na seoskom području posvetiće se više pažnje obnavljanju postojećih kapaciteta, i to seoskih bistijerni u selima (Radeč, Zatrijebač, Krševo, Selišta i dr.). Planirana vrijednost navedenih aktivnosti iznosi 80.000,00 € i biće finansirana iz Budžeta Glavnog grada.

Takođe, u narednom periodu razmatraće se mogućnost organizovanog vodosnabdijevanja na području Bratonožića (sela Pelev brijeg, Klopot i dr). Planirano je da se vrše istražno eksploatatorski radovi za bunarske bušotine. Procijenjena vrijednost navedenih aktivnosti je 190.000,00 €, koje će se finansirati iz sredstava DOO „ViK“.

Na području Hota, Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice je izgradila dva rezervoara ukupne zapremine 70 m³. U 2014. godini DOO „ViK“ je planiralo da nastavi radove na vodosnabdijevanju u selima Traboin i Nabom, koji podrazumijevaju radove na potisnom i distributivnom cjevovodu i pumpnoj stanici. Za ove aktivnosti Društvo je planiralo da izdvoji 120.000, 00 € sopstvenih sredstava.

DOO „ViK“ će na području Komana izvršiti neophodne investicije, koje podrazumijevaju zamjenu elektromašinske opreme, odnosno ugradnju novih pumpnih agregata u prepumpnim stanicama Viline grede i Raške rele. U ovom trenutku smatramo da je ovo najekonomičniji način da djelovi ovog sistema koji se nalaze na teritoriji Glavnog grada budu obezbijeđeni adekvatnim vodosnabdijevanjem. Procijenjena vrijednost ove aktivnosti je 20.000,00 €.

Nastojanje DOO „ViK“ svakako jeste da Lješanski vodovod u toku sledeće godine bude doveden u tehnički ispravno stanje. Početak aktivnosti u 2014. godini će se odnositi na ugradnju vodomjera i neophodnu intervenciju na vodovodnoj mreži, za koje će biti izdvojeno 50.000,00 €.

Ukupna planirana sredstva za seoske vodovode iznose oko 1,5 mil. eura.

Osnovni problem koji je prisutan u određenom dijelu seoskih vodovoda, vezan je za dio vodovodnog sistema koji je urađen u ranijem periodu i kod kojih je u velikoj mjeri prisutna dotrajalost opreme (preko 30 godina). U ovu grupu spadaju: vodovod Lješanske nahije, Biočki vodovod, Komansko-Bandički, Zagarački, Piperski. Kao primjer možemo navesti činjenicu da mnogi sistemi u seoskim vodovodima nemaju sigurno kaptirana izvorišta čime je ugrožena njihova bezbjednost, a samim tim i kvalitet vode za piće kojom se snabdijeva stanovništvo.

Svjesni primarne potrebe stanovništva sa ovog područja, smatramo da vodovodi koji trenutno nisu u funkciji prvenstveno moraju biti dovedeni u tehnički ispravno stanje, kako bi se stvorili preduslovi da DOO „ViK“ preuzme gazdovanje seoskim vodovodima i na kvalitetan način riješi problem vodosnabdijevanja na ovom području.

Problemi koji su ustanovljeni i koje je neophodno riješiti su sledeći:

- ne postoji validna dokumentacija za prethodno navedene sisteme;
- moraju se uraditi kompletni katastri vodovodnih instalacija i elektro instalacija;
- obzirom na godine izgradnje predmetnih cjevovoda pretpostaka je da je većina izgrađena od azbestcementnih cijevi, koje su ugrađene prije 30 godina i više, zbog čega će se pojedine dionice ili čak i cijeli cjevovodi morati zamijeniti novim;
- utvrditi zone sanitarne zaštite svih vodoizvorišta;
- izvršiti potpuno obezbedjenje i zaštitu vodoizvorišta za javno snadbijevanje;
- na osnovu izvršenog snimanja postojećih crpnih stanica i kaptaža potrebno je donijeti zaključke o rekonstrukciji vodnih objekata, zamjeni pumpnih agregata, motora, elektronike i automatike;
- atesti o radnim i zaštitnim uzemljenjima, ugrađenim materijalima i sl.;
- dokumentacija o tehničkom prijemu objekata i upotrebne dozvole,
- dokumentacija o ugrađenoj elektronici, automatici, motorima i crpnim agregatima;

- opterećenost i nedefinisanost dugovima za utrošenu električnu energiju.

Jedan od najvećih problema koji postoji u preuzimanju seoskih vodovoda je opterećenost dugovima prema Elektroprivredi i u toku 2013. godine vođena je intezivna komunikacija sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja i EPCG kako bi se riješilo ovo pitanje. Ovdje se prvenstveno misli na velike seoske vodovode Komansko – Bandićki, Karabuško polje, Lješanski vodovod, kao i na manje vodovode na području Glavnog grada.

Pod uslovom da se riješe gore navedeni problemi planirano je da do kraja 2016. godine DOO „ViK“ preuzme na upravljanje sve seoske vodovode na teritoriji Glavnog grada.

Shodno navedenom prioritetne aktivnosti na seoskim vodovodima u narednom periodu odnose se na:

- definisanje zona sanitarne zaštite,
- zaštiti samih objekata na vodoizvoru,
- zamjeni dotrajale opreme u crnim stanicama,
- optimizaciji svih vodovodnih sistema,
- ugradnji vodomjera svim potrošačima na seoskom području.

6. PREGLED INVESTICIONIH AKTIVNOSTI

Uz izuzetne napore i aktivnosti na povećanju likvidnosti, Društvo je u 2013. godini uspjelo da realizuje sledeće investicije:

- Završena je realizacija Projekta otvaranja novih kapaciteta na vodoizvoru Dinoša i njegovo povezivanje na vodovodni sistem Glavnog grada. Bunar je pušten u rad kapaciteta 60-70 l/s. Značaj ovog Projekta je u tome što će se sa novim količinama vode poboljšati vodosnabdijevanje u naseljima Vrela Ribnička i Konik. U toku 2013. godine izvođeni su radovi na bušenju i opremanju bunara, a njihova vrijednost je iznosila 170.806,34 €. Društvo je iz sopstvenih sredstava obezbijedilo 146.000,00 €, a ostatak je finansiran iz Budžeta Glavnog grada.
- U toku 2013. godine DOO „ViK“ je započelo realizaciju rekonstrukcije i izgradnje vodosnabdijevanja u GO Golubovci. Do sada je realizovano 2.709.265,65 €, radovi su u završnoj fazi i njihov završetak se očekuje početkom 2014. godine. Navedeni radovi se finansiraju iz Budžeta Glavnog grada.
- Usljed uočenih velikih gubitaka vode na teritoriji GO Tuzi pristupilo se izvođenju radova na rekonstrukciji vodovodne mreže u centru Tuzi, Karabuškom polju, Sukuruću, Kući Rakića i južnom dijelu GO Tuzi. Ukupna vrijednost radova iznosi 1.730.780,98 €, a do kraja 2013. godine je realizovano 317.909,52 €. Navedeni radovi se finansiraju iz kreditnih sredstava IRF, osim radovi u južnom dijelu GO Tuzi koji se finansiraju iz Budžeta Glavnog grada.
- Pristupilo se realizaciji projekta izgradnje sekundarne kanalizacione mreže i rekonstrukciji vodovoda na području Glavnog grada u djelovima gdje postoje primarni kolektori. U izvještajnom periodu radovi su započeti u naseljima Zlatica, Murtovina, Doljani, Konik, Vrela Ribnička, a početkom 2014. godine su započeli i u ostala naselja kako je predviđeno Programom rada za 2014. godinu. Cilj ovog projekta je širenje kanalizacione mreže, prvenstveno radi priključenja što većeg broja potrošača, kao i isključenje što većeg broja septičkih jama i sprečavanju zagađenja podzemnih voda. Sredstva za finansiranje ovog projekta su obezbijeđena kroz kreditni aranžman sa IRF.

- Nakon završetka izgradnje primarnih objekata DOO „Vodovod i kanalizacija“ je nastavilo sa realizacijom Projekta vodosnabdijevanja srednjeg platoa Kuča kroz izgradnju sekundarne vodovodne mreže. U prvoj polovini 2013. godini izgrađena je osnovna mreža u zaseocima: Živkovići u dužini oko 1.200 m, Rajovići sa Prisojom u dužini 2.200 m, Kostrovići dužine oko 1.800 m, kao i u selima Donji i Gornji Kosor u dužini 1.100 m, Raća u dužini 2.200 m. Ukupna dužina mreže koja je izvedena na srednjem platou Kuča (sekundarna mreža) uključujući bočne krake iznosi 12,7 km. Za ove aktivnosti DOO „Vodovod i kanalizacija“ je izdvojilo oko 180.000,00 € sopstvenih sredstava.
- Krajem 2013. godine započelo se sa radovima na izgradnji rezervoara na brdu Medveđa glava zapremine $V=150 \text{ m}^3$, sa pristupnim putem. Vrijednost radova iznosi 151.383,01 €, a do sada je realizovano 98.475,24 €. Sredstva za finansiranje ovih radova obezbijedena su putem kredita od IRF.
- U decembru 2012. godine je sa Konzorcijumom “ASW” sklopljen Ugovor o realizaciji Projekta integralnog informacionog sistema, koji obuhvata hardversku i softversku komponentu sa potpunom implementacijom. Vrijednost ugovorenih aktivnosti iznosi 349.513,88€, a do sada je realizovano 320.387,73€. U potpunosti je implementiran ERP (Enterprise Resource Planning System), Billing i DMS (Document Management System). Usvojena je projektna dokumentacija za CRM (Customer Relationship Management) i do kraja godine je puštena u produkciju. Projekat je realizovan iz sopstvenih sredstava Društva.
- Ostale investicije i projektna dokumentacija prikazane su u tabelarnom pregledu.

Pregled investicionih aktivnosti čija je realizacija otpočela u ranijem periodu:

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Broj ugovora	Vrijednost investicije	Realizovano u ranijem periodu	Ukupno realizovano u 2013. godini	Ostaje za realizaciju	Finansijer
1.	Rekonstrukcija Lješanskog vodovoda	JP "ViK"		59.760,34	0,00	0,00	24.760,34	JP "ViK"
					20.000,00	0,00	0,00	Glavni grad
					15.000,00	0,00	0,00	Ministarstvo poljoprivrede
					35.000,00	0,00	24.760,34	Ukupno
2.	Nabavka rezervnih djelova za vodomjere marke "Elster"	"CMC Controlmatic commerce" Herceg Novi	4418 od 23.02.2012.	103.676,04	50.357,71	53.318,33	0,00	DOO "ViK"
3.	Izvođenje radova na bušenju bunara i testiranju vodoizvorišta na lokaciji "Dinoša"	A.D. "ZIGMA" Nikšić	24984 od 17.09.2012.	84.123,00	45.349,20	24.806,34	13.967,46	Glavni grad
	Ukupno			247.559,38	130.706,91	78.124,67	38.727,80	

Tabela br.11: Pregled investicionih aktivnosti za 2013. godinu

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Broj ugovora	Vrijednost investicije	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
1.	Nabavka licenci i implementacija informacionig sistema	ASW INŽENJERING DOO Beograd, COMPACT MM TRADE DOO Beograd, I TRONY DOO Kotor	32733 od 04.12.2012.	349.513,88	320.387,73	29.126,15	DOO "ViK"

2.	Izgradnja rezervoara sa pristupnim saobraćajnicama u Piperima	Gradnja promet doo Spuž Ing Invest doo Danilovgrad AD Mehanizacija i programat Nikšić	7115 od 11.11.2013.	151.383,01	98.475,24	52.907,77	DOO "ViK" (kreditna sredstva IRF-a)
3.	Nabavka rezervnih djelova za hlornu opremu	"CMC Controlmatic commerce" Herceg Novi	10965 od 30.04.2013.	20.151,89	20.151,89	0,00	DOO "ViK"
4.	Nabavka mrežne opreme, servera i licence za potrebe integralnog informacionog sistema	"IT-desk" doo solution&consulting Podgorica	10967 od 30.04.2013.	22.837,09	22.837,09	0,00	DOO "ViK"
5.	Nabavka računara i računarske opreme za potrebe integralnog informacionog sistema	"Čikom" doo Podgorica	78/2013 od 26.06.2013.	23.968,15	23.968,15	0,00	DOO "ViK"
6.	Nabavka 8 novih putničkih motornih vozila	Rokšped doo Podgorica	5007 od 22.10.2013.	60.000,00	60.000,00	0,00	DOO "ViK"
7.	Radovi na pumpnim stanicama i vodoizvorištima	Fakture	2013.godina	75.660,30	75.660,30	0,00	DOO "ViK"
8.	Elektromašinsko održavanje svih stanica	Fakture	2013.godina	98.980,00	98.980,00	0,00	DOO "ViK"
9.	Ugradnja protiv požarnog hidranta u krugu "Deponije" za potrebe reciklažnog platoa za biljni otpad - Vrela Ribnička	Interna situacija	30.01.2013.	7.641,67	7.641,67	0,00	DOO "ViK"
10.	Zamjena postojećeg cjevovoda PCØ2" novim cjevovodom PEVG DN 63mm u ulici Emila Zole	Interna situacija	30.01.2013.	2.220,41	2.220,41	0,00	DOO "ViK"
11.	Izvođenje instalaterskih radova na uklanjanju starog cjevovoda i ugradnja novog PEVG DN 63mm sa priključenjem potrošača - naselje Bioče	Interna situacija	04.04.2013.	1.519,70	1.519,70	0,00	DOO "ViK"

12.	Izvodjenje radova na opremanju bunara "2" u Dinoši	Interna situacija	24.04.2013.	146.000,00	146.000,00	0,00	DOO "ViK"
13.	Izvođenje radova na građevinskom objektu: Rekonstrukcija vodovodnog šahta Č 6085 i izrada ispusta u ul. Španskih boraca	Interna situacija	30.04.2013.	3.572,90	3.572,90	0,00	DOO "ViK"
14.	Izvođenje radova na sekundarnoj mreži u Kučima (Ubli, Rači, Gornji i Donji Kosor)	Interna situacija	30.06.2013.	179.706,00	179.706,00	0,00	DOO "ViK"
15.	Izvođenje instalaterskih radova na izgradnji cjevovoda PEVG DN 90mm u ul. Nikole Tesle	Interna situacija	30.06.2013.	2.311,65	2.311,65	0,00	DOO "ViK"
16.	Izvođenje instalaterskih radova na izgradnji kolektora fekalne kanalizacije u ulici Ljuba Čupića	Interna situacija	30.06.2013.	15.116,20	15.116,20	0,00	DOO "ViK"
17.	Izvođenje hidrantske mreže u krugu Sportskog centra "Morača"	Interna situacija	08.08.2013.	1.250,29	1.250,29	0,00	DOO "ViK"
18.	Izvođenje radova na prespajanju PC fi 2 cola na novi cjevovod PEVG DN 90mm u ulici Ljuba Čupića	Interna situacija	08.08.2013.	5.232,12	5.232,12	0,00	DOO "ViK"
19.	Izvođenje instalaterskih radova na izgradnji bočnih kolektora fekalne kanalizacije u ulici Nikole Đurkovića	Interna situacija	30.06.2013.	10.202,80	10.202,80	0,00	DOO "ViK"
20.	Izvođenje instalaterskih radova na izgradnji kraka cjevovoda fekalne kanalizacije PVC Ø 200 SN4 u ulici Ljuba Čupića	Interna situacija	09.09.2013.	7.082,40	7.082,40	0,00	DOO "ViK"
21.	Izvođenje instalaterskih radova na izgradnji cjevovoda PEVG DN 140 mm u naselju Piperi	Interna situacija	10.10.2013.	19.729,96	19.729,96	0,00	DOO "ViK"
22.	Izvođenje instalaterskih radova na izgradnji seoskog vodovoda - Bioče	Interna situacija	10.10.2013.	545,14	545,14	0,00	DOO "ViK"

23.	Izvođenje radova na izgradnji cjevovoda PEVG DN 63mm u Ivangradskoj ulici	Interna situacija	11.7.2013.	938,22	938,22	0,00	DOO "ViK"
24.	Izvođenje radova na rekonstrukciji priključaka za postojeće registrovane potrošače na području naselja Lužnica	Interna situacija	11.06.2013.	1.465,98	1.465,98	0,00	DOO "ViK"
Ukupno I				1.207.029,76	1.124.995,84	82.033,92	
Sekundarna kanalizaciona mreža							
R.br.	Naziv	Izvođač radova	Broj ugovora	Vrijednost investicije	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
25.	Izvođenje radova na izgradnji fekalne kanalizacije i rekonstrukciji vodovodne mreže u naseljima Konik i Vrela Ribnička	IGP "Fidija" doo Podgorica "Geo max group" doo Podgorica	9561 od 09.12.2013.	628.666,02	62.866,60	565.799,42	DOO "ViK" (kreditna sredstva IRF-a)
26.	Izvođenje radova na izgradnji fekalne kanalizacije i rekonstrukciji vodovodne mreže u Pohoroskoj ulici, ul.Nikole Lopičića, Doljani, Primorska ulica, Dunavska ulica, ul.Branka Čopića, ul. Janka Vukotića, Pljevaljska ulica i dio Mosorske ulice	"Tošković" doo Podgorica Geosistem doo Podgorica	10802 od 03.12.2013.	665.454,55	66.545,45	598.909,10	DOO "ViK" (kreditna sredstva IRF-a)
Ukupno II				1.294.120,57	129.412,05	1.164.708,52	
Rekonstrukcija i izgradnja vodovodne mreže na području GO Tuzi							
R.br.	Naziv	Izvođač radova	Broj ugovora	Vrijednost investicije	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
27.	Izvođenje radova na rekonstrukciji vodovodne mreže u južnom dijelu GO Tuzi	"Tošković" doo Podgorica	449/13 od 11.11.2013.	566.892,99	113.378,60	453.514,39	Glavni grad

28.	Izvođenje radova na proširenju vodovodne mreže u GO Tuzi - Kuće Rakića i Sukuruć	"Tošković" doo Podgorica Geosistem doo Podgorica	7291 od 12.11.2013.	489.324,78	69.618,28	419.706,50	DOO "ViK" (kreditna sredstva IRF-a)
29.	Izvođenje radova na rekonstrukciji vodovodne mreže na području GO Tuzi - centar Tuzi i Karabuško polje	"Tošković" doo Podgorica Geosistem doo Podgorica	11066 od 23.12.2013.	674.563,21	134.912,64	539.650,57	DOO "ViK" (kreditna sredstva IRF-a)
	Ukupno III			1.730.780,98	317.909,52	1.412.871,46	
Rekonstrukcija i izgradnja vodovodnog sistema GO Zeta							
R.br.	Naziv	Izvođač radova	Broj ugovora	Vrijednost investicije	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
30.	Vodosnabdijevanje Donje Zete - dionica Vukovački most – rezervoar Orlovina	ČELEBIĆ DOO Podgorica	13947 od 10.06.2013.	237.714,97	211.672,12	26.042,85	Glavni grad
31.	Izvođenje radova na rezervoaru Orlovina sa pristupnim saobraćajnicama	ERLANG DOO Nikšić TANGENTA DOO Nikšić POLIEX AD Berane VUKOVIĆ LN DOO Mojkovac	13786 od 07.06.2013	583.825,81	595.327,46	0,00	Glavni grad
32.	Izvođenje radova za naselja Donja Zeta, dionica kroz Beglake i Goričane	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13422 od 04.06.2013.	244.235,50	242.708,45	1.527,05	Glavni grad
33.	Izvođenje radova na vodosnabdijevanju Gornje Zete - Mitrovići, Ljajkovići, Botun i Cijevna	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13423 od 04.06.2013.	411.775,56	410.701,91	1.073,65	Glavni grad

34.	Izvođenje radova na vodovodu za naselje Lužnica	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13424 od 04.06.2013.	124.689,13	124.633,79	55,34	Glavni grad
35.	Izvođenje radova na vodovodu za naselje Donja Zeta - cjevovod za naselje Gošići	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13425 od 04.06.2013.	198.323,54	197.742,92	580,62	Glavni grad
36.	Izvođenje radova na vodovodu za naselje Donja Zeta - cjevovod za naselje Mataguži I i II dio	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13426 od 04.06.2013.	666.375,49	568.712,49	97.663,00	Glavni grad
37.	Izvođenje radova na vodovodu za naselje Donja Zeta - cjevovod za naselje Balijače	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13427 od 04.06.2013.	263.540,69	52.708,14	210.832,55	Glavni grad
38.	Izvođenje radova na vodovodu za naselje Donja Zeta - dionica kroz Vukovce	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13428 od 04.06.2013.	304.732,78	60.946,56	243.786,22	Glavni grad
39.	Izvođenje radova za naselje Donja Zeta - cjevovod za naselje Gostilj	"Tošković" doo Podgorica "Geosistem" doo Podgorica	13429 od 04.06.2013.	246.633,17	244.111,81	2.521,36	Glavni grad
	Ukupno IV			3.281.846,64	2.709.265,65	584.082,64	
	Ukupno (I+II+III+IV)			7.513.777,95	4.281.583,06	3.243.696,54	

Napomena: Za radove koji se odnose na rekonstrukciju vodovodne mreže u GO Golubovci i GO Tuzi, a finansiraju se iz sredstava Budžeta Glavnog grada, obaveza za porez na dodatu vrijednost finansira se iz sredstava DOO „ViK“ Podgorica.

Tabela br.12: Pregled projektne dokumentacije za 2013. godinu

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Investiciona vrijednost objekta	Vrijednost izrade projektne dokument.	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
1.	Projekat cjevovod Mareza-Novih rezervoar	DOO "ViK"		40.000,00	Realizacija u toku		Glavni grad DOO "ViK"
2.	Glavni projekat opremanja bunara 2 na vodoizvoru Dinoša	DOO "ViK"		2.000,00	2.000,00	0,00	DOO "ViK"
3.	Glavni projekat vodovoda za naselje Beri - I faza	DOO "ViK"	222.786,11	5.000,00	5.000,00	0,00	DOO "ViK"
4.	Glavni projekat vodosnabdijanja naselja u Gornjoj Zlatici - dio Kočeve Glavice i dio Račica	DOO "ViK"	101.010,00	2.000,00	2.000,00	0,00	DOO "ViK"
5.	Glavni projekat fekalne kanalizacije u Mojkovačkoj ulici	DOO "ViK"	14.708,68	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
6.	Glavni projekat fekalne kanalizacije za zgrade broj 30, 32, 42, 56 i vrtić u Ulici 4.jula	DOO "ViK"	17.053,73	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
7.	Glavni projekat vodovoda za naselje Kuće Rakića	DOO "ViK"	300.411,98	3.000,00	3.000,00	0,00	DOO "ViK"
8.	Glavni projekat izmiještanja kanalizacionog kolektora sa UP br. 15 u zahvatu UP-a "Klinički centar CG" u Podgorici	DOO "ViK"	16.943,65	750,00	750,00	0,00	Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice
9.	Glavni projekat fekalne kanalizacije za Primorsku ulicu DUP "Zlatica B"	DOO "ViK"	125.608,24	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Investiciona vrijednost objekta	Vrijednost izrade projektne dokument.	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
10.	Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije Dunavskom ulicom u zoni DUP-a "Zlatica B"	DOO "ViK"	450.090,81	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
11.	Glavni projekat priključenja na fekalnu kanalizaciju i vodovod objekta na UP br.2 i br.3 u zahvatu DUP-a "Servisno-skladišna zona"	DOO "ViK"	24.917,51	1.200,00	1.200,00	0,00	Agencija za izgradnju i razvoj Podgorice
12.	Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Bora i Ramiza i za ulicu Novice Cerovica u zahvatu DUP-a "Konik-Vrela Ribnička"	DOO "ViK"	44.573,79	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
13.	Glavni projekat priključenja bočnih kanala fekalne kanalizacije na Primorsku ulicu u zahvatu DUP "Zlatica B"	DOO "ViK"	68.227,83	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
14.	Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Matije Gupca u zahvatu DUP "Konik-Sanacioni plan"	DOO "ViK"	43.529,06	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
15.	Glavni projekat fekalne kanalizacije za dio Prištinske ulice i ulice Franca Prešerna u zahvatu DUP "Konik-Sanacioni plan"	DOO "ViK"	52.890,88	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
16.	Glavni projekat rekonstrukcije vodovodne mreže u ulici Vojislavljevica	DOO "ViK"	571.905,34	3.000,00	3.000,00	0,00	DOO "ViK"
17.	Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije Pljevaljskom i dijelom Mososrske ulice u zoni DUP-a "Murtočina"	DOO "ViK"	80.224,00	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Investiciona vrijednost objekta	Vrijednost izrade projektne dokument.	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
18.	Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije za ulicu Ruđera Boškovića i Ohridsku ulicu i rekonstrukcije vodovoda u Ohridskoj ulici u zahvatu DUP-a "Masline"	DOO "ViK"	55.986,56	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
19.	Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovoda za ulicu Ljube Čupića, u zahvatu DUP-a "Zagorič 3 i 4" Zona 2 u Podgorici	DOO "ViK"	40.870,11	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
20.	Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovoda za Plužansku ulicu u zahvatu DUP-a "Zlatica B" u Podgorici	DOO "ViK"	75.932,46	1.500,00	15.000,00	0,00	DOO "ViK"
21.	Glavni projekat priključenja na vodovod i fekalnu kanalizaciju objekata na UP VIIe i VIIf u zahvatu UP "Stara varoš-dio zone A" u Podgorici	DOO "ViK"	7.572,04	500,00	500,00	0,00	Agencija za izgradnju i razvoj PG
22.	Glavni projekat vodovoda za naselje Raći u Kučima	DOO "ViK"	81.417,81	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
23.	Aneks Glavnog projekta fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovodne mreže u naselju Donji Mosor - Doljani	DOO "ViK"	31.288,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
24.	Aneks Glavnog projekta fekalne kanalizacije za ulicu "Dr. Nika Miljanića" u zahvatu DUP-a "Prvoborac"	DOO "ViK"	38.691,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Investiciona vrijednost objekta	Vrijednost izrade projektne dokument.	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
25.	Projekat privremenog priključenja objekta vrtića na bunarski sistem vodosnabdijevanja škole u Golubovcima	DOO "ViK"	5.100,00	500,00	500,00	0,00	DOO "ViK"
26.	Aneks Glavnog projekta bočnog kanala fekalne kanalizacije i rekonstrukcija vodovodne mreže na vodovod u ulici "Iva Andrića"	DOO "ViK"	16.350,00	700,00	700,00	0,00	DOO "ViK"
27.	Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Mojsija Zečevića u zahvatu DUP-a "Zlatica B" u Podgorici	DOO "ViK"	31.530,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
28.	Glavni projekat fekalne kanalizacije koja se priključuje u RO6291, naselje Žutica - MZ Doljani	DOO "ViK"	15.850,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
29.	Glavni projekat fekalne kanalizacije ulica Vuka Mandušića	DOO "ViK"	18.510,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
30.	Glavni projekat vodovoda za dio naselja Vranići	DOO "ViK"	20.690,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
31.	Projekat septičke jame za komandnu kućicu na vodoizvoru Čemovsko polje u Podgorici	DOO "ViK"	6.990,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
32.	Glavni projekat vodosnabdijevanja u dijelu naselja Burum - Doljani	DOO "ViK"	11.250,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
33.	Glavni projekat poboljšanja vodosnabdijevanja dijela naselja Perići-Vrela Ribnička	DOO "ViK"	54.967,04	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
34.	Glavni projekat priključenja dijela TC "Ražnatović" na gradsku fekalnu kanalizaciju	DOO "ViK"	6.792,60	500,00	500,00	0,00	DOO "ViK"

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Investiciona vrijednost objekta	Vrijednost izrade projektne dokument.	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
35.	Glavni projekat priključenja stambenog objekta u Atinskoj ulici br. 26 i 28 (katastarska parcela 2610/10) na gradsku fekalnu kanalizaciju	DOO "ViK"	23.134,33	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
36.	Glavni projekat vodovoda za naselja Dučići, Gornji i Donji Medun u Kučima	DOO "ViK"	225.529,12	2.500,00	2.500,00	0,00	DOO "ViK"
37.	Projekat upojnog atmosfere kanalizacije za izbjegličko naselje na Koniku	DOO "ViK"	10.739,63	800,00	800,00	0,00	DOO "ViK"
38.	Glavni projekat fekalne kanalizacije za ulicu Valtazara Bogošića u zahvatu DUP-a Masline u Podgorici	DOO "ViK"	76.336,30	1.500,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
39.	Glavni projekat vodovoda za naselje Liješta u Kučima	DOO "ViK"	84.100,00	15.000,00	1.500,00	0,00	DOO "ViK"
40.	Glavni projekat rezervoara Umac u Kučima	DOO "ViK"	131.000,00	2.500,00	2.500,00	0,00	DOO "ViK"
41.	Glavni projekat poboljšanja vodosnabdijevanja dijela naselja Ravni Laz u Piperima	DOO "ViK"	30.225,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
42.	Idejni projekat kolektora fekalne kanalizacije duž lijeve obale Moreče, kanal K12	DOO "ViK"	8.900,00	5.000,00	5.000,00	0,00	DOO "ViK"
43.	Glavni projekat kolektora fekalne kanalizacije duž Cetinjskog puta kanal K3 i 4	DOO "ViK"	2.145.000,00	6.000,00	6.000,00	0,00	DOO "ViK"
44.	Idejni projekat kolektora fekalne kanalizacije kanal K15 (prolazi ispod Morače kod PPOV)	DOO "ViK"	470.000,00	3.000,00	3.000,00	0,00	DOO "ViK"

R.br.	Naziv	Izvođač radova	Investiciona vrijednost objekta	Vrijednost izrade projektne dokument.	Ukupno realizovano	Ostaje za realizaciju	Finansijer
45.	Glavni projekat opremanja bunara Oko Straganičko i potisnog cjevovoda do rezervoara na Međeđoj glavi - Piperi	DOO "ViK"	37.700,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
46.	Glavni projekat rekonstrukcije postojećeg cjevovoda MZ Doljani, pored groblja	DOO "ViK"	15.450,00	500,00	500,00	0,00	DOO "ViK"
47.	Glavni projekat vodosnabdijevanja zaseoka Galak, selo Rvaši, Rijeka Crnojevića, Opština Cetinje	DOO "ViK"	97.000,00	2.000,00	2.000,00	0,00	DOO "ViK"
48.	Glavni projekat vodosnabdijevanja zaseoka Kraćedo, selo Bobija Rijeka Crnojevića, Opština Cetinje	DOO "ViK"	98.000,00	2.000,00	2.000,00	0,00	DOO "ViK"
49.	Glavni projekat atmosferske kanalizacije za OŠ "Oktoih"	DOO "ViK"	8.700,00	500,00	500,00	0,00	DOO "ViK"
50.	Glavni projekat buster stanice za naselje Lješta u Kučima	DOO "ViK"	30.200,00	1.000,00	1.000,00	0,00	DOO "ViK"
	Ukupno		6.146.683,61	131.950,00	91.950,00		

Tabela br.13: Otvoreni postupci javne nabavke u decembru 2013. godine

R.br.	Naziv	Izvođač radova		Procijenjena vrijednost	Finansijer
1.	Projektovanje, izgradnja i finansiranje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), postrojenja za preradu mulja (PPM), postrojenja za spaljivanje mulja (PSM) i kanalizacione mreže za Podgoricu	Otvoren postupak javne nabavke	Tender 24.12.2013.	53.550.000,00	DOO "ViK"
2.	Bušenje i opremanje bunara B5 u Zagoriču	Otvoren postupak javne nabavke	Tender 27.12.2013.	135.000,00	DOO "ViK"
3.	Nabavka vodomjera na daljinsko očitavanje i isključenje	Otvoren postupak javne nabavke	Tender 30.12.2013.	450.000,00	DOO "ViK"
4.	Izvođenje radova na hidromašinskoj opremi CS Mareza 1	Poništen	Šoping 27.12.2013.	35.000,00	DOO "ViK"
5.	Nabavka vodovodne i elektromašinske opreme za opremanje bunara Oko Straganačko - Piperi	Otvoren postupak javne nabavke	Šoping 30.12.2013.	25.000,00	DOO "ViK"
6.	Izvođenje radova na bušenju bunara - izvorište Bioče	Otvoren postupak javne nabavke	Šoping 30.12.2013.	13.000,00	DOO "ViK"
	Ukupno			54.135.000,00	

Pripremne aktivnosti za izgradnju fabrike za flaširanje vode za piće, na izvorištu Ljeskovac

Tokom 2013. godine na vodoizvorištu Mareza, odnosno izvorištu Ljeskovac, urađeno je niz značajnih aktivnosti s ciljem pripreme planirane investicije – izgradnje fabrike vode. Izvršeni su grubi građevinski radovi na kaptiranju izvorišta Ljeskovac, izveden je odvodni kanal sa mjernim profilom radi registracije količine vode, nakon čega se pristupilo permanentnom praćenju kvaliteta vode i količine proticaja vode sa ovog izvorišta. Registrovana je minimalna izdašnost od oko 110l/s. Napominjemo da su u toku 2013. godine izvršene posjete od strane dvije zainteresovane grupacije, vezano za mogućnost izgradnje fabrike. U narednom periodu biće nastavljeno praćenje svih parametara vezano za kvalitet i količinu vode, kako bi se valorizovao ovaj važan resurs.

7. PREGLED FINANSIJSKIH POKAZATELJA

7.1. Izvori finansiranja

DOO "Vodovod i kanalizacija" Podgorica, u cjelosti formira prihod realizacijom proizvoda i usluga iz domena svoje djelatnosti (samofinansiranjem), izuzimajući djelatnost na održavanju objekata atmosferske kanalizacije, za koju se sredstva opredjeljuju Budžetom Glavnog grada.

7.2. Prihodi

Shodno važećim zakonskim propisima, ukupan prihod se formira na bazi fakturisane realizacije tekućeg perioda (poslovni prihodi) i vanrednih prihoda (bez PDV-a). Poslovni prihod na nivou Društva za 2013. godinu iznosi 10.913.950,76 €, vanredni prihod i prihodi od finansiranja 96.176,74 €, što znači da je ukupan prihod 11.010.127,50 €.

Slijedi prikaz ukupnog prihoda po vrsti izvršenih usluga (bez PDV-a), kao i njihovim procentualnim učešćem u ukupnom prihodu.

Tabela br.14: Prihodi

R.b.	Elementi	Ostvareno u 2013.	% učešća
A	Poslovni prihod	10.913.950,76	99,13
1.	Po osnovu prodaje vode i odvođenja otpadnih voda	9.686.688,04	87,98
2.	Po osnovu održavanja atmosferske kanalizacije	141.233,58	1,28
3.	Po osnovu radova i usluga	1.086.029,14	9,87
B	Prihod od finansiranja i vanredni prihod	96.176,74	0,87
	UKUPAN PRIHOD (A+B)	11.010.127,50	100,00

7.3. Rashodi

Ukupni rashodi Društva za period januar - decembar 2013. godine, iznose 10.678.482,67 €.

Slijedi prikaz rashoda ostvarenih u izvještajnom periodu (bez PDV-a), prema vrsti troškova:

Tabela br.15: Rashodi

R.b.	Naziv konta	Ostvareno u 2012.	Plan za 2013.	Ostvareno u 2013.	% učešća
A	POSLOVNI RASHODI	8.520.190,92	9.770.000,00	8.735.628,30	81,84
I	Troškovi materijala i energije	1.904.085,23	2.320.000,00	1.995.657,42	18,70
1.	Troškovi materijala:	899.502,27		903.823,91	
2.	Troškovi električne energije i goriva	1.004.582,96		1.091.833,51	
	Troškovi električne energije	876.618,92		936.233,00	
	Troškovi goriva	127.964,04		155.600,51	
II	Troškovi zarada i naknada:	4.392.723,86	4.600.000,00	4.638.245,75	43,44
1.	Troškovi neto zarada	2.411.705,03		2.467.794,47	
2.	Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	1.689.243,93		1.755.308,35	
3.	Troškovi naknada	68.213,97		90.606,61	
4.	Troškovi ostalih ličnih primanja	223.560,93		324.536,32	
III	Troškovi usluga:	491.904,24	800.000,00	734.139,48	6,88
1.	Troškovi usluga tekućeg investicionog održavanja	169.244,02		134.645,95	
2.	Troškovi transporta i PTT usluga	54.782,00		66.828,41	
3.	Troškovi naknada za zahvaćenu i ispuštenu vodu	42.006,18		324.812,62	
4.	Troškovi ostalih usluga	225.872,04		207.852,50	
IV	Troškovi amortizacije	1.326.758,50	1.650.000,00	1.008.954,99	9,46
V	Nematerijalni troškovi	404.719,09	400.000,00	358.630,66	3,36
B	RASHODI FINANSIRANJA I VANREDNI RASHODI	2.375.832,35	1.500.000,00	1.942.854,37	18,16
I	Rashodi finansiranja	20.910,41		16.566,34	0,16
II	Vanredni rashodi	2.354.921,94		1.926.288,03	18,00
1.	Rashodi iz ranijih godina	2.325.120,76		1.888.045,96	
2.	Gubici po osnovu rashodovanja	22.720,28		9.852,60	
3.	Ostali rashodi	7.080,90		28.389,47	
C	TROŠKOVI POSLOVANJA (A+B)	10.896.023,27	11.270.000,00	10.678.482,67	100,00

Ukupni rashodi u 2013. godini su manji od planiranih za 5,25 %, a za 2% manji u odnosu na prethodnu godinu.

Analizirajući ukupnu strukturu troškova može se vidjeti da najveće učeće otpada na poslovne rashode 81,84%, dok se 18,16% odnosi na rashode finansiranja i vanredne rashode.

- Takođe možemo konstatovati da u troškovima materijala učešće od 68,66% se odnosi na troškove vodovodnog materijala, što je rezultat značajnog ulaganja u preduzimanju aktivnosti na smanjenju gubitaka vode iz sistema;
- Troškovi naknada za zahvaćenu i ispuštenu vodu su znatno veći u 2013. godini, jer je ova obaveza u 2012. godini bila mala na osnovu rješenja i ispravke rješenja iz prethodnog perioda gdje smo bili u pretplati;
- Troškovi zarada i naknada veći su u odnosu na 2012. godinu za 5,58%;
- Troškovi amortizacije su manji u odnosu na planirane iz razloga što je znatan dio investicija započet, a nije završen do kraja 2013. godine, pa ta sredstva nisu mogla biti aktivirana;
- Vanredni rashodi odnose se na: rashode iz ranijih godina, rashodovana osnovna sredstva, naknade štete drugim licima, sudske takse i ostalo.

Prosječno ostvarena neto zarada u Društvu za 2013. godinu je iznosila 459,87 €.

7.4 Finansijski rezultat

Za period januar - decembar 2013. godine, Društvo je ostvarilo ukupan prihod u iznosu od 11.010.127,50 €, dok ukupni rashodi u istom periodu, iznose 10.678.482,67 €. Nakon pokrića ukupnih rashoda, ostvaren je višak prihoda nad rashodima – tj. neto dobit koja iznosi 331.644,83 €.

U tabelarnom pregledu, dat je Bilans uspjeha i raspored rezultata poslovanja, upoređen sa planom, kao i sa ostvarenjem za prethodnu godinu.

Tabela br.16: Finansijski rezultat

R.b.	Elementi	Ostvareno u 2012.	Plan za 2013.	Ostvareno u 2013.	Index	
		1	2	3	3/1	3/2
A	Poslovni prihod	11.638.676,70	12.204.889,66	10.913.950,76	94	89
1.	Po osnovu prodaje vode i odvođenja otpadnih voda	10.671.679,46	11.254.889,66	9.686.688,04	91	86
2.	Po osnovu održavanja atmosferske kanalizacije	140.227,54	150.000,00	141.233,58	101	94
3.	Po osnovu radova i usluga	826.769,70	800.000,00	1.086.029,14	131	136
B	Prihod od finansiranja i vanredni prihod	22.573,17	20.000,00	96.176,74	406	459
I	UKUPAN PRIHOD (A+B)	11.661.249,87	12.224.889,66	11.010.127,50	94	90
A	Poslovni rashod	8.520.190,92	9.770.000,00	8.735.628,30	102	89
1.	Materijalni troškovi i energija	1.904.085,23	2.320.000,00	1.995.657,42	105	86
2.	Trošak zarada i naknada	4.392.723,86	4.600.000,00	4.638.245,75	106	101
3.	Troškovi usluga	491.904,24	800.000,00	734.139,48	149	92
4.	Troškovi amortizacije	1.326.758,50	1.650.000,00	1.008.954,99	76	61
5.	Nematerijalni troškovi	404.719,09	400.000,00	358.630,66	89	90
B	Rashod od finansiranja i vanredni rashod	2.375.832,35	1.500.000,00	1.926.288,03	82	129
II	UKUPNI RASHOD (A+B)	10.896.023,27	11.270.000,00	10.678.482,67	98	95
III	DOBIT (I-II)	765.226,60	954.889,66	331.644,83	43	35
IV	TEKUĆI POREZ NA DOBIT	20.010,00	-	-	-	-
III	NETO DOBIT (III-IV)	745.216,60	954.889,66	331.644,83	-	-

Ukupan prihod u 2013. godini je manji u odnosu na prethodnu godinu za 651.122,37 € ili 6 %. Ovo iz razloga uglavnom zbog manje fakture po osnovu prodaje vode i odvođenja otpadnih voda, što je i prethodno navedeno u Izještaju, jer su sve kategorije potrošača vodile računa o potrošnji.

7.5 Naplata potraživanja

- a) Po osnovu vode i usluga kanalizacije po kategorijama potrošača (privreda i domaćinstva)

Tabela br.17: Naplata potraživanja

R.b.	Opis-Osnov	Pravna lica	Domaćinstva		Ukupno
			Stambene zgrade	Individualni objekti	
1.	Nenaplaćena potraživanja iz prethodnog perioda	3.213.842,99	1.375.375,99	1.273.543,44	5.862.762,42
2.	Fakturisano u periodu 01.01-31.12.2013.godine	4.143.453,65	3.288.119,81	2.810.962,91	10.242.536,37
3.	Ukupna potraživanja (1+2)	7.357.296,64	4.663.495,80	4.084.506,35	16.105.298,79
4.	Naplaćeno u periodu 01.01-31.12.2013.godine	4.080.577,31	2.065.879,96	2.121.589,01	8.268.046,28
5.	Procenat naplate (4:2)	98,48	62,83	75,47	80,72
6.	Procenat naplate sa prenosom (4:3)	55,46	44,30	51,94	51,34
7.	Stanje nenaplaćenih potraživanja 31.12.2013.	3.276.719,33	2.597.615,84	1.962.917,34	7.837.252,51

- b) Opština Danilovgrad
 nenaplaćena potraživanja iz ranijeg perioda..... 62.297,39 €
 fakturisano u 2013. godini 118.103,57 €
 naplaćeno u 2013. godini 61.363,41 €
 nenaplaćeno na dan 31.12.2013. godine..... 119.037,55 €

- c) Hidranti i cistijerne
 nenaplaćena potraživanja iz ranijeg perioda..... 154,08 €
 fakturisano u 2013. godini 3.888,24 €
 naplaćeno u 2013. godini 2.886,56 €
 nenaplaćeno na dan 31.12.2013. godine..... 1.155,76 €

- d) Po osnovu potraživanja za usluge:
 - naplaćeno u 2013. godini 801.463,30 €
 - nenaplaćeno na dan 31.12.2013. godine 352.649,69 €

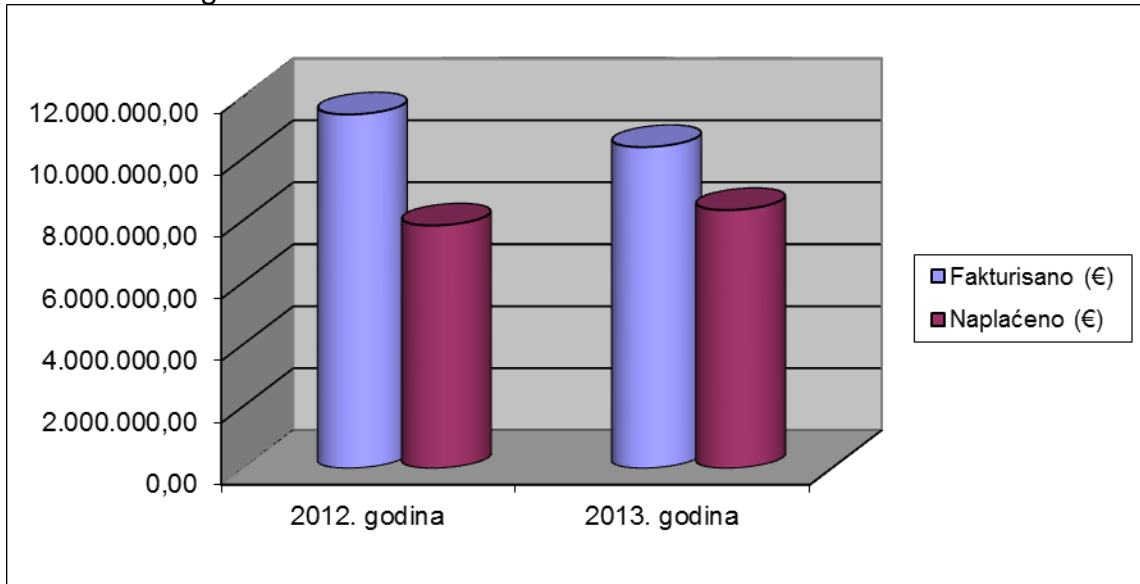
Ukupno **naplaćena potraživanja** na dan 31.12.2013. godine (po gore navedenim osnovama) iznose **9.133.759,55 €**.

U 2013. godini, po osnovu usluga vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda, naplaćeno je ukupno **8.332.296,25 €**, posmatrano za sve kategorije potrošača, Opštinu Danilovgrad i hidrante i cistijerne, što je za 6,33 % više u odnosu naplaćenu realizaciju iz istog perioda prošle godine – 7.836.328,33 €. U odnosu na ukupno fakturisano količinu u ovoj godini, naplaćeno je 80,39 %.

Tabela br.18: Uporedni pregled fakturisanja i naplate vode i usluga kanalizacije za 2012 i 2013.godinu

	2012	2013
Fakturisano €	11.418.540,53	10.364.528,18
Naplaćeno €	7.836.328,33	8.332.296,25
%	69%	80,39%

Grafik br.3: Uporedni pregled fakturisanja i naplate vode i usluga kanalizacije za 2012. i 2013. godinu

Od **kategorije pravnih lica** (privreda i ustanove) naplaćeno je 4.080.577,31 €, što je 98,48 % fakturisane vrijednosti.

Od **kategorije domaćinstva (ukupno stambeni i privatni sektor)**, naplaćeno je 4.187.468,97 €, što je 68,66 % fakturisane vrijednosti, a u odnosu na naplaćenu realizaciju za 2012. godinu više za 3%, kada je naplaćeno 4.062.613,74 €.

Posmatrano pojedinačno, od **stambenog sektora** naplaćeno je 2.065.879,96 €, što je u odnosu na 2012. godinu više za 4,85 %.

Jedan od osnovnih problema u radu i poslovanju Društva je naplata duga za utrošenu vodu i usluge kanalizacije i naročito je izražen kod **potrošača u stambenim zgradama** čije se snabdijevanje vodom vrši preko zajedničkih vodomjera. Ukupna naplata za stambeni sektor u 2013. godini iznosi 62,83%, odnosno naplata od potrošača sa zajedničkim vodomjerima 49,99%, a sa pojedinačnim vodomjerima 111,11%. Nameće se pitanje kako navesti ove potrošače (sa zajedničkim vodomjerima) da redovno izmiruju obaveze po osnovu potrošnje vode, kada nismo u mogućnosti da ih isključimo, a njihovo utuženje ne daje zadovoljavajući efekat. Jedno od mogućih rješenja sa kojim bi pokušali da poboljšamo naplatu od potrošača sa zajedničkim vodomjerima u stambenom sektoru, je ugradnja internih vodomjera u stanovima istih o trošku DOO „ViK“.

Računamo da bi se ova investicija isplatila u budućem periodu kroz naplatu računa od ovih korisnika;

Od **privatnog sektora** je u 2013. godini naplaćeno 2.121.589,01€, što je približno za 1,4 % više u odnosu na 2012. godinu.

Ukupno **nenaplaćena potraživanja** na dan 31.12.2013. godine (po gore navedenim osnovama) iznose 8.310.095,51 €.

Stanje ukupnih obaveza na dan 31.12.2013. godine iznosi 574.905,52 €, čija je struktura sledeća:

- obaveze prema dobavljačima 191.651,27 €
- dugoročni krediti..... 381.820,87 €
- obaveze za korišćenje i zaštitu vode od zagađivanja..... 1.433,38 €

7.6 Odnosi sa potrošačima

Na dan 31.12.2013.godine (po fakturi iz mjeseca decembra) u bazi podataka Preduzeća bilo je evidentirano ukupno **64.108 aktivnih potrošača**, od čega:

- u kategoriji pravna lica 5.718,
- u kategoriji ustanove 158,
- u kategoriji zelenilo i sportski objekti 150,
- u kategoriji domaćinstva 58.082 (24.203 potrošača u privatnom sektoru i 33.879 potrošača u stambenom sektoru).

Društvo je u prethodnoj godini radilo je na poboljšanju komunikacije sa korisnicima svojih usluga, s namjerom bržeg i jednostavnijeg rješavanja svih njihovih zahtjeva.

Korisnicima usluga je omogućeno da ulažu reklamacije u slučaju njihovog neslaganja sa obračunom utrošene vode. U toku 2013. godine od strane korisnika naših usluga Komisiji za reklamacije podnijeto je 628 prigovora na obračun utrošene vode, od čega je odobreno 470. Mimo Komisije, odnosno Službi za naplatu podnijeto je ukupno 1.758 prigovora, od čega je uvaženo 284.

U istoj godini donijeto je 406 rješenja o odbravanju subvencije za pojedine korisnike - određene kategorije, kojima se ta subvencija odobrava.

S druge strane, u cilju povećanja procenta naplate potraživanja od prodaje vode i usluga kanalizacije, pristupilo se štampanju i dostavljanju opomena, potrošačima koji na vrijeme ne izmiruju svoje obaveze prema Društvu. Tokom izvještajnog perioda, ukupno je uručeno 10.080 opomena, i to: kategoriji domaćinstva 8.300 (privatni sektor 1.900, a stambeni sektor 6.400) i pravnim licima 1.780 opomena.

Takođe se pristupilo sprovođenju utuženja, u izvještajnom periodu ukupno je utuženo 5.213 potrošača.

Takođe je Društvo, korisnicima svojih usluga koji ne izmiruju redovno dug, omogućilo i zaključenje ugovora o dinamici (ukupno zaključeno 1.060) – plaćanje na rate. I pored toga, pojedini potrošači nijesu ispunjavali svoje obaveze po zaključenim ugovorima, te se pristupilo i izdavanju naloga za isključenja.

7.7. Cijena vode

Cijene vode i odvođenja otpadnih voda prikazane su u tabeli koja slijedi:

Tabela br.19: Cijene vode i kanalizacije

R.b.	Kategorija potrošača	Cijena vode €/m ³	Cijena kanalizacije €/m ³
1.	Prva kategorija potrošača privredna društva, preduzetnici i svi potrošači koji nijesu obuhvaćeni drugom kategorijom	1,330	0,665
2.	Druga "A" kategorija potrošača ustanove i organizacije kao što su: predškolske, školske, kulturno-prosvjetne i socijalno-zdravstvene ustanove, objekti Vojske Crne Gore	1,146	0,573
3.	Druga "B" kategorija potrošača-domaćinstva (kolektivno i individualno stanovanje) za zalivanje zelenih površina, rada fontana, javnih česama i sportskih objekata	0,405	0,205

8. OCJENA STANJA I PREDLOG MJERA

Javna funkcija je pokrivena redovnim održavanjem osnovnih kapaciteta primarne i sekundarne vodovodne mreže i urednim snabdijevanjem potrošača vodom, kako je bilo i planirano Programom, kao i pokrivenost uslugama odgovarajućeg kvaliteta koje ovo Društvo pruža. Tokom 2013. godine sa svih vodoizvorišta obezbijedena je kvalitetna voda za piće. U mjesecu martu i septembru je izdato saopštenje za javnost da se voda sa Mreze ne koristi bez prethodnog prokuvavanja, iz razloga što je zbog obilnih padavina došlo do zamućenja vode sa ovog vodoizvorišta, što je prouzrokovalo odstupanje od MDK vrijednosti prema Pravilniku o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava voda za piće SI.list CG br. 24/2012. U tom periodu su na mjernim mjestima koja su određena za stalnu kontrolu, vršene analize karakterističnih parametara kvaliteta na svakih pola sata odnosno sat vremena. Na tim uzorcima vršena je kontrola karakterističnih parametara kvaliteta koji su osnovni indikator ispravnosti vode, a u direktnoj vezi sa zamućenjem vode. Rezultati fizičko-hemijskih i mikrobioloških ispitivanja pokazali su da je voda iz distributivne mreže, po svim ostalim parametrima kvaliteta, u periodu zamućenja, bila u skladu sa Pravilnikom o bližim zahtjevima koje u pogledu bezbjednosti treba da ispunjava voda za piće SI.list CG br. 24/2012, osim parametara mutnoće.

DOO "ViK" Podgorica je 2013. godinu završilo sa pozitivnim finansijskim rezultatom.

Ovu godinu karakteriše sledeće:

- **DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica** je u sadašnjem statusu osnovano saglasno propisanoj zakonskoj obavezi da se sva javna preduzeća reorganizuju u jedan od oblika privrednog društva predviđenih Zakonom o privrednim društvima. Društvo je osnovano kao jednočlano, a osnivač Društva je Skupština Glavnog grada – Podgorice.
- **Gubici vode.** Na osnovu podataka o potisnutoj i fakturisanj količini vode za predmetnu godinu, utvrđeno je da gubici iznose 17.261.807 m³ ili 49,28%, što je 0,78% više u odnosu na gubitke planirane Programom rada (48,50%). Gubici su svakako manji u odnosu na 2012. godinu (49,69%), tako da se trend smanjenja gubitaka iz godine u godinu nastavlja. Preduzeće će i u narednom periodu nastaviti sa aktivnostima na daljem smanjenju gubitka, kako je navedeno u Izvještaju;
- Završena je izgradnja **bunara B2 u Dinoši**. Bunar je povezan na vodovodni sistem Podgorica i njegovim stavljanjem u funkciju poboljšalo se vodosnabdijevanje naselja Konik i Vrela Ribnička.

- U toku 2013. godine DOO „ViK“ Podgorica je u ime Glavnog grada započelo **rekonstrukciju i izgradnju sistema za vodosnabdijevanje GO Golubovci**. Na kraju 2013. godine izgradnja velikog dijela projekata je bila u završnoj fazi (isti su navedeni u poglavlju 2.6 Izvještaja). Takođe, otpočelo se sa preostalim radovima predviđenim projektom u GO Golubovci, kao i rekonstrukcijom i **izgradnjom sistema za vodosnabdijevanje u GO Tuzi** (Tuzi I – prva faza (ispod Šipčanika), Tuzi III – centar, Karabuško polje (spajanje vodovodnog sistema Karabuško polja na vodovodni sistem Tuzi). Ukupna vrijednost ove investicije iznosi oko 5 mil eura i finansira se iz sredstava Budžeta Glavnog grada (kredita EIB) i doo „ViK“.
- **Realizacija važnih investicija**. U toku 2013. godine DOO „ViK“ Podgorica je u ime Glavnog grada započelo **rekonstrukciju i izgradnju sistema za vodosnabdijevanje GO Golubovci**. Na kraju 2013. godine izgradnja velikog dijela projekata je bila u završnoj fazi (isti su navedeni u poglavlju 2.6 Izvještaja). Takođe, otpočelo se sa preostalim radovima predviđenim projektom u GO Golubovci, kao i rekonstrukcijom i **izgradnjom sistema za vodosnabdijevanje u GO Tuzi** (Tuzi I – prva faza (ispod Šipčanika), Tuzi III – centar, Karabuško polje (spajanje vodovodnog sistema Karabuško polja na vodovodni sistem Tuzi). Ukupna vrijednost ove investicije iznosi oko 5 mil eura i finansira se iz sredstava Budžeta Glavnog grada (kredita EIB) i doo „ViK“. Pristupilo se realizaciji projekta izgradnje sekundarne kanalizacione mreže i rekonstrukciji vodovoda na području Glavnog grada u djelovima gdje postoje primarni kolektori. U izvještajnom periodu radovi su započeti u naseljima Zlatica, Murtočina, Doljani, Konik, Vrela Ribnička, a početkom 2014. godine su započeli i u ostala naselja kako je predviđeno Programom rada za 2014. godinu. Završena je realizacija Projekta otvaranja novih kapaciteta na vodoizvoru Dinoša i njegovo povezivanje na vodovodni sistem Glavnog grada. Sve investicije navedene su u poglavlju 6. Izvještaja.
- Implementiran je **Informacioni sistem** koji će omogućiti unapređenje poslovanja Društva i stvaranja uslova za sveobuhvatnu kontrolu i upravljanje svim segmentima poslovanja, kao i brži protok podataka u samom Društvu.
- **Naplata potraživanja**. Problem naplate potraživanja Društva i dalje predstavlja jedan od problema poslovanja, ali se i dalje nastoji da se poboljša kroz raspoložive mjere. Preduzimane su različite aktivnosti prema potrošačima, između ostalog i isključenja na terenu. Kao što se iz Izvještaja može zaključiti, najveći problem svakako predstavlja naplata od stambenog sektora gdje se potrošnja evidentira preko zajedničkih vodomjera. Ukupna naplata za stambeni sektor u 2013. godini iznosi 62,83%, odnosno naplata od potrošača sa zajedničkim vodomjerima 49,99%, a sa pojedinačnim vodomjerima 111,11%. Jedno od mogućih

rješenja sa kojim bi pokušali da poboljšamo naplatu od potrošača sa zajedničkim vodomjerima u stambenom sektoru, je ugradnja internih vodomjera u stanovima istih o trošku DOO „ViK“. Računamo da bi se ova investicija isplatila u budućem periodu kroz naplatu računa od ovih korisnika;

- **Ukidanje ili evidentiranje potrošača koji bespravno koriste vodu.** Društvo je tokom 2013. godine, u dogovoru sa Upravom policije – Područnom jedinicom Podgorica, preduzimalo zajedničke, koordinirane i kontinuirane aktivnosti na utvrđivanju raznih nepravilnosti od strane korisnika usluga vodosnabdijevanja: samovoljnog i bespravnog priključenja na vodovodnu mrežu, krađe vode, tehnički neispitanih priključaka i sl. Upravi policije i državnom tužilaštvu do sada je podnijeto oko 180 krivičnih prijava. Postupci po istim su u toku i u tom dijelu nailazimo na saradnju sa ovim organima, pogotovo po pitanju utvrđivanja štete koju ovi korisnici čine za vrijeme bespravnog priključenja. Kako ove mjere, kao i upozoravanja preko medija, još uvijek ne daju potpune rezultate tj. otkrivaju se i novi počionici krivičnih djela, to će se i u narednoj godini ovaj postupak nastaviti;
- **Obezbjeđenje vodoizvorišta fizičkom zaštitom.** Objekti na Marezi, Zagoriču, Čemovskom polju, rezervoar Ljubović i Upravna zgrada je pod 24 časovnim nadgledanjem uz obaveznu kontrolu ulazaka u zaštitne zone. Održavanje okolne vegetacije svih zaštitnih zona je permanentno, kako bi se izbjegle štete i opasnosti od ugrožavanja istih (požar, zagađenje i dr). U zaštitnoj zoni vodoizvorišta Mareza posječena je trska na jezeru površine cca 15.000 m² i nastavilo se sa čišćenjem kanala;
- **U 2013. godini ugrađeno je 2.153 magnetnih ventila za isključenje s** ciljem poboljšanja naplate kod potrošača u stambenom sektoru sa individualnim vodomjerima;
- **Ažuriranje baze podataka potrošača.** Reevidencijama terena Preduzeće je ažuriralo postojeću bazu podataka potrošača i ista je proširena.

Urađene su pripremne aktivnosti kako bi se pristupilo rješavanju **problema odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda i kanalsanja atmosferskih voda**, što je posebno obrađeno u predmetnom Izvještaju.

Predlog mjera

Na bazi sagledanog postojećeg stanja i problema u funkcionisanju sistema, što je iskazano ovim Izvještajem, Društvo je jasno definisalo polja na kojima u narednom periodu može djelovati i istrajavati u namjeri eliminisanja postojećih problema.

1. Vodoizvorišta

Radi potpune pouzdanosti i kontinuiteta u snabdijevanju građana kvalitetnom vodom za piće, neophodno je uraditi sljedeće:

- Rekonstrukcija crpne stanice „Mareza 1”;
- Bušenje i opremanje bunara B5, rekonstrukcija niskonaponskog centralnog ormara sa pratećom opremom u Zagoriču;
- Izrada Glavnog projekta i Studija uticaja centralnog rezervoara od 20.000 m³ na životnu sredinu;
- Saradnja sa nadležnim institucijama Glavnog grada u cilju zaštite neposredne okoline u blizini vodoizvorišta Ćemovsko polje, radi očuvanja vodoizvorišta i sprečavanje zagađenja podzemnih voda;
- U cilju smanjenja ukupnih gubitaka u sistemu obratiće se posebna pažnja na izbor režima rada pumpnih agregata, kao i potrošnju električne energije vodeći računa da se održi određeni nivo usluge, u svakom trenutku, kod krajnjih potrošača. Direktan uticaj na rad crpnih stanica i rad pumpnih agregata, sa aspekta smanjenja potrošnje, kao osnovnog parametra u sistemu može da ima smanjenje gubitka na mreži i racionalna potrošnja vode na cijeloj teritoriji Glavnog grada sa posebnim akcentom na naselja (Zeta, Tuzi, Donja Gorica, Dahna i dr.).

2. Vodovodna mreža

- Redovan obilazak i kontrola vodovodne mreže i objekata na njoj (šakte, sa popravkom armatura u istim);
- Nastavak rekonstrukcije i izgradnje vodovodne mreže za vodosnabdijevanje GO Golubovci i GO Tuzi;
- Izgradnja sekundarne vodovodne mreže na području GO Golubovci;
- Smanjenje pritiska u djelovima grada (Donja Gorica, Farmaci, Kokoti, Grbavci, Lekići, Dajbabe, područje Zete (u zimskom periodu) gdje su registrovani brojni kvarovi (pucanje cijevi zbog visokog pritiska);
- Rekonstrukcija starih azbestno cementnih cjevovodima u djelovima grada gdje su evidentirani najčešći kvarovi;
- Ažuriranje postojećih i identifikacija i položajno snimanje novih cjevovoda i njihova katastarska evidencija, sa ciljem smanjenja gubitaka na mreži i za potrebe PUP-a.

3. Izradom dijela projektne dokumentacije, kao i usvajanjem strateških i prostorno planskih dokumenata, stvoreni su preduslovi za početak realizacije sledećih projekata neophodnih za dalji razvoj Glavnog grada Podgorice:
- **Novo PPOV sa kompletnim tretmanom kanalizacionog mulja u Podgorici;** U julu 2012. godine završena je izrada Dokumenta od strane Radnog tima, koji su sačinjavali eksperti iz više oblasti vezanih za prečišćavanje otpadnih voda, a odnosi se na tehnološki proces na novom postrojenju za prečišćavanje otpadnih voda. Navedeni Dokument sa preporukama elemenata za izbor optimalnog tehničko- tehnološkog procesa na PPOV-a, postrojenju tretmana kanalizacionog mulja i postrojenju za zbrinjavanje obrađenog mulja usvojen je od strane Upravnog odbora JP „Vodovod i kanalizacija“ i prezentovan je odbornicima u Skupštini Glavnog grada. Dokument je usvojen i od strane Skupštine i isti je bio osnova za izradu tenderske dokumentacije. Tender za projektovanje, izgradnju i finansiranje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), postrojenja za preradu mulja (PPM), postrojenja za spaljivanje mulja (PSM) i kanalizacione mreže za Podgoricu, raspisan je 24.12.2013. godine. Procijenjena vrijednost za kompletan tender je 53.550.000,00 €. Od strane Društva planirano je da tenderska procedura bude realizovana po modelu projektuj, izgradi, finansiraj, kao i da izvođač radova upravlja Postrojenjem u prve dvije godine. U kasnijem periodu potrebno je da izvođač radova pruži tehničku podršku DOO „ViK“, obzirom da se radi o novoj tehnologiji eliminacije mulja. Način realizacije navedenog Projekta vršiće se kroz kreditno zaduženje. Društvo je odlučilo da zbog posebnog statusa Projekta zatraži odobrenje za finansiranje istog od Ministarstva finansija, odnosno Vlade Crne Gore u iznosu od 35 miliona eura. Ministarstvo finansija je usvojilo Informaciju o davanju saglasnosti za kreditno zaduženje DOO „ViK“.
 - **Izgradnja kolektorske mreže fekalne kanalizacije na području Glavnog grada Podgorica;** Podjednako važan projekat koji čini sastavni dio rješavanja problema otpadnih voda jeste projekat kolektorske mreže primarnih kolektora. Ovaj projekat je definisan Studijom fekalnih kolektora na području Glavnog grada Podgorica, kroz koju su jasno postavljeni prioriteti prilikom realizacije cjelokupne mreže. Imajući u vidu ovu činjenicu JP »ViK« Podgorica je završilo izradu kompletne projektne dokumentacije vezane za Glavni kolektor, kao i reviziju iste. Projekat obuhvata mrežu glavnih kolektora fekalne kanalizacije u dužini od 32 km, u djelovima grada koji nisu pokriveni ovom vrstom instalacija (Tološi, Gornja Gorica, Donja Gorica, Sadine, djelovi Zabjela, Dahna, Dajbabe i Zelenika). Trenutno, u formi idejnog rješenja izrađen je projekat za mostovski prelaz, čija je funkcija prevođenje otpadnih voda sa postojećeg PPOV-a, sa desne na lijevu obalu Morače i dalji transport navedenim kolektorom do novog PPOV-a. Investiciona vrijednost Projekta za mostovski prelaz

procijenjena je na 1,5 miliona eura. Ukupna procijenjena vrijednost kolektorske mreže primarnih kolektora iznosi oko 18 miliona eura. U okviru tendera objavljenog u decembru 2013. godine nalazi se i ova investicija – kanalizaciona mreža za Podgoricu.

- **Projekat izgradnje sekundarne kolektorske mreže fekalne kanalizacije na području Glavnog grada Podgorice.** Sistemom sekundarnih kolektora fekalne kanalizacije planirano je da bude pokriven veći dio saobraćajnica u naseljima gdje su već izgrađeni primarni kolektori i to: Zagorič, Masline, Murtovina, Stara Zlatica, Vrela Ribnička, Konik, Drač i dr. Projekat je predvidio izgradnju oko 15,5 km sekundarnih kolektora od prečnika do 300 mm kroz navedena naselja i njihovo priključenje na već postojeću primarnu mrežu. Cilj Projekta je širenje kanalizacione mreže i njena potpuna valorizacija priključenjem krajnjih korisnika, kako bi se isključio iz upotrebe što veći broj septičkih jama, što za posljedicu treba da ima sprečavanje zagađenja podzemnih voda. U toku 2012. godine započeli smo izgradnju kolektorske mreže u naseljima Masline i Zlatica, dok je u 2013. godini započeta izgradnja u naseljima Konik, Vrela Ribnička, Murtovina i Doljani. Sredstva za finansiranje ovog Projekta obezbijedena su kroz kreditni aranžman IRF.

4. **Usvajanje Pravilnika za standardizaciju materijala;**
5. **Ažuriranje i dopuna katastra atmosferske kanalizacije uz utvrđivanje funkcionalnog stanja kolektora (snimanje kamerom);**
6. **Smanjenje administrativnih gubitaka (poboljšano očitavanje);**
7. **Ugradnja magnetnih ventila s ciljem poboljšanja naplate kod potrošača u stambenom sektoru sa individualnim vodomjerima;**
8. **Identifikovanje (položajno odredjivanje) svih potrošača – mjernih instrumenata, sa svrhom ažuriranja baze podataka i analitičke obrade samih podataka;**
9. **Poboljšano očitavanje i mjerenje potrošnje.** Preduzeće će morati u narednom periodu da radi na uklanjanju subjektivnih slabosti, što znači da će se posebno voditi računa o redovnom očitavanju i mjerenju potrošnje. Tom cilju u velikoj mjeri će i doprinijela nastavak **ugradnje vodomjera na daljinsko očitavanje sa daljinskim isključenjem vode.**
10. **Ukidanje ili evidentiranje potrošača koji bespravno koriste vodu;**
11. **Podnošenje krivičnih prijava protiv fizičkih i pravnih lica zbog krađe vode i nedozvoljenog priključenja na vodovodnu mrežu.**

12. Kako su **mehanizmi prinudne naplate** spori i neefikasni, nužno je ukazati na najznačajnije probleme u ovoj oblasti i preložiti mjere za njihovo rješavanje. Planiran je veći broj utuženja u sledećoj godini, jer se očekuje da će se Zakonom o obezbeđenju i izvršenju, pojednostaviti i biti efikasniji postupak izvršenja.
13. Preduzeti aktivnosti s ciljem **povećanja nivoa naplate**, kao što su: medijsko obraćanje korisnicima putem apela i upozorenja; permanentnim upućivanjem opomena pred utuženje; konstantnim isključenjima sa vodovodne mreže korisnika koji svoje obaveze ne izmiruju prema Preduzeću i utuženjima kao krajnjoj mjeri u naplati potraživanja.
14. Realizacija **Projekta za unapređenje odnosa sa kupcima u cilju podizanja nivoa usluge vodosnabdijevanja Glavnog grada** i efikasnije naplate. Kako je jedan od osnovnih problema u radu i poslovanju DOO »ViK« Podgorica, naplata duga za utrošenu vodu, nastojaće se da se isti riješi formiranjem ekipa zaposlenih, koje bi kontinuiranom akcijom na terenu imale mogućnost da u neposrednom kontaktu sa potrošačima rješavaju mnogobrojne probleme sa kojima se ovo preduzeće svakodnevno srijeće u svom radu;
15. **Odnosi sa javnošću** – treba uključiti javnost u sve aspekte vodosnabdijevanja kako bi ih upoznali sa predstojećim promjenama u ovoj oblasti. Efikasan program odnosa sa javnošću je sredstvo kojim Preduzeće može da obezbijedi snažnu podršku javnosti.

VD Izvršnog direktora

Vladan Vučelić, dipl. ecc

Prilog:

Kvalifikaciona struktura	Na neodređeno	Na određeno	Pripravnici	Ukupno
	380	8	3	391
Mr.	3	1		4
VII stepen stručne spreme	71	4	2	77
VI stepen stručne spreme	16		1	17
V stepen stručne spreme	53			53
IV stepen stručne spreme	146	2		148
III stepen stručne spreme	63	1		64
II stepen stručne spreme	2			2
NK osnovna škola	26			26